T. B. M. M.
TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 13

61 inci Birleşim

14 . 2 . 1985 Perşembe

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	3
II. — GELEN KÂĞITLAR	4
III. — YOKLAMA	41
IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	5
A) Gündem Dışı Konuşmalar	*5*
1. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mehmet Aydın'ın, Kuveyt seyahati hakkında gündem dışı konuşması	5
2. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, Başbakan'ın, İran ile ilgili basında çıkan beyanatına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın cevabı	6:7
3. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, tütün üreticileri konusunda gündem dışı konuşması	7:8
B) Danışma Kurulu Önerileri	*9*
1. — Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy hakkındaki Meclis Soruşturması önergesinin, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve Meclis Soruşturması açılıp açılmaması konusundaki görüşmelerin Genel Kurulun 21 Şubat 1985 Perşembe günkü Birleşiminde yapılmasına dair Danışma Kurulu önerisi	9
2. — T. C. Ziraat Bankasının tasvibe sunulan 1982 yılı bilanço ve netice hesaplarına ait Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu Raporunun, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve görüşmelerin Genel Kurulun 27 Şubat 1985 Çarşamba günkü Birleşiminde yapılmasına dair Danışma Kurulu Önerisi	9
3. — Bulgaristan'da yaşayan Türklerin bugün içinde bulundukları durumun görüşülmesini ve bu konuda millî bir politikanın geliştirilmesini sağlamak amacıyla açılmasına karar verilen genel görüşmenin görüşme günü ve çalışma esasları hakında Danışma Kurulu önerisi	9:10
C) Tezkereler ve Önergeler	*10*
1. — Aydın Milletvekili İskender Cenap Ege'nin TBMM Başkanvekilliğinden çekildiğine dair önergesi (4/77)	10

Sayfa

V. — SORULAR VE CEVAPLAR 10

A) Sözlü Sorular ve Cevapları *10*

1. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, Hatay'ın Anavatana ilhakından sonra toprakları Suriye'de kalan vatandaşlarımıza dağıtılan topraklara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/238) 10

2. — Erzurum Milletvekili Ebubekir Akay'ın, İran'da meydana gelen trafik kazalarında yaralanan vatandaşlarımızın tedavilerine ilişkin sözlü sorusu ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mehmet Aydın'ın cevabı (6/246) 10:12

3. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Şekerbank Tarafından Pancar Kooperatiflerine Verilen Krediye İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/250) 13

4. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, İşsizlik Konusunda Alınacak Tedbirlere İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/251) 13

5. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, Manisa - Karakurt Barajı Projesine İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/252) 13

6. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, İlk ve Ortaöğretimi Aynı Binada Yapan Okullara İlişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/254) 13

7. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Trona Madeni İşletme Hakkına İlişkin Başbakandan sözlü sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in cevabı (6/258) 13:15

8. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Mushafları İnceleme Kurulunun, İstanbul'dan Ankara'ya Nakledilişi Nedenine İlişkin Devlet Bakanından sözlü sorusu ve Adalet Bakanı M. Necat Eldem'in cevabı (6/262) 15

9. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Adlî Teşkilatta Görev Yapan Hâkim ve Savcılara İlişkin Adalet Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/263) 15

Sayfa

10. — Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in, Siirt Bölgesi Tütün Başfiyatına İlişkin Maliye ve Gümrük Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/264) 15

11. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, Hakkâri İlinde 1985 Yılında Ne Gibi Hizmetlerin Yapılacağına İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/265) 16

12. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum Deprem Bölgesindeki İşsizlerin Durumuna İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/267) 16

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER 16,42

1. — İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanun Hükmünde Kararnameye İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri ve Anayasa komisyonları raporları (1/108, 1/53) (S. Sayısı : 238) 16:32

2. — Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret; Anayasa komisyonları raporları (1/118, 1/513) (S. Sayısı : 251) 32

3. — 17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (1/28, 1/29) (S. Sayısı : 252) 32:41,42:43

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde :

Türkiye - Federal Almanya,

Türkiye - İsviçre,

Türkiye - Norveç;

Dostluk grupları kurulmasına ilişkin Başbakanlık tezkereleri kabul edildi.

59 uncu Birleşimde TBMM'nde kurulması kabul edilen :

Türkiye - İngiltere,

Türkiye - İsveç,

Türkiye - Finlandiya dostluk gruplarının;

Müteşebbis heyet listeleri Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Kayseri Milletvekili Mustafa Şahin'in (3/661) (S. Sayısı : 248),

Diyarbakır Milletvekili Mahmud Altunakar'ın (3/663) (S. Sayısı : 249) ve

Şanlıurfa Milletvekili Vecihi Ataklı'nın (3/671) (S. Sayısı : 250);

Yasama dokunulmazlıklarının kaldırılmasına gerek bulunmadığı hakkında Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon raporları okundu; 10 gün içerisinde itiraz edilmediği takdirde raporların kesinleşeceği açıklandı.

Bitlis Milletvekili Faik Tarımcıoğlu'nun, (6/260) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi okundu; sözlü sorunun geri verildiği açıklandı.

Edirne Milletvekili Türkân Turgut Arıkan'ın, «1475 sayılı İş Kanununun 2869 sayılı Kanunla Değişik 25 inci Maddesinin (A) Bendinin, Birinci, İkinci ve Üçüncü Fıkralarının Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi» nin (2/64) İçtüzüğün 38 inci maddesi gereğince doğrudan doğruya gündeme alınmasına dair önergesi reddedildi.

Birlikte görüşülmesi kabul edilen :

İstanbul Milletvekili Yılmaz İhsan Hastürk ve 15 Arkadaşının; Bulgaristan'da Yaşayan Türklerin Bugün İçinde Bulundukları Durumun Görüşülerek, Bu Konuda Millî Bir Politikanın Geliştirilmesi Amacıyla (8/5) ve,

Balıkesir Milletvekili İsmail Dayı ve 18 Arkadaşının; Bulgaristan'da Yaşayan Türklerin Bugün İçinde Bulundukları Durumun Görüşülmesini Sağlamak Amacıyla (8/6);

Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 100 ve 101 inci maddeleri uyarınca birer genel görüşme açılmasına dair önergelerinin öngörüşmeleri tamamlanarak genel görüşme açılması kabul edildi ve genel görüşme gününün İçtüzüğün 101 inci maddesine göre tespit edileceği açıklandı.

Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Türkiye Elektrik Kurumunca satın alınacağı iddia edilen düşük kalorili kömüre ilişkin sözlü sorusuna (6/257) Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel cevap verdi; soru sahibi de cevaba karşı görüşlerini açıkladı.

Ordu Milletvekili Bahriye Üçok'un, Samsun Belediyesince alınan personele sorulduğu iddia edilen sorulara ilişkin sözlü sorusuna (6/259) İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut ve

İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ile ilgili çıkarılması gereken yönetmeliklere ilişkin sözlü sorusuna da (6/261) Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Mükerrem Taşçıoğlu;

Cevap verdiler.

Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın (6/238) sözlü soru önergesi soru sahibi ve ilgili bakan Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından,

Erzurum Milletvekili Ebubekir Akay'ın (6/246),

Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in (6/254) ve,

Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un (6/265) sözlü soru önergeleri ilgili bakanlar Genel Kurulda hazır bulunmadıklarından,

Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in (6/250),

Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un (6/251),

Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in (6/252) ve

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun (6/267) sözlü soru önergeleri mehil verildiğinden,

Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın (6/258),

İçel Milletvekili Edip Özgenç'in (6/262) ve (6/263) sözlü soru önergeleri soru sahiplerinin birden fazla sorusunun gündemde yer alması nedeniyle, İçtüzüğün 97 nci maddesi gereğince,

Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in (6/264) sözlü soru önergesi soru sahibi Genel Kurulda hazır bulunmadığından, bir defaya mahsus olmak üzere;

Ertelendiler.

Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun (6/266) sözlü sorusunu geri aldığına dair önergesi okundu; sözlü soru geri verildi.

İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 176 sayılı İçişleri Bakanlığının Teşkilatı ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddele-

rinde Değişiklik Yapılmasına, Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına ve Bu Kanun Hükmünde Kararnameye İki Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısının (1/108, 1/503) (S. Sayısı : 238) tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak 18 inci maddesine kadar (18 inci madde dahil) kabul edildi.

15 Şubat 1985 Perşembe günü saat 15.00'te toplanılmak üzere birleşime saat 19.05'te son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Abdulhalim Aras

Kâtip Üye	Kâtip Üye
Adana	Çankırı
Cüneyt Canver	*Saffet Sakarya*

II. — GELEN KÂĞITLAR

14.2.1985 Perşembe

Teklifler

1. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi (2/200) (Sağlık ve Sosyal İşler; Plan ve Bütçe komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.2.1985)

2. — İstanbul Milletvekili İmren Aykut'un, 1475 Sayılı İş Kanununun 25 inci Maddesine Bir Bent Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/201) (Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 12.2.1985)

3. — Adana Milletvekili Nuri Korkmaz ve 29 Arkadaşının, 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun, 1412 Sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ve 353 Sayılı Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/202) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi : 13.2.1985)

Tezkere

1. — Ağrı Milletvekili Mehmet Yaşar'ın, Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi (3/693) (Anayasa ve Adalet komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona) (Başkanlığa geliş tarihi : 13.2.1985)

Rapor

1. — T.C. Ziraat Bankasının Tasvibe Sunulan 1982 Yılı Bilanço ve Netice Hesaplarına Ait, 468 Numaralı Kanunun Değişik 3 üncü Maddesi Uyarınca Hazırlanan, Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu Raporu ve Bu Rapora Yapılan İtiraz ile Komisyonun Görüşü (3/20) (S. Sayısı : 176) (Dağıtma tarihi : 13.2.1985) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1. — İçel Milletvekili Ali İhsan Elgin'in, halka açık bir şirketin, THY'ndan kiraladığı yolcu uçağını seçim propagandasına tahsis ettiği iddiasına ilişkin Başbakandan yazılı soru önergesi (7/388) (Başkanlığa geliş tarihi : 25.1.1985)

2. — Adana Milletvekili Cüneyt Canver'in, hayalî ihracat olayına ilişkin Sanayi ve Ticaret Bakanından yazılı soru önergesi (7/389) (Başkanlığa geliş tirihi : 5.2.1985)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Abdulhalim Aras

KÂTİP ÜYELER : Saffet Sakarya (Çankırı), Cüneyt Canver (Adana)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisinin 61 inci Birleşimini açıyorum.

Toplantı için yeter sayımız vardır.

IV. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

1. — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mehmet Aydın'ın, Kuveyt seyahati hakkında gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Gündeme geçmeden önce, Sayın Sağlık Bakanımız Kuveyt seyahati hakkında Meclisimize bilgi vermek isterler; kendilerine bu konuda gündem dışı söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakan. (Alkışlar)

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI MEHMET AYDIN (Samsun) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; Meclisimizin tatil döneminde Kuveyt ve Bahreyn'e bir seyahatim oldu. Hafta başında UNICEF'in Başkanı Mister Grand ülkemizde misafir olarak bulunuyordu ve kendisiyle müzakerelerimiz şu anda da devam ediyor. O itibarla, hafta başında sizlere malumat arz edemedim, bu fırsatı bugün bulduğum için memnunum.

Kuveyt Sağlık Bakanı bir süre önce yurdumuzda bulunuyordu ve aynı zamanda Bahreyn Sağlık Bakanı da bu İslam Tıp Konferansı dolayısıyla yurdumuzda bulunuyordu. İki ülke arasındaki sağlık alanında işbirliği konusunu burada evvelce bir parça - özellikle Kuveyt'le - görüşmüş, bir ön anlaşmaya bağlamış idik. Bu sefer kendilerine bir iadei ziyaret ve bu konuda daha ileri derecede görüşmeler yapmak üzere, bu iki ülkeye ziyaretim oldu. Görüşmelerimizin önemli bir kısmı bu ülkelere ilaç ihracı konusundadır.

Bizim ilaç endüstrimiz, bildiğiniz gibi, sağlık sektörümüz için fevkalade önemli bir konudur ve Türkiye ilaç hammaddelerinin bir kısmını dışarı ülkelerden getirmektedir. Bizim ilaç konusunda hammaddeye bağımlılığımız ne derece azalırsa, bu Türk ilaç sektörü için o derece memnuniyet verici bir hadisedir. Bunun gerçekleşmesi için müstahzar üretimimizin artması gerekmektedir. Müstahzar üretimimizin artabilmesi için ihracatımız zorunlu bulunmaktadır. Bu suretle hammadde üretimi de daha çok mümkün hale gelecektir.

Kuveyt, bu ilaçları beynelmilel ihalelerle almaktadır; ancak kendisine sağlık alanında, özellikle hastaneler alanında karşılıklı bir işbirliği esprisi içerisinde birtakım yardımlarımız olacaktır ve bizim de aynı zamanda Kuveyt'ten bu konuda yardım temin etmemiz söz konusudur. Kuveyt, malî kaynaklarının zenginliği dolayısıyla fevkalade modern hastaneler kurmuş ve bunları en modern cihazlarla teçhiz etmiştir. Biz, kısa dönemli hekim ve diğer sağlık personelini bu ülkeye göndermek, daha doğrusu mübadele etmek suretiyle onların bu alanda kazanmış olduğu cihaz tecrübelerinden, bizzat doktorlarımızın bunu yerinde müşahede etmesiyle, bazı avantajlar sağlayacağız. İlaç ihracımız konusunda Kuveyt bize birtakım kolaylıklar sağlayacağını vaat etmiştir. Biz, bakanlıkta ilaç imalatçılarını toplantıya çağırdık ve önümüzdeki günlerde bu ülkelere ilaç ihracatımızın başlaması için - yani birtakım hazırlıklar, mümessillikler falan kurulacak - çalışmalara girişmiş bulunmaktayız.

Bu ülkelerde Kuveyt Emiri bizi kabul etti, Başbakanın bir yakını öldüğü için görüşme imkânı bulamadık, Bahreyn Emiri ve Başbakanı aynı şekilde bizi büyük bir ilgiyle karşılamıştır ve bu ülkelerle Türkiye arasında yakın işbirliği kurulmasını candan arzu etmektedirler.

UNICEF ile olan ilişkimizi de bu vesileyle iki cümleyle ifade etmek istiyorum. Türkiye'de çocuk ölümlerinin yüksek olduğunu artık bütün kamuoyu bilmektedir. Çocuk ölümlerinin kısa zamanda aşağı seviyelere düşürülmesi için UNICEF ile başlamış olduğumuz görüşmeler Dünya Sağlık Teşkilatının da bu işe ilavesiyle devam etmektedir ve yakında Türkiye'de çocuk ölümlerinin büyük ölçüde azaltılması için bir hayli güçlü çalışmalarımız olacaktır.

Bunları size arz ediyorum ve saygılar sunuyorum. (Alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

2. — İzmir Milletvekili Rüştü Şardağ'ın, Başbakanın İran ile ilgili basında çıkan beyanatına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı A. Mesut Yılmaz'ın cevabı.

BAŞKAN — İzmir Milletvekili Sayın Rüştü Şardağ, «Başbakan Sayın Turgut Özal'ın basında çıkan yalanlanmamış ve İran Büyükelçisi tarafından da teyit edilmiş beyanatında, İran'da halen yürürlükte olan demokratik devlet sisteminin rejim olarak övüldüğü görülmüştür. Bu duyarlıklı ve ivedi konu üzerinde gündem dışı konuşmak istiyorum» demektedir; kendilerine bu konuda gündem dışı söz veriyorum.

Buyurun Sayın Şardağ.

Sayın Şardağ, konu üzerinde durulmasını ve sürenin uzatılmamasını rica ediyorum.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (İzmir) — Saygıdeğer Başkan, yüce Meclisin saygıdeğer üyeleri; bir başbakan hakkında konuşmak her şeyden evvel beni üzer. Ben buraya galiba üçüncü defa Sayın Başbakanımızın bazı davranışlarını eleştirmeye, istemeye istemeye geldim ve üzülüyorum. Bu hizmeti iktidar partisinin değerli milletvekillerinden bekliyorum ki, bana bu kürsüye çıkmak ve bu konuşmaları yapmak gereğini duyurmasınlar.

Sayın Başbakan, bütün dost ve komşumuz olan milletlerle klasik dostluk münasebetleri üzerinde, her türlü konuşmayı yapabilir. Nitekim az evvel Sayın Bakanımız Kuveyt ile olan ilişkilerimizle alakalı gayet güzel bilgiler verdiler; fakat günün birinde bir de bakıyoruz ki, İsviçre'nin Davos Şehrinde Sayın Başbakan, bugünkü İran rejimini öven konuşmada bulunuyor :

«1. İran rejiminin alternatifi yoktur.» Tabiî alternatif kelimesine de Sayın Başbakan çok alışmış olduğu için bir komşu memleket için de bunu kullanmakta kendini gayet rahat hissediyor.

«2. İran'da rejim yerine oturmuştur; başlar gitmiş, onun yerine yeni başlar gelmiş ve rejim benimsenmiştir.»

«3. İran'da demokrasi vardır.»

«4. Humeyni ruhanî liderlik vazifesini yapmaktadır. Diğer denetim kolları işlemektedir, demokrasi yürümektedir.»

Bir an için Sayın Özal, «Sovyetlerle olan dostluk münasebetimiz karşılıklı anlayış için devam ediyor» sözünün dışına çıkarak; Sovyet rejimi oturmuştur, Sovyetlerde hürriyet vardır, Sovyetlerde demokrasi vardır, Sovyetlerin alternatifi yoktur gibi bir konuşma yapar mı? Eğer biz rejimleri övmeye kalksak ne kadar komşumuz varsa; mesela bugün İran'ın düşmanı halinde olan Suudi Arabistan'da da ayrı bir rejim vardır, şimdi onu ayrıca mı övelim? Bu konuşmaya neden gerek görmüştür?

Bu konuşmada eksikler de vardır arkadaşlar, İslamî bilgi eksikliği. Müslümanlıkta ruhanî lider yoktur. Ruhanî lider, Allah adına günahları bağışlattığını sanan gaflet içindeki Hıristiyan dünyasının içinde vardır; her papaz bir ruhanî liderdir. Müslümanlıkta Hazreti Muhammed'in üstünde başka lider yoktur ve Allah bize şahdamarımızdan yakın olduğuna göre, Allah'la kulu arasında kimse olamaz.

Bugün camilerde Humeyni için salavat getirilmekte arkadaşlar; zulüm sistemi devam etmekte, alternatif değil, patlama istidadı noktasına gelmektedir. Böyle bir memlekete neden angaje olalım da, rejimini övmeye kalkalım?

Acaba üç beş kuruş fazla ihracat yapmış olmak için mi Sayın Başbakan bu yola tevessül etti? (HP sıralarından alkışlar). O zaman bütün Türk Milletini karşısına alamaz ki, Laik ve Atatürkçü Cumhuriyet; İslama şerefle sarılmışız biz, Müslüman bir milletiz; ama devletimizin temeli teokratik bir düzen değildir ve dinî devlet değildir.

İran'da dinî devlet de yok arkadaşlar; ama Suudî Arabistan'da var. İran'da devlet yok. İran'da omuzlarında silah taşıyan mollaların devleti var; ona devlet denmez. Böyle bir rejimin müdafaasında, acaba böyle bir rejime özlem mi çekiyor? Buna da imkân veremem, aklımın ucundan bile geçirmem. Neden acaba, Sayın Başbakan ısrarla bu rejimi savunuyor?

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Yanlış anlama var.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (Devamla) — Bir yanlış anlama olduğunu söyleyen arkadaşımız var. Yanlış anlama diye bir şey yok, gazete kupürü cebimdedir; daha ağır methü sena buradadır ve tekzibe uğramamıştır.

Şimdi arkadaşlar, bir tek şey aklıma geliyor. Ben yine iyi niyet içindeyim, bu kürsüye sık sık Başbakanımızı eleştirmek için çıkmak istemiyorum; ama vicdanlarınıza hitap ettim. Bu konuşma, bu rejim methü senası yerinde mi? Nitekim aynı gün, Humeyni bir beyanat veriyor; «Kim Amerika'ya düşmansa, biz onun dostuyuz» diyor; buyurun... Sayın Özal Amerika'ya düşman mı; imkânı var mı? Biz kimse-

ye düşman değiliz, Amerika ile ittifakımız var. Bir taraftan, Amerika'ya düşman olan Humeyni'ye «dostum», bir taraftan da Amerika'ya «dostum» diyoruz. Bu geometrik kurallara da uymaz arkadaşlar, yani bu işin mantığı da yok.

Şimdi bir tek şey kalıyor; Sayın Başbakanın konuşmalarını ayarlayamaması. Lügatte çok aramak lazım ki, hem Türkiye Büyük Millet Meclisinde kendisine hakaret sayılabilecek bir kelime olmasın, hem de konuşmasını bir kelimeyle tavsif edeyim, niteleyeyim; fakat çok uğraştım bir kelime bulamadım.

Sadece, yüce Mevlana'nın Fihi Mâfihinde Sayın Özal'a ithaf ettiğim bir cümlesi var. Ona ithaf ediyorum, sunuyorum. Çok dikkatle dinleyin, çok önemlidir; hepimiz için de ders almamız gereken bir cümle.

«En çok konuşulması gereken yerde susmak,
En çok susulması gereken yerde konuşmak.»

«İşte her şeyin en çirkini bu» diyor, yüce Mevlana.

Saygılarımın kabulünü rica ederim. (HP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Hükümet adına Devlet Bakanı Sayın Mesut Yılmaz, gündem dışı konuşmaya cevap vermek arzusundadırlar. Kendilerini kürsüye davet ediyorum.

Buyurun efendim. (ANAP sıralarından alkışlar).

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Rize) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Şardağ'ın konuşmasının başında ifade ettiği gibi, bir milletvekilinin bir başbakanı eleştirmesinde hiçbir anormallik yoktur; bu gayet normaldir. Bizim anormal gördüğümüz husus, Sayın Şardağ'ın yaptığı gibi, cebindeki gazete kupürlerine dayanılarak bu işin yapılmasıdır.

Eğer kendisi lütfedip de, bu konuşmayı yapmadan önce, bizden Sayın Başbakanımızın Davos'da yaptığı konuşmanın gerçek metnini istemiş olsalardı, zannediyorum ki, bu kürsüde bu konuşmayı yapma ihtiyacını duymayacaklardı.

SALİM EREL (Konya) — Niye tekzip etmediniz?

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Biz teklif etme durumunda değiliz sayın milletvekili.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Tekzip, tekzip.

YILMAZ İHSAN HASTÜRK (İstanbul) — «Teklif» değil, «tekzip.»

DEVLET BAKANI A. MESUT YILMAZ (Devamla) — Bu konuşmayı yapacak olan arkadaşımız, gelir bizden bu konuşmanın metnini ister. İşin normali budur.

Sayın Başbakanımızın Davos'da yaptığı konuşma, hiçbir şekilde İran'daki rejimin değerlendirmesi değildir, hiçbir değer yargısı yoktur. Orada sadece basit bir gözlem vardır, bir tespit vardır. Bunu kesinlikle, İran'daki rejimi övme şeklinde yorumlamak mümkün değildir.

Konuşmanın bütünü dikkate alınmadan, sadece gazete kupürlerine geçen belli noktalarla da bir değerlendirme yapmak fevkalade sakattır.

Sayın Başbakanımız, İran'daki rejimin yerleşmiş olup olmadığı hususundaki şahsî görüşlerini dile getirmişlerdir. Ben konuşmanın tam metnini Sayın Şardağ'a takdim edeceğim. Zannediyorum ki, konuşmanın tam metnini, konuşmanın bütünlüğü içerisinde değerlendirdiği zaman buradaki sözlerini geri alacaklardır.

Saygılar sunarım. (ANAP sıralarından alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

RÜŞTÜ ŞARDAĞ (İzmir) — Şimdi bana söz hakkı var mı efendim?

BAŞKAN — Yok efendim.

3. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, tütün üreticileri konusunda gündem dışı konuşması.

BAŞKAN — Manisa Milletvekili Sayın İsmet Turhangil, tütün üreticileri konusunda gündem dışı söz istemişlerdir.

Gündem dışı üçüncü konuşmacı olarak kendilerine söz veriyorum; buyurun.

İSMET TURHANGİL (Manisa) — Sayın Başkan, yüce Meclisin sayın üyeleri; burada polemik yapmayacağım, fevkalade zor durumda olan tütün üreticisinin zor günlerini sizlere anlatmaya çalışacağım gibi, sayın hükümete uyarı ve yol göstericilik görevimize bir yenisini de ekleyeceğim.

Sayın milletvekilleri, aile ziraatı olarak yapılan tütün ziraatı, gereği gibi desteklenmediği gibi, bir yıllık emek karşılığı olan ve verilen bu fiyat tatmin edici de değildir. Meseleye mikro açıdan olduğu kadar makro ekonomik açıdan da baksak karşımıza çıkan manzara şudur : Evet, hükümetin uyguladığı fiyat politikasıyla enflasyon oranı nazarı dikkate alındığında, fiyat normal gibi görünüyor ise de, aile ziraatı olarak yapılan, bir yıllık emeğin karşılığı olan ve sosyal yaşantı yönünden tütüne verilen fiyatın, ne kadar sosyal adaletten yoksun olduğu meydandadır.

Bir yanda 1 yılda yüzde 200'e varan zamlar ve yüzde 56 enflasyon, diğer yanda hükümetin tütün

üreticisine sağlamadığı malî destek; çiftçimize uygulanan yüksek faizler, yüzde 13'lük götürü olarak Katma Değer Vergisi ödeyeceğini de düşünürsek ve Türk Lirasının Amerikan Doları karşısında geçen seneye göre yüzde 63'lük değer kaybını nazarı dikkate alarak buna insanca yaşama için verilmesi gereken krediyi de göz önüne aldığımızda, fiyatlarda reel bir artış olmadığı gibi, değer kaybettiğini de tespit ederiz.

Nitekim, tütün aracısı veya ihracatçısı, piyasa açılışından aylarca önce, daha kırma zamanı iyi tütünleri hükümetin verdiği baş fiyattan üç misli fiyatla alırken, yani 1 500 - 2 000 Türk Lirası arasında toplar iken, bugün Tekel, iyi tütünlerden ancak alım merkezlerinde bir - iki koçan alabilmiştir; bunlar da tüccarın almadığı koçanlardır.

Sayın milletvekilleri, her ne kadar baş fiyat 710 Türk Lirasından açılmış ise de, çok kısa zamanda 60 Türk Lirası kadar düşmüş, araştırmalarımıza göre ise, ortalama fiyat, azamî 250 Türk Lirası arasındadır. Hükümet, bu yanlış fiyat politikası yüzünden, bilerek veya bilmeyerek tütün üreticisi için yeni bir senaryo hazırlamıştır.

Şöyle ki, tütün aracısı veya ihracatçısı bu yanlış fiyat politikası yüzünden daha önce yüksek fiyatlarla aldığı koçanlardan, kısacası tütünlerden caymak için ya fiyat indirmeye çalışmış veya balya adedinin yarısı kadarını su çürüğü olarak saymak istemiştir. Böylece hükümet, kısacası her türlü destekten uzak üreticiyi, tütün ticaretinden veya ihracatından milyarlar kazanan aracı veya ihracatçının kucağına atmıştır. Vaat edilen avans, çok azdır, bu avans hiç olmazsa artırılmalı ve geciktirilmemelidir.

Sayın milletvekilleri, sayın bakan, piyasa açılışında yaptığı takdim konuşması sırasında, «Seneye Tekelin de tüccar gibi hareket edeceğini» beyan ettiğine göre ve oyunun da kaidelerine göre oynanması gerektiğini nazarı dikkate alırsak, 30.5.1969 tarih ve 1177 sayılı Tütün Kanununun bütün hükümleriyle uygulanmadığını da göz önüne alırsak, uygulanması gereken bu kanuna göre çıkarılan 1196 sayılı Kanuna göre de tütün kooperatiflerinin ve bunların genel birliklerinin kurulması gerekecektir.

a) 1196 sayılı Tütün Kooperatifleri Kanununda, Devletin bu kooperatiflere vermesi gerektiği, o günkü tarihte, 100 milyon lirayı vermediği gibi, yine bu kooperatiflerin sermayesini teşkil etsin diye o tarihlerde üreticilerden kestiği yüzde 5'ler 1975'lerde 100 milyon Türk Lirası üzerine ulaşmış idi. Ne acıdır ki, Devletin yetkili ağızları bugün bu paranın akıbetini dahi bilememektedirler.

b) Keza tütün balyalarının kalite tespitlerinde standardizasyon deyimiyle açık tespit ve açık tasnif olmadığından, daha başka bir ifadeyle de kalite tespitlerinde üretici, tütünün ne değerde olduğunu bilmediğinden üretici ihracatçının kucağına itilmiştir.

c) Alıcı ile satıcı arasındaki ilişkileri düzenleyen 1177 sayılı Tütün Kanunundaki cezalar, 1969 para birimine göre olduğundan gülünç durumdadır. Bundan da tüccar ve ihracatçı istifade etmiştir.

d) Yine 1977 sayılı Kanun, tütün fidesi ve tohumunun takip ve ıslahını iyi düzenlediği halde, Devlet kontrol mekanizmasını gereği gibi işletemediğinden tütün kalitesinin bozulmasına neden olmuştur.

Sayın milletvekilleri, halen tütün üreticisinden; a) Asker ailelerine yardım, b) Belediye hissesi kesilmektedir.

Bunlara ilaveten de tüccar da kanunsuz olarak; a) Tuttuğu deponun kirasını müstahsilden almakta, b) Müstahsilden, tütününü kendi imkânlarıyla getirmesine rağmen nakliye istemekte, c) Tütün miktarından yüzde 60'lara varan rakamlarda ıskarta kesmektedir. Bunlar için sayın bakandan gerekli tedbirleri almasını istirham ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, Sayın Başbakanın «Ölen ölür, kalan bize yeter» anlayışını bu konuda devam ettirmemesini istirham ediyorum. Çünkü, Ortadirek edebiyatının ana unsurlarından biri olan çiftçilerimizin bu anlayışa malî bakımdan tahammülü yoktur. Lütfen üreticiye, «Arı boşandı üretici yandı» sloganını söyletmemenizi istirham ediyorum. Hükümet ve parti programınızla kendilerine hizmet edeceğinizi belirttiğiniz memur, işçi, esnaf, küçük sanatkâr, köylü ve çiftçiyi aldattınız. Bu şartlar altında asıl özür dilenmesi gereken memur, çiftçi, esnaf, küçük sanatkâr, köylü ve çiftçidir.

Sayın milletvekilleri, zamanım yetmediğinden, önümüzdeki günlerde de sigara fabrikaları ve Türkiye' de üretilmek istenen Virjinya tütünü hakkında da gündem dışı söz alacağımı belirtir, yüce Meclise en derin saygılarımı sunarım.

Saygılarımla. (Alkışlar).

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

B) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ

1. — Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy hakkındaki Meclis Soruşturması önergesinin, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve Meclis Soruşturması açılıp açılmaması konusundaki görüşmelerin Genel Kurulun 21 Şubat 1985 Perşembe günkü Birleşiminde yapılmasına dair Danışma Kurulu Önerisi.

BAŞKAN — Gündeme geçiyoruz.

Gündemin sunuşlar kısmında Danışma Kurulunun önerileri vardır.

3 adet öneriyi okutup oylarınıza sunacağım.

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 13.2.1985 Çarşamba günü yaptığı toplantıda aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Necmettin KARADUMAN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

ANAP Grubu Başkanvekili Ercüment Konukman

H. P. Grubu Başkanvekili Onural Şeref Bozkurt

M. D. P. Grubu Temsilcisi Mustafa Çorapçıoğlu

ÖNERİ :

Genel Kurulun 23.1.1985 tarihli 57 nci Birleşiminde okunmuş bulunan, Ulaştırma Bakanı Veysel Atasoy hakkındaki Meclis Soruşturması önergesinin, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve Anayasanın 100 üncü maddesine göre, Meclis Soruşturması açılıp açılmaması konusundaki görüşmelerin, Genel Kurulun 21 Şubat 1985 Perşembe günkü Birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN — Danışma Kurulu önerisi olarak okunan öneriyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

2. — Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının tasvibe sunulan 1982 yılı bilanço ve netice hesaplarına ait Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu Raporunun, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve görüşmelerin Genel Kurulun 27 Şubat 1985 Çarşamba günkü Birleşiminde yapılmasına dair Danışma Kurulu Önerisi.

BAŞKAN — Danışma Kurulunun 2 nci önerisini okutuyorum :

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 13.2.1985 Çarşamba günü yaptığı toplantıda, aşağıdaki önerinin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Necmettin KARADUMAN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

ANAP Grubu Başkanvekili Ercüment Konukman

H. P. Grubu Başkanvekili Onural Şeref Bozkurt

M. D. P. Grubu Temsilcisi Mustafa Çorapçıoğlu

ÖNERİ :

176 sıra sayısı ile bastırılıp dağıtılan, Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasının Tasvibe Sunulan 1982 Yılı Bilanço ve Netice Hesaplarına Ait Kamu İktisadî Teşebbüsleri Komisyonu Raporu ve bu rapora yapılan itiraz ile komisyonun görüşünün, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve görüşmelerin Genel Kurulun 27 Şubat 1985 Çarşamba günkü Birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN — Okunan Danışma Kurulu Önerisini oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3. — Bulgaristan'da yaşayan Türklerin bugün içinde bulundukları durumun görüşülmesini ve bu konuda millî bir politikanın geliştirilmesini sağlamak amacıyla açılmasına karar verilen genel görüşmenin görüşme günü ve çalışma esasları hakkında Danışma Kurulu Önerisi.

BAŞKAN — Danışma Kurulunun 3 üncü önerisini okutuyorum :

Danışma Kurulu Önerisi

Aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması Danışma Kurulunca uygun görülmüştür.

Necmettin KARADUMAN
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

ANAP Grubu Başkanvekili Ercüment Konukman

H. P. Grubu Başkanvekili Onural Şeref Bozkurt

M. D. P. Grubu Temsilcisi Mustafa Çorapçıoğlu

ÖNERİLER :

1. Bulgaristan'da yaşayan Türklerin bugün içinde bulundukları durumun görüşülmesini ve bu konuda millî bir politikanın geliştirilmesini sağlamak amacıyla, Genel Kurulun 13.2.1985 tarihli 60 ıncı Birleşiminde açılmasına karar verilen Genel Görüşmenin, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve görüşmelerin 20.2.1985 Çarşamba günü yapılması,

2. Bu görüşmelerde hükümet adına yapılacak konuşmaların süre ile sınırlı olmaması,

3. Genel görüşmenin çalışma süresi içinde tamamlanamaması halinde, çalışma süresinin görüşmelerin bitimine kadar uzatılması,

Önerilmiştir.

BAŞKAN — Bu öneride 3 husus bulunmaktadır. Her birini ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım :

Önerinin 1 inci kısmını okutuyorum :

ÖNERİLER :

1. Bulgaristan'da yaşayan Türklerin bugün içinde bulundukları durumun görüşülmesini ve bu konuda millî bir politikanın geliştirilmesini sağlamak amacıyla, Genel Kurulun 13.2.1985 tarihli 60 ıncı Birleşiminde açılmasına karar verilen Genel Görüşmenin, gündemin «Özel Gündemde Yer Alacak İşler» kısmında yer alması ve görüşmelerin 20.2.1985 Çarşamba günü yapılması.

BAŞKAN — Önerinin okunan 1 inci kısmını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerinin 2 nci kısmını okutuyorum :

«2. Bu görüşmelerde hükümet adına yapılacak konuşmaların süre ile sınırlı olmaması.»

BAŞKAN — Önerinin okunan 2 nci kısmını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önerinin 3 üncü kısmını okutuyorum :

«3. Genel görüşmenin çalışma süresi içinde tamamlanamaması halinde, çalışma süresinin görüşmelerin bitimine kadar uzatılması.»

BAŞKAN — Önerinin okunan 3 üncü kısmını oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. — Aydın Milletvekili İskender Cenap Ege'nin TBMM Başkanvekilliğinden çekildiğine dair önergesi (4/77)

BAŞKAN — Bir istifa tezkeresi vardır, okutuyorum :

Türkiye BüyükMillet Meclisi Başkanlığına

Milliyetçi Demokrasi Partisi üyeliğinden istifa etmiş bulunuyorum.

Anayasanın 94 üncü maddesi hükümlerine göre, adı geçen partinin kontenjanından seçilmiş bulunduğum TBMM Başkanvekilliğinden de ayrılmam gerektiğinden, ilgili işlemin yerine getirilmesi hususunda emirlerinizi diler, saygılar sunarım.

İskender Cenap Ege
Aydın Milletvekili

BAŞKAN — Bilgilerinize sunulur.

V. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) SÖZLÜ SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, Hatay'ın Anavatana ilhakından sonra toprakları Suriye'de kalan vatandaşlarımıza dağıtılan topraklara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/238)

BAŞKAN — Gündemin «Sözlü Sorular» kısmına geçiyoruz.

1 inci sırada Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, Hatay'ın Anavatana ilhakından sonra toprakları Suriye'de kalan vatandaşlarımıza dağıtılan topraklara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi, bulunmaktadır.

Sayın Abdurrahman Demirtaş buradalar mı? Yok. (MDP sıralarından «Soruşturma Komisyonunda görevli olduğundan yok» sesleri).

Soruyu cevaplayacak sayın bakan buradalar mı? Buradalar.

Bir defaya mahsus olmak üzere ertelenmiştir. (MDP sıralarından «Soruşturma Komisyonda görevli» sesleri).

Resmen görevli değil.

2. — Erzurum Milletvekili Ebubekir Akay'ın, İran'da Meydana Gelen Trafik Kazalarında Yaralanan Vatandaşlarımızın Tedavilerine İlişkin sözlü sorusu ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mehmet Aydın'ın cevabı (6/246)

BAŞKAN — 2 nci sırada yer alan Erzurum Milletvekili Sayın Ebubekir Akay'ın, İran'da meydana gelen trafik kazalarında yaralanan vatandaşlarımızın tedavilerine ilişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Baka-

nından sözlü soru önergesinin görüşülmesine geçiyoruz.

Sayın Ebubekir Akay buradalar mı? Burada.

Sayın bakan?.. Burada.

Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İran'da vukubulan trafik kazalarında yaralanan vatandaşlarımız ve TIR şoförlerimiz hakkındaki sözlü sorularımın Sayın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Mehmet Aydın tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Ebubekir Akay
Erzurum Milletvekili

1. İran'a sefer yapan TIR'ların ve diğer taşıtlarımızdaki şoför ve yardımcılarının yaralanmaları halinde bakımsızlık ve yeterli tedavi yapılmaması nedeniyle kırıklarının gazlı kangrene çevrildikten sonra, Erzurum Araştırma Hastanesine ve diğer hastanelere nakledildikleri ve bu nedenle örneğin bir yıl içerisinde Erzurum Araştırma Hastanesinde 20'nin üzerinde vatandaşlarımızın kol ve bacaklarının kesildiği ve bir o kadar da öldükleri, hastanenin ortapedi servisindeki yetkililerce açıklanmaktadır.

Bu hususta ne gibi tedbir alınmıştır?

2. Kazayı müteakip yaralılarımızın Türkiye'ye derhal nakli için bir girişimde bulunulmuş mudur?

3. Bakımsızlık ve yetersiz tedavi neticesi ölen yaralılarımız ile gazlı kangrene çevrilmesi neticesi kol ve bacaklarını kaybeden vatandaşlarımız için bir tazminat talebinde bulunulmuş mudur?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI MEHMET AYDIN (Samsun) — Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Erzurum yöremizden Türkiye'ye giren ve trafik kazası geçirmiş olan vatandaşlarımız ile ilgili bu sözlü soruya cevaplarım şunlardır :

Bir defa mesele iki bakanlığı ilgilendiriyor. Bir tanesi, bizim hududumuz dışında olan hadiseler ki, bununla tabiatıyla hariciyemiz meşgul olacaktır. Diğeri ise, bu vatandaşlarımız hududumuza geldikleri andan itibaren, benim Bakanlığımın görev alanı içerisine giren birtakım çalışmalar ve sorumluluklardır.

Bunu böylece ayırdıktan sonra, genelde bu meseleye şöylece değinmek istiyorum; bizim hudutlarımızdaki sağlık meseleleri, yani ister dışarıdan - Türkiye'ye sağlığımızı tehdit eden - bir hadise intikal etsin, isterse herhangi bir yaralı vatandaş, kim olursa olsun, geldiğinde bununla ilgilenecek olan Bakanlığımın teşkilatındaki Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğüdür. Bütçe konuşmalarımda da arz ettiğim gibi, bu genel müdürlüğün hudutlarımızdaki teşkilatı maalesef bugüne kadar pek iyi bir performans içerisinde olmamıştır. Bu genel müdürlük bir defa teşkilattan mahrum olmuş, vasıtaları noksandır. Evvelce, hatta bu gümrük kapılarında mahdut sayıda tesisler varmış, bunlar başka tesislere dönüşmüş, free - shop mağazaları filan gibi, hâsılı benim zamanıma geldiğinde devir almış olduğum tablo pek de iç açıcı bir durum arz etmiyordu. Bunu Yüce Meclisteki bütçe konuşmalarımda arz etmiş bulunuyorum.

Bu itibarla yapılacak ilk şey, hangisi olursa olsun, hudut kapılarımızda bu genel müdürlüğün vatandaşlarımızın sağlığını koruyacak yeterli birtakım tesislere sahip olmasıdır. Bu meseleyi ele almış bulunuyorum. Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile yapmış olduğum görüşmede, yazışmalarda onların gümrük ofislerine bitişik olarak bize hemen arsa verilmesini talep ettim. Buralarda bu genel müdürlüğün sağlık tesisleri kurulacaktır. Böylece hudutlarımıza intikal eden herhangi bir yaralı veyahut sair bir vaka acil ise, derhal orada bulunan sağlık teşkilatımızın doktoru tarafından ele alınacak; ambülansa intikal ettirilmek suretiyle hududumuz içerisinde en yakın sağlık tesisine ulaştırılacaktır. Eğer bu tesisler noksan olursa veya böyle tesisleriniz yoksa, hududumuza gelmiş olan vatandaşımızın başına, elbette en yakın hastaneye gidinceye kadar birtakım kazalar ve maceralar gelecektir. Bunu böyle bilmemiz ve buna göre radikal tedbirler almamız gerekmektedir. Biz şimdi bu yoldayız.

Bunu söyledikten sonra, arkadaşımızın sözlü soruda bahsettiği bazı detay meselelere de notlarımdan size arzı cevap edeceğim.

BAŞKAN — Sayın Bakan, süreniz 10 dakikadır. Ona göre toparlamanızı rica ediyorum.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI MEHMET AYDIN (Devamla) — Tabiatıyla zaman zaman İran'dan gelen yaralıların, ele alınması, ihmale uğraması durumu; bizim onlarla ilişkilerimizin iyi olup olmamasına göre fark göstermektedir. Şu anda Ağrı Valisinden aldığım bilgiye göre, bu işlerin oldukça lehimizde cereyan ettiği anlaşılmaktadır. İran ambülanslarının bu yaralıları, hudutlarımız içine kadar gelip taşıdıklarını haber almış bulunmaktayız. Biz buna ilave olarak Doğubeyazıt'a; hududa en yakın olan sağlık tesisimize bu sene içerisinde operatör gönderdik ve bu hastanemizde ame-

liyatlar yapılmaya başlanmıştır. Buraya bir de ambülans göndermiş bulunmaktayız.

ARSAN SAVAŞ ARPACIOĞLU (Amasya) — Ekip kifayetli mi Sayın Bakan?

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI MEHMET AYDIN (Devamla) — Ameliyatlar yapılıyor şimdi. Müsaade ederseniz Erzurum'a kadar geleceğiz.

BAŞKAN — Karşılıklı konuşma usulümüz yoktur efendim.

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI MEHMET AYDIN (Devamla) — Bu sene Ağrı yeni ve modern bir hastaneye kavuşuyor. Önemli olan o yatalıyı hudumuzda derhal ambülansa bindirerek ve ilk müdahaleleri de yaparak en yakın tam teşekküllü hastaneye getirmektir, yoksa hudut kapısında bir trafik hastanesi kurmak, tabiatıyla sözkonusu değildir. Ağrı Hastanemiz tam teşekküllü olarak baharda hizmete giriyor. Bunun yanında, Erzurum Hastanemizin tam teşekküllü olduğunu da biliyoruz.

Arkadaşımızın sorusundan bir tanesi, evvelce meydana gelmiş bir vaka dolayısıyla tazminat istenip istenmediği konusudur. 1983 yılında meydana gelmiş bir hadise dolayısıyla, hariciyemiz tarafından bir tazminat isteme olayı olduğu ve bunun da devam ettiği bize ifade edilmiştir.

Arkadaşımızın yukarıda birinci soruda ifade ettiği; 20 kişinin öldüğü ve şu kadarının da bacağının kesildiğini soruşturduğumda; 1983 olayından sonra aslında ölen olmadığı ve vakaların da bir hayli azaldığı bana ifade edildi. Ancak, rakam üzerinde herhangi bir tartışmaya gerek görmüyorum. Şunu ifade ediyorum ki, orada bir sorun vardır ve bu sorunun üzerine biz bakanlık olarak gitmekteyiz.

Maruzatım bundan ibarettir. Saygılar sunarım.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan. (Alkışlar)

Sayın Ebubekir Akay, buyurun efendim.

EBUBEKİR AKAY (Erzurum) — Sayın Başkan, yüce Meclisin sayın üyeleri; sayın bakanımızın yapmış oldukları açıklamaya huzurlarınızda teşekkür ederim.

Sözlü soru önergemde de arz etmiş olduğum üzere, İran'la yapılan ithalat ve ihracat anlaşmalarına göre, İran'a sefer yapan TIR şoförleri ve diğer şoförlerimizin İran'da geçirmiş oldukları trafik kazalarını müteakip İran hastanelerinde yeterli bakımdan yoksun olmaları nedeniyle yaralarının ve kırıklarının gazlı kangrene dönüştüğü ve müteakiben de bunların tedavisi mümkün olmadığından Türkiye'ye gönderildiğini Aralık 1984 ayı içerisinde Erzurum'da bulunduğum anda müşahede etmiş bulunuyorum.

Şöyle ki; Erzurum Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesinin ortopedi servisinde yetkililerle yapmış olduğum görüşmede, 1984 yılı içerisinde 20'nin üzerinde İran'dan gönderilen ve yaraları ile kırıklarının gazlı kangrene dönüşmesi nedeniyle çoğunun kol ve bacaklarının kesilmiş olduğu, 20'nin üzerinde vatandaşımızın da bu acılara dayanamayıp ölmüş olduklarını öğrenmiş bulunuyorum.

Benim arzım şudur : İthalat ve ihracat için yapılan anlaşma çerçevesi içerisine, trafik kazalarında yaralanan nakliyecilerimizin ülkemize nakillerinin sağlanması yolunda bir hükmün konulmasıdır. Yani orada savaş halinde bulunan İran'da gerekli tedavilerinin yapılamaması nedeniyle bir an önce yaralılarımızın Türkiye'ye gönderilmesi mevzuu vardır.

Diğer taraftan, kazayı müteakip bakımsız veya yetersiz tıbbî müdahale yapılması neticesinde ölen yaralılarımız ailelerine ve yine bakımsızlık neticesi kırıklarının gazlı kangrene çevrilmesinden sonra Türkiyemize sevk edilen, bu nedenle kol ve bacakları kurtarılamayarak kesilen kazazedeler için bir tazminat talebinde bulunulmuş mudur diye sormuştum.

Sayın bakanımız, 1983 yılında böyle bir durumun vukubulduğu ve Dışişleri Bakanlığımızca bunun incelendiğini belirttiler. Oysaki, 1984 yılında 20'nin üzerinde yaralı ve sakat kalan kazazedelerimize herhangi bir yardım yapılmamıştır.

Bu konuda derhal bir girişimde bulunulmasını talep ediyorum. Hiç olmazsa sahipsiz kalan yetimlerinin ve sakat kalan yaralılarımızın acılarını biraz olsun dindirmiş olur. Bu nedenle yetkililerimizden acilen bu konulara bir çözüm getirilmesini bekliyorum.

Hepinizi saygı ile selamlarım. (MDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

3. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Şekerbank Tarafından Pancar Kooperatiflerine Verilen Krediye İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/250)

4. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, İşsizlik Konusunda Alınacak Tedbirlere İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/251)

BAŞKAN — Gündemin 3 üncü sırasında Sayın Davut Abacıgil ve 4 üncü sırasında da Sayın Mehmet Sait Erol'un sözlü soru önergeleri mehil istemi sebebiyle ertelenmişti. Bu sebeple, bu iki sözlü soruyu yine erteliyoruz.

5. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, Manisa - Karakurt Barajı Projesine İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/252)

BAŞKAN — 5 inci sıradaki sözlü soru ya mehil sebebiyle ertelenmiştir.

6 ncı soruya geçiyoruz.

6. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, İlk ve Ortaöğretimi Aynı Binada Yapan Okullara İlişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/254)

BAŞKAN — Sayın İsmet Turhangil burada mı? Yok.

Cevap verecek sayın bakan?.. Yok.

Ertelenmiştir.

7 nci soruya geçiyoruz.

7. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Trona Madeni İşletme Hakkına İlişkin Başbakandan Sözlü Sorusu ve Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Sudi Türel'in cevabı (6/258)

BAŞKAN — Sayın Ayhan Fırat buradalar mı? Burada.

Cevap verecek sayın bakan?.. Burada.

Sözlü soru önergesini okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Mevcut yasalara aykırı olarak, Etibankın trona madeni işletme yetkisini özel bir şirkete veren çerçeve anlaşmaya ilişkin suallerimin Sayın Başbakan tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayhan Fırat
Malatya

Suallerim :

1. Mevcut kanunlar çerçevesinde tümüyle devlete ait olması gereken trona madeninin işletme hakkının bir şirkete devri ve bu şirkete teşvik belgesi verildiği doğru mudur?

2. Her yıl Hazinenin kaybedeceği milyarların verilmek istendiği bu şirketin yerli ve yabancı ortakları kimlerdir?

3. Yetkililerin iddia ettikleri gibi, Etibank, misali büyük bir müessese, böyle bir yatırımı yapacak ve işletecek malî ve teknik imkânlardan yoksun mudur?

4. Bu anlaşmayı mevcut yasaları hiçe sayarak imzalayanlar hakkında ne gibi bir işlem yapılmıştır ve bundan böyle hükümetin tutumu bu konuda ne olacaktır?

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİÎ KAYNAKLAR BAKANI SUDİ TÜREL (Antalya) — Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; Sayın Ayhan Fırat beyefendi tarafından sorulan suale cevap vermek üzere huzurlarınızdayım.

Trona madeninin işletme hakkı tümüyle devlete ve dolayısıyla Etibanka aittir. Kurulacak şirkette de durum aynıdır. Şirketin madencilik faaliyetlerine iştiraki yoktur. Madeni Etibank çıkartacaktır, rafinasyon için kurulacak şirkete satılacaktır. Yani işletme hakkı tümüyle Etibanka aittir. Ancak, patent konusu ve Etibank için yeni bir teknoloji olan çözelti madenciliği teknik yardımı için çerçeve anlaşması öngörülmüş ve bu husus DPT Yardımcı Sermaye Başkanlığınca uygun bulunmuştur. Bu patent ile maden, konvansiyonel metoda göre yüzde 40 daha ucuza elde edilecektir. İşletme hakkı herhangi bir şirkete devredilmemiştir.

Cevap 2. Çayırhan Soda AŞ'nin (rafinasyon şirketinin) belli olan yabancı ortakları Food - Machinery - Chmicals Corporation ve International Finance Corporation, Dünya Bankasının bir alt kuruluşudur. Yerli ortaklar belli olmayıp, görüşmelere devam edilmektedir.

Cevap 3. Soda projesi patent konusu yanında, pazarlama ağırlıklıdır. Türkiye olarak Avrupa pazarlarına sentetik soda üreten büyük Avrupa şirketleri elinden büyük pazar payı alması hedefi güdülmektedir. Pazar etütlerinde 400 bin ton soda külü satmayı taahhüt eden firmalar tespit edilmiştir. Bu firmalar yıllık soda üretimi 2 milyon 600 bin tona ulaşan FMC gibi bir şirketi mal teslimatında garantör olarak görmek arzusunu izhar etmişlerdir. Bugüne kadar yatırıma başlamadan pazar garantisi bu kadar aşikâr olan bir başka proje gerçekleştirilmemiştir.

Gerek konvansiyonel madencilik açısından, gerekse iç para açısından Etibank bu tesisi kurmaya ve işletmeye yeterlidir. Ancak, toplam yatırımı 275 milyon dolara ulaşacağı hesaplanan bu yatırımın dış para ihtiyacının karşılanması için böyle bir işbirliğine ihtiyaç duyulmuştur.

Netice olarak; gerek patent, gerek pazarlama ve gerekse büyük miktardaki dış para ihtiyacı karşısında böyle bir işbirliği en uygun çözüm tarzı olarak belirlenmiştir.

Cevap 4. Mevcut yasalara aykırı bir durum olmadığından, ilgililer hakkında bir işlem yapılması gibi, bir durum sözkonusu değildir.

Durum bilgilerinize saygıyla arz olunur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Ayhan Fırat; buyurun.

AYHAN FIRAT (Malatya) — Sayın Başkan, saygıdeğer arkadaşlarım; Sayın Bakana teşekkür ederim. Verdikleri malumat doğrudur, ancak yapılan hareket doğrudan doğruya Anayasaya aykırıdır, Anayasayı çiğnemektir. Şimdi onu izah edeceğim.

Etibank, hepinizin de malumu olduğu üzere, 1935' te kurulmuştur. Ülkenin madenlerini, yeraltı servetlerini işletmek ve Türkiye'de enerji üretmek üzere kurulmuştur. Bilahara Demir - Çelik kurulmuş, Divriği ayrılmıştır. TEK'in kurulması ile de enerji üretimi Etibank'tan alınmıştır. Etibank'ın elinde yalnız ve yalnız maden üretme kalmıştır ve Türkiye'nin madenlerini, yeraltı servetlerini değerlendirmek kalmıştır. Bu konuda da Etibank, özellikle 1979'da Maden Kanununun çıkmasından sonra başarılı bir çalışma göstermiştir.

Muhterem arkadaşlarım, 1983'ün 10 uncu ayında çıkartılan 99 sayılı Kararname ile yeni bir yapıya kavuşturulan Etibank'a Devlet eliyle aranacak ve işletilecek bor tuzları, trona, uranyum ve toryum işletme ve arama görevi verilmiş ve 2805 sayılı Etibank'ın eski kanunu da yürürlükten kaldırılmıştır.

Şimdi Sayın Bakanın izahatından, ileride borun da, uranyumun da ecnebi şirketlere verileceği anlamı rahatlıkla çıkmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, maden ve endüstriyel hammadde kaynaklarını en iyi şekilde değerlendirme sorumluluğunu taşıyan Etibank'ın Çayırhan'daki trona ile ilgili rezervi 220 milyon ton civarındadır. Bu rezerv için gerek 2840 ve gerekse 6244 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu hiçe sayılarak, biraz sonra arz edeceğim gibi, ecnebi bir şirketle bir ortaklık kurulmuştur. Bunun yatırımı 200 milyon dolar dış, 60 milyon dolar civarında da iç kredi olmak üzere, yani 100 milyon TL. civarındadır. Türkiye artık bu yatırımları yapacak güçtedir, Etibank da bu güçtedir. Bunun 3 senelik kazancı ile bunu yapabilir.

Muhterem arkadaşlarım, dünya rezervinin yüzde 70'ini elinde tutmuş olan Türkiye'nin, müşteri bulmak için kaygısı mı vardır? 1979'da bor madenleri devletleştirilmiştir. Gelir 30 milyondan 300 milyona çıkmıştır. Müşteri kapıdadır. Trona da öyledir, bordan sonra Allah'ın Türkiye'ye verdiği en mükemmel madendir trona. Bunu niye FMC firmasına peşkeş çekiyoruz? Buna hiç kimsenin hakkı yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, bir çerçeve anlaşması imzalanıyor. Bu çerçeve anlaşma 30.5.1984'te imzalanıyor. 12.7.1984 günlü ve 3964 sayılı yönetim kurulu kararı ile de Çayırhan'da Tabiî Soda İşletme Müessesesinin kurulması kabul ediliyor.

Konuya maden işletmesi açısından bakıldığında, imtiyazlı sahadan trona cevheri çıkarmak mükellefiyetinin kurulan şirkete ait olduğu anlaşılmaktadır. Yani, çerçeve anlaşma FMC'yi yetkili kılmıştır. Çerçeve anlaşmanın işlerlik kazanması için Devlet Planlama Teşkilatına yazılmış, Yabancı Sermayeyi Teşvik Dairesinin de müspet cevabı alınmıştır. Cevap aynen şöyle : «FMC'nin Çayırhan trona projesi ve fizibilitesine başlaması, işletme anlaşması bilahara gözden geçirilmek üzere, uygundur» denmiştir.

Muhterem arkadaşlarım, Türkiye'de geçerli olan 2840 sayılı Yasanın 2 nci maddesi; «Devlet eliyle işletilecek madenler bor tuzları, trona, asfaltit, uranyum ve toryum madenlerinin aranması ve işletilmesi devlet eliyle yapılır.» demiş. Pazarlaması ecnebi şirkete verilir mi denmiş? İstirham ediyorum, bu nasıl zihniyettir.

Muhterem arkadaşlarım, bakın bir de Ecnebi Sermayeyi Teşvik Kanunu var. Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanununun 1/b maddesi ne diyor : «Türk hususî teşebbüslerine açık bulunan bir faaliyet sahasında çalışmak kaydıyla ancak ecnebi sermaye gelebilir.» Trona madeni, devletin çıkardığı 2840 sayılı Yasayla devlet tekeline verilmiştir. Türk özel teşebbüsüne açılmamış bir sahada siz nasıl bir ecnebi şirketle anlaşma yaparsınız da ona bu şekilde bir menfaat temin edersiniz.

Muhterem arkadaşlarım, bakın Anayasayı açın, Anayasayı, 168 inci maddeyi okuyorum : «Tabiî servetler ve kaynaklar Devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı Devlete aittir. Devlet bu hakkını belli bir süre için, gerçek ve tüzelkişilere devredebilir. Hangi tabiî servet ve kaynağın arama ve işletmesinin, Devletin gerçek ve tüzelkişilerle ortak olarak veya doğrudan gerçek ve tüzelkişiler eliyle yapılması, kanunun açık iznine bağlıdır.»

Ortada kanunlar var, bunu yasaklamış; devlete vermiş. Kanunun açık izni olmadan siz tronayı, siz boru, siz uranyumu nasıl verirsiniz? Bu, Anayasayı çiğnemek değil midir?

Sayın Hükümeti göreve davet ediyorum. En kısa zamanda buna parmak basmazsa, bu Meclisteki bu konuyu Meclis araştırması olarak huzura getireceğim.

Teşekkür eder, saygılar sunarım. (HP sıralarından alkışlar)

8. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Mushafları İnceleme Kurulunun, İstanbul'dan Ankara'ya Nakledilişi Nedenine İlişkin Devlet Bakanından Sözlü Sorusu ve Adalet Bakanı M. Necat Eldem'in cevabı (6/262)

BAŞKAN — İçel Milletvekili Sayın Edip Özgenç'in, devlet bakanından sözlü soru önergesine geçiyoruz.

Sayın Edip Özgenç buradalar mı? Buradalar.

Cevap verecek sayın bakan?.. Buradalar.

Önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorumun Sayın Devlet Bakanı Kâzım Oksay tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Edip Özgenç
İçel

1. 1889 yıllarında kuruluşundan 1979 yılına kadar İstanbul'da vazife görmüş olan «Mushafları İnceleme Kurulu» Ankara'ya neden nakledilmiştir?

2. Ankara'ya nakledilmiş bulunan bu kurulun eskiden olduğu gibi İstanbul'a nakledilmesi düşünülmekte midir? Bu kurulun İstanbul'dan Ankara'ya nakledilişinin sebebi nedir? İstanbul'a nakledilmek istenmiyorsa bunun sebebi nedir? Fayda ve mahzurları açısından değerlendirmesini açıklar mısınız?

BAŞKAN — Cevap verecek Sayın Bakan, buyurun.

ADALET BAKANI M. NECAT ELDEM (Mardin) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; İçel Milletvekili Sayın Edip Özgenç'in, «Mushafları İnceleme Kurulunun İstanbul'dan Ankara'ya nakledilişi» ile ilgili olarak Devlet Bakanı Sayın Kâzım Oksay'a tevcih ettikleri sözlü soruya, Sayın Oksay adına cevap vermek üzere huzurunuza gelmiş bulunuyorum.

Mushafları İnceleme Kurulu, 22.6.1965 tarihli ve 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 8 inci maddesi ile Derleme ve Yayın Müdürlüğüne bağlı olarak 1979 yılına kadar görevini İstanbul'da sürdürmüştür. Ancak, daha sonra sözkonusu kanunun 30 Nisan 1979 tarihinde Resmî Gazetede yayınlanan 1982 sayılı Kanunla değişik 8 inci maddesi ile kurul, doğrudan doğruya bir merkez birimi olarak Olgunlaştırma Dairesine bağlanmış ve çalışmalarını bu tarihten itibaren merkezde yürütmeye başlamıştır.

Ayrıca 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye göre 13 Ağustos 1984 gün ve 18 488 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan 84/8360 sayılı Kadro Kararnamesinde de, kurul başkan ve üyelerinin kadroları Diyanet İşleri Başkanlığı merkez kuruluşuna dahil kadrolar arasında yer almıştır. Bu itibarla kurulun merkezden ayrılarak taşrada herhangi bir yere nakledilmesi hukuken mümkün görülmemektedir. Kurulun hem merkez kuruluşuna dahil olması ve hem de Diyanet İşleri Başkanlığının gözetim ve denetiminden uzak bulunması sebebiyle geçmişte, İstanbul'daki çalışmalarında ve başkanlıkla olan ilişkilerinde zaman zaman birtakım aksaklıklar meydana gelmiştir. Şöyle ki, önemli bir otorite boşluğu meydana gelmiş, bu ise iş verimini ve disiplinini olumsuz yönde etkilemiştir. Piyasaya hâkim olan güçlü yayınevleri kendi işlerini süratle gördürmek için kurula baskı yapmaya çalışmışlar ve bu durum pek çok yayıneviyle birlikte kurul üyelerinin zaman zaman şikâyetlerine sebep olmuştur. Yayınevlerinin çoğunun Diyanet İşleri Başkanlığı ile ilişki kurmak yerine işlerini bir an önce yürütmek için kurul üyelerinden tanıdıklarıyla temasa geçmeleri de pek çok yayınevinin yakınmalarına yol açmıştır. Ayrıca, Kur'anı Kerim kitabını basan kişi veya kuruluşların tümü İstanbul'da olmayıp diğer büyük illerde de bulunmakta ve Diyanet İşleri Başkanlığı da bunların başında gelmektedir. Mushafları İnceleme Kurulunun Ankara'ya naklinden sonra sözü edilen aksaklıklar giderilmiş, otorite sağlanmış ve iş verimi de artmıştır. Nitekim, Cumhuriyet döneminde 1979 yılına kadar Türkiye'de Diyanet İşleri Başkanlığınca mühürlenen Kur'anı Kerim sayısı 4 milyon 600 bin iken, 1979 yılından bugüne kadar bu rakam 3,5 milyonu aşmıştır.

Saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Edip Özgenç.

EDİP ÖZGENÇ (İçel) — Sayın bakana çok teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz, soru cevaplandırılmıştır.

9. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Adlî Teşkilatta Görev Yapan Hâkim ve Savcılara İlişkin Adalet Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/263)

BAŞKAN — 9 uncu sırada bulunan sözlü soru Sayın Edip Özgenç ile ilgili olduğu için erteliyoruz.

10. — Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in, Siirt Bölgesi Tütün Başfiyatına ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/264)

BAŞKAN — 10 uncu sırada bulunan Siirt Milletvekili Sayın Rıza Tekin'in, Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesine geçiyoruz.

Sayın Rıza Tekin buradalar mı?. Yok.

Cevap verecek sayın bakan?... Burada.

Önerge sahibi 2 defa Genel Kurulda hazır bulunmadığından soru önergesi düşmüştür.

11. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, Hakkâri İlinde 1985 Yılında Ne Gibi Hizmetlerin Yapılacağına İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/265)

BAŞKAN — 11 inci sırada bulunan Hakkâri Milletvekili Sayın Mehmet Sait Erol'un, Başbakandan sözlü soru önergesine geçiyoruz.

Sayın Mehmet Sait Erol buradalar mı?. Buradalar.

Cevap verecek bakan?... Yok.

Sözlü soru önergesi ertelenmiştir.

12. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum Deprem Bölgesindeki İşsizlerin Durumuna İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/267)

BAŞKAN — 12 nci sırada bulunan Erzurum Milletvekili Sayın Hilmi Nalbantoğlu tarafından verilen sözlü soru önergesi, verilen mehil sebebiyle ertelenmiştir.

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanun Hükmünde Kararnameye İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri ve Anayasa Komisyonları Raporları (1/108, 1/503) (S. Sayısı : 238) (1)

BAŞKAN — Gündemin «Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler» kısmına geçiyoruz.

1 inci sırada bulunan, İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve bu Kanun Hükmünde Kararnameye İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri ve Anayasa Komisyon Raporlarının müzakeresine geçen birleşimde başlamış tasarının 18 inci maddesine kadar olan müzakereler tamamlanmıştı. Bugün 19 uncu maddeden itibaren müzakerelere devam ediyoruz.

Sayın hükümet ve sayın komisyon yerlerini aldılar.

19 uncu maddeyi okutuyorum :

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 19. — İçişleri Bakanlığında basın ve halkla ilişkilerle ilgili faaliyetleri planlamak ve bu faaliyetlerin belirlenecek usul ve ilkelere göre yürütülmesini sağlamak üzere Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği teşkil edilir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Yardımcı Birimler

Yardımcı Birimler

MADDE 20. — İçişleri Bakanlığı merkez kuruluşundaki yardımcı birimler şunlardır :

a) Personel Genel Müdürlüğü,

b) Eğitim Dairesi Başkanlığı,

c) İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı,

d) Özel Kalem Müdürlüğü.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 20 nci madde kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum :

Personel Genel Müdürlüğü

MADDE 21. — Personel Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Bakanlığın insangücü planlaması ve personel politikasıyla ilgili çalışmalar yapmak, personel sisteminin geliştirilmesiyle ilgili tekliflerde bulunmak,

b) Bakanlık personelinin atama, özlük ve emeklilik işlemleriyle ilgili işleri yapmak;

c) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 21 inci madde kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

Eğitim Dairesi Başkanlığı

MADDE 22. — Eğitim Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşların eğitim planını hazırlamak, yayınlamak ve uygulanmasını takip etmek,

---

(1) 238 S. Sayılı Basmayazı 14.2.1985 tarihli 60 ıncı Birleşim Tutanağına eklidir.

b) Bakanlık merkez teşkilatı personeli ile ilgili hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programlarını düzenlemek ve uygulamak,

c) Kalkınma planı ve yıllık programlar gereğince bakanlığın merkez ve taşra teşkilatının eğitim ihtiyaçlarını tespit etmek, kaynakları belirlemek, değerlendirmek ve sağlamak,

d) Bakanlık personelinin yurt içinde ve yurt dışında yetiştirmek için hizmet içi eğitim merkezleri ve meslekî eğitim kurumları açmak ve yönetmek,

e) Eğitim faaliyetleri ile ilgili dokümantasyon, yayım ve arşiv hizmetlerini yürütmek,

f) Bakanlıkça verilecek benzeri görevleri yapmak.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Madde üzerinde verilmiş bir önerge vardır; okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 176 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 nci maddesinde «Eğitim Dairesi Başkanlığı» olarak belirtilen yardımcı birimin, «Eğitim ve Öğretim Kurulu Başkanlığı» olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Değişik madde :

«Madde 22. — Eğitim ve Öğretim Kurulu Başkanlığı.»

Onural Şeref Bozkurt Çanakkale	Hüseyin Aydemir İzmir
Hayrullah Olca İzmir	Salim Erel Konya
Kâzım İpek Amasya	İdris Gürpınar Muğla

Cemal Özdemir
Tokat

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılıyorlar mı efendim?.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye hükümet ve Komisyon katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

22 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum :

İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığı

MADDE 23. — İdarî ve Malî İşler Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır :

a) Bakanlık için gerekli araç, gereç ve malzemenin temini ile ilgili hizmetleri yürütmek,

b) İhtiyaç duyulan bina ve arazinin kiralanma, satın alma işlemlerini yürütmek,

c) Bakanlığın malî işlerle ilgili hizmetlerini yürütmek,

d) Temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma hizmetlerini yapmak,

e) Sosyal tesislerin kurulması ve yönetimi ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve yürütmek,

f) Bakanlık personelinin ve ailelerinin sağlık hizmetlerinden yararlanmalarını sağlamak,

g) Bakanlığa gelen yazı ve mesajlardan gerekenlerin bakan veya müsteşara sunulmasını sağlamak,

h) Bakan ve müsteşarın direktif ve emirlerini ilgililere duyurmak ve işlemlerini takip etmek, bakanlığın iç ve dış protokol hizmetlerini yürütmek,

ı) Süreli evrakın zamanında işleme konulmasını sağlamak,

j) Bakanlığı ilgilendiren toplantı, brifing ve görüşmeleri düzenlemek, bunlara ait önemli not ve tutanakları düzenlemek ve ilgili birimlere duyurmak,

k) Genel evrak, arşiv ve haber merkezinin hizmet ve faaliyetlerini düzenlemek ve yürütmek,

l) Bakan ve müsteşarca verilecek diğer görevleri yapmak.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?... Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 23 üncü madde kabul edilmiştir.

24 üncü maddeyi okutuyorum :

Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 24. — Özel Kalem Müdürlüğünün görevleri şunlardır :

a) Bakanın resmî ve özel yazışmalarını yürütmek,

b) Bakanın her türlü protokol ve tören işlerini düzenlemek ve yürütmek,

c) Bakanın ziyaret, davet, karşılama ve uğurlama, ağırlama, millî ve dinî bayramları ile ilgili hizmetleri düzenlemek ve diğer kuruluşlarla koordine etmek,

d) Bakan tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

BAŞKAN — 24 üncü madde üzerinde söz isteyen?..Yok.

24 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 24 üncü madde kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum :

BEŞİNCİ BÖLÜM

Sürekli Kurullar

Sürekli kurullar

MADDE 25. — İçişleri Bakanlığı merkez kuruluşundaki sürekli kurullar şunlardır :

a) Kaçakçılık İstihbarat Koordinasyon Kurulu,

b) Bakanlık Encümeni.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

Buyurun Sayın Aydemir.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sayın Başkanım, yüce Meclisimizin değerli üyeleri; bu «Sürekli Kurullar» olarak maddede yer alan kurullar arasına - önerge verdik - iki kurulun daha ilavesini istiyoruz. Bunlardan birisi «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu», ikincisi de «Yüksek İdarî Şûra». Böylece, aynı madde içerisinde sürekli kurullar olarak 4 kurulu tespit etmiş bulunuyoruz.

Şimdi, mahallî idareler kurulu daha evvelki ilk kararnamede mevcuttu; yani 13 Aralık 1983 günü kabul edilen ve İçişleri Bakanlığı teşkilat ve görevlerini tespit eden kararnamenin sürekli kurullar bölümünde istihbarat kurulunun ve müdürler encümeninin yanında üçüncü bir kurul olarak «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu» da yer almıştır. Fakat, 6 ay sonra mevcut kanun gücündeki kararnamede yapılan bir değişiklikle bu üçüncü kurul; yani «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu kaldırılmıştır. Kanaatimizce «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu» nun ilk kararnamede olduğu gibi sürekli kurullar arasında yerini almasında sayılamayacak kadar büyük menfaatlar ve zorunluluk mevcuttur.

Şöyle ki : Şimdi, yeni teşkilatlanma içerisinde Tarım Bakanlığı hizmetleri ve bölge kuruluşları yeni bir hizmet esprisi içerisinde valiliklerden koparıldı, İl İdaresi Kanununa aykırı olarak bir organizasyon yaratıldı; önümüzdeki haftalarda gelecektir bu kanun, burada görüşeceğiz.

Onun yanında, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı olarak köye götürülen her türlü yatırım hizmetleri, kırsal alanla ilgili hizmetlerle ilgili olarak yeniden Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ismiyle katma bütçeli bir idare kuruldu; tüzelkişiliği haiz bir idaredir, hizmet âdemi merkeziyettir. Böylece, Yol Su Elektrik Genel Müdürlüğünün köye götürdüğü yol, su ve elektrik hizmetleri tamamen katma bütçeli ve tüzelkişiliği haiz bu âdemi merkeziyet idaresine bırakıldı ve bu hizmetler de valilik ve kaymakamlıklardan koparıldı. Böyle olunca; şimdi bir bakanlık var ve bu bakanlık kırsal alana götürülecek her türlü hizmeti vali ve kaymakamlardan ayrı olarak, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü gibi, Karayolları Genel Müdürlüğü gibi müstakil katma bütçeyle kendisi idare edecek. Bir de bunun yanında mahallî idareler var, mahallî idarelerin içerisinde il özel idareleri var, belediye idareleri var, köy idareleri var; bu idarelerin yönlendirilmesi vali ve kaymakamlar vasıtasıyla İçişleri Bakanlığına ait.

Şimdi, valiler il özel idare bütçesinin karar organı; il genel meclisi, il daimî encümeni ve vali il özel idaresinin ve bütçesinin karar organları. Bugüne kadar uygulamada birçok bakanlığın köye götürdüğü veyahut da vilayetlerde kırsal alana hitap eden her türlü hizmetleri il özel idare bütçesinden geniş takviye görüyor. Bir kere, il özel idare bütçesine konan paralar, köylerde ve kırsal alanda, çeşitli bakanlıkların il kuruluşlarındaki müdürlüklerin amirleri ve memurları kanalıyla harcanıyor. Bunlar; köye müteveccih yol hizmetleridir, su hizmetleridir, okul hizmetleridir, elektrik hizmetleridir, aklınıza ne gelirse... Yani, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün vali ve kaymakamdan kopuk bir şekilde müstakil olarak yüklenmiş olduğu hizmetleri, bugün, güçlü bir teşkilat, mahallî bir idare, özel idare, valinin başkanlığında ve İdarei Umumiye Vilâyat Kanunu muvakkatinin maddeleri muvacehesinde güçlü bir bütçeyle idare ediyor. Şimdi bu bütçeden ayrılan paralar, bakanlıkların illerdeki kuruluşlarının memurları kanalıyla harcanıyor; bir

İkincisi, Yol Su Elektrik Müdürlüğüne ait birçok makine parkı özel idarenin malıdır; köy yollarında çalışmaktadır. Bunun yanında, merkezî idarenin mahallî kuruluşlarının bütçeleri yetersiz kaldığı zaman, araç ve makineden akaryakıta kadar, işçi hizmetlerine kadar, Tarım Bakanlığının bütün kuruluşları da dahil, veteriner müdürlüğü de dahil, Millî Eğitim Bakanlığı da dahil, bütün bakanlıkların her türlü teşkilatı özel idare bütçesinden takviye edilmekte, özel idare bütçesine ayrılan ödeneklerle bu hizmetler görülmektedir.

Bunun dışında, bu yıl, beş altı ay evvel kabul edilen bir kanunla da Hazine tarafından vergilerle toplanan gelirlerin belirli bir yüzdesi mahallî idarelere, belediyelere ve özel idarelere ayrılmıştır. Bugün Ha-

zinenin vergi gelirlerinden özel idarelere yüzde 2,5 ve belediyelere de yüzde 10 gibi pay ayrılıp gönderilmektedir.

Her bakanlığın köylere yönelik hizmetleri, mahallî idarelerle koordine edilmek zorundadır. Binaenaleyh, eski kararnamede yer almış olan, haklı olarak yer almış olan, İçişleri Bakanının başkanlığında ve Sayın Başbakanın uygun göreceği bakanlık müsteşarları ile Devlet Planlama Teşkilatı yetkililerinin de katılacağı bir sürekli kurul oluşturulmasında ve mahallî idarelere, gerek Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünün, gerek Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının ve gerekse diğer bütün bakanlıkların, köye yönelik hizmetleri için devletin yaptığı teknik, idarî ve her türlü malî yardımların bu koordinasyon kurulu kanalıyla koordine edilmesinde sayılamayacak kadar büyük yararlar vardır.

Eğer biz bu kurulu, ilk kararnamede olduğu gibi veniden ihdas etmezsek, bu koordinasyonsuzluk çok daha büyük boyutlarda önümüze gelecektir. Gerçi önümüzdeki hafta Köy Hizmetleri Kanunu, sizin yüksek müsaade ve onayınızı almak için buraya geldiği zaman biz karşısına dikileceğiz ve mutlaka, bizim realite ve geleneklerimize ve idare sistemimize yabancı olarak getirilecek olan o kanun üzerinde konuşacağız. Ama, bugün için...

BAŞKAN — Sayın Aydemir, konuları tekrarlarsak zamanınız kâfi gelmeyecektir; bu itibarla toparlayınız efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Toparlıyorum efendim.

Binaenaleyh, bir kere sürekli kurullar arasına, «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu»nun alınmasını teklif ediyoruz ve bu kabul edilip, bu maddeye eklenirse, ayrı bir madde olarak, müdürler encümeninden sonra gelecek olan maddede ayrı önerimiz var; «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu» nun fonksiyonunu, görevini ve kuruluş şeklini ayrıca önerge ile vermiş bulunuyoruz; birincisi bu.

İkinci önergemiz de «Yüksek İdarî Şûra» ile ilgili bir önerimizdir. Bununla da sürekli bir kurul olarak kurulmasını arzu ediyoruz. İdareye yeni bir reform hareketi getirecektir. Toplumun beklediği gerçek devlet adamlarının yetiştirilmesi, seçimi; valilik müessesinin güçlendirilmesine matuf bir öneridir. Şimdiye kadar yapılmış birçok ilmî araştırmalarda şu husus tespit edilmiştir: Valilik müessesesi, her iktidarın kendi anlayış çerçevesi içerisinde yaptığı sübjektif değerlendirmeleriyle bugüne kadar gelmiştir. Yapılan bu tercihlerde ve değerlendirmelerde olumlu işler olduğu gibi, hatalı seçimler de yapılmıştır. Biz bugün, iktidarın değil, devletin valisi sıfatını kazanacak idare âmirlerinin seçiminde objektif bir müessese getirmek istiyoruz. Bu kurul ilmî araştırmalara ve idarenin yıllardır özlemini çektiği araştırma ve ihtiyaca cevap verecek bir kuruldur. Yüksek Askerî Şûrada yıllardır değerlendirme yapılmaktadır. Burada subayların sicillerinin ve yaptıkları hizmetlerin değerlendirilmesinde, generallerin tayininde çok başarılı, çok olumlu, memleketin faydasına tercihler yapılmakta ve her sene bu değerlendirmelerin yapılmasına devam edilmektedir. Önümüzde bu kadar kıymetli bir misal varken, bizim toplum olarak en çok ihtiyaç duyduğumuz bir konuda, yani devleti temsil edecek valileri, başbakan ayarında, her bakımdan toplumsal sorumluluk, hak ve adalet duygusuna fazlasıyla sahip, bilgili, meslek hayatında büyük hizmetleriyle başarı göstermiş idarecileri gerçek değerlendirmeye...

BAŞKAN — Sayın Aydemir, şimdi 2 önergeniz daha var. Bu önergelerde de, bu konularda madde eklenmesini istiyorsunuz, o sırada da konuşacaksınız, aynı şeyleri orada da söyleyeceksiniz; toparlayın efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (Devamla) — Sayın Başkanım, o önergelerde ayrıca söz almayacağım, aynı şeyleri söylemeyeceğim.

Sayın Başkanım, şimdi eğer bu önerge kabul edilmezse, Yüksek İdarî Şûrâ reddedilirse zaten ondan sonraki önergelerde kalkıp konuşmaya mahal kalmaz. O bakımdan ben o önergelerde ayrıca söz almayacağım. Bu önemli konuda, yani çalışanla çalışmayanı, testiyi kıranla dolu getireni aynı tutmamak için her halükârda mutlaka, Yüksek Askerî Şûrada olduğu gibi, «Yüksek İdarî Şûra»yı gerçekleştirelim. Eğer bu maddeyi teklif ettiğimiz önerge doğrultusunda kabul ederseniz, ilavesini istediğimiz kurulların kuruluş şekli, hizmet ve değerlendirme esasları ayrıca tüzüklerle tespit edileceğinden, diğer önergelerimiz geldiğinde çıkıp konuyu ayrıntılarıyla izah etme imkânını bulacağız; ama her şeyden evvel bu 2 sürekli kurulu buraya eklersek idarenin beklediği özlemi gerçekleştirmiş oluruz.

Hepinize hürmetlerimi arz ederim.

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Verilmiş olan önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz 176 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin sürekli kurulları belirleyen merkez kuruluşları meyanında «Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu» ile «Yüksek İdarî Şûra»nın da yer alabilmesi için, bahis konusu kanun hükmündeki kararnamenin 25 inci maddesine aşağıdaki (c) ve (d) fıkralarının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 25. — Sürekli Kurullar

c) Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu,

d) Yüksek İdarî Şûra

Hüseyin Aydemir İzmir	Onural Şeref Bozkurt Çanakkale
Salim Erel Konya	Cemal Özdemir Tokat
Hayrullah Olca İzmir	İdris Gürpınar Muğla

Kâzım İpek
Amasya

BAŞKAN — Komisyon ve Hükümet önergeye katılıyor mu?

Katılmıyorlar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

25 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

26 ncı maddeyi okutuyorum :

Kaçakçılık istihbarat Koordinasyon Kurulu

MADDE 26. — Kaçakçılık, İstihbarat Koordinasyon Kurulu, İçişleri Bakanlığı Müsteşarının veya yardımcısının başkanlığında ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların temsilcilerinden meydana gelir.

Bu Kurul, her türlü kaçakçılık konu ve faaliyetlerinde koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

Kurulun toplanma, çalışma esas ve usulleri, ilgili bakanlıkların görüşü alınmak suretiyle İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum :

Bakanlık Encümeni

MADDE 27. — Encümen, Müsteşarın başkanlığında Emniyet Genel Müdürü, Bakanlığın anahizmet birimlerinin genel müdürleri ile Teftiş Kurulu Başkanı, Hukuk Müşaviri ve Personel Genel Müdüründen meydana gelir.

Bakanlık Encümeni, genel müdür yardımcıları, daire başkanları, hukuk müşavirleri, şube müdürleri, vali yardımcıları, kaymakamlar, hukuk işleri müdürleri, il nüfus ve vatandaşlık işleri müdürleri, il sivil savunma müdürleri ve il özel idare müdürlerinin seçimi, atanması, nakli, terfi ve değerlendirilmeleri konularını inceleyip karara bağlamak ve Bakanlık makamınca verilecek benzeri diğer hususlarda görüş bildirmekle görevlidir.

Encümen Kararları Bakanın onayı ile kesinleşir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Sualim vardı Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurunuz.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, kurulda Emniyet Genel Müdürü üye olarak görevlidir. Bu, eski kanunda da vardı; ama o zaman Emniyet Genel Müdürü, İçişleri Bakanlığının bir merkez teşkilatının başı idi. Şimdi Emniyet Genel Müdürlüğü bağlı kuruluştur. Acaba, Emniyet Genel Müdürlüğünün bu fonksiyonda bulunmasında ne gibi fayda vardır? Onun bulunması zarurî ise, yine bir bağlı kuruluş olan Jandarma Genel Komutanı veya temsilcisinin bulunması niçin düşünülmemiştir?

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Buyurunuz Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, Emniyet Genel Müdürlüğünün daha evvelki düzenlemelerde de bu kurulda yer aldığı ifade edildi. O zaman da bir bağlı kuruluştu. Şimdi de aynı kuruluş mesabesindedir. Jandarma Genel Komutanlığının bu kuruluşta bulunmayışının sebebi; kabul etmek gerekir ki, bu kuruluşumuzun askerî yönü daha ağır basmaktadır. Bu bakımdan, bakanlığımız yönetiminin daha ziyade Devlet Personel Kanununa tabi personelle çalışmış olduğu daha ziyade sivil bir yapıya haiz olduğu göz önüne alınırsa, bu sayılan kişilerden müteşekkil kurulun değerlendirmelerinin daha isabetli olacağı kanaatini taşıyoruz. Zannederim sizler de bu kanaati paylaşırsınız.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, sualimin ikinci kısmı var. Bir netice alınsın diye arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Bayezit, anlıyorum; ama Sayın Bakan sualinizi bu şekilde değerlendiriyor ve bu şekilde cevaplandırıyor.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Cevaba dayanan bir sualim var, onu arz edeceğim efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Memurlarla, Jandarma Genel Komutanlığının kuruluş kanununun maddelerini sormadım. Ben, Emniyet Genel Müdürlüğünü, bugünkü yasal düzenleme karşısında, bu kurumda bulunmaması gereken bir üye olarak telakki ediyorum. Bu itibarla, acaba bakanlık, Emniyet Genel Müdürünün bu kuruldan çıkarılmasını uygun görür mü?

BAŞKAN — Efendim, daha evvel de aynı şekilde «Bağlı kuruluş» olarak cevaplandırdı.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Lütfen mütalaa beyan etmeyiniz.

BAŞKAN — Hayır, ben mütalaa beyan etmiyorum. Bu soruya cevap verildi demek istiyorum.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, Emniyet Genel Müdürünün bulunmaması gereğini ben daha faydalı görüyorum.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, bu öteden beri olan bir tatbikat olmakla beraber bizi bağlamaz. Ancak, bakanlığımızın çalışma tarzı göz önüne getirilirse, Emniyet Genel Müdürlüğünün mensupları, yani polislerin, illerde valilerle, ilçelerde kaymakamlarla iç içe olduğunu, dolayısıyla bir koordineli çalışma içinde bulundukları dikkate alındığında, böyle kurulda Emniyet Genel Müdürünün de; seçimlerin veyahut tayinlerin daha isabetli ve daha gerçekçi yapılmasında bir fikre sahip olacağının kabul edilmesi gerekir. Bu gerekçeyle Emniyet Genel Müdürünün bu kurulda yer aldığını düşünüyor ve savunuyoruz.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Madde üzerinde başkaca söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

27 nci maddeden sonra yeni maddeler eklenmesiyle ilgili önergeler vardır, okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 176 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 27 nci maddesinden sonra yeniden bir madde eklenerek, Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulunun kuruluş ve görevlerinin aşağıda gösterildiği şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Hüseyin Aydemir	Onural Şeref Bozkurt
İzmir	Çanakkale
İdris Gürpınar	Hayrullah Olca
Muğla	İzmir
Salim Erel	Kâzım İpek
Konya	Amasya

Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu

Madde 28. — Mahallî İdareler Koordinasyon Kurulu, İçişleri Bakanının başkanlığında, Başbakanca uygun görülecek bakanlıkların müsteşarlarından meydana gelir, Devlet Planlama Teşkilatının yetkili temsilcileri toplantılara iştirak eder.

Bu kurul, merkezî idare kurum ve kuruluşlarınca mahallî idarelere yapılacak malî, idarî ve teknik yardımları planlamak, düzenlemek ve dağıtımda koordinasyonu sağlamakla görevlidir.

Kurulun teşkili, çalışma esas ve usulleri Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Bu önergeye komisyon ve hükümet katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. ÇOŞKUNOĞLU (Ankara) — Efendim, katılmıyoruz; çünkü 25 inci maddede prensip itibariyle bu önergenin aynı bir teklif reddedildi. Bu önerge de onun tekrarı mahiyetinden ibarettir.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Hükümet ve komisyon önergeye katılmıyorlar.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Madde eklenmesine dair diğer önergeyi okutuyorum :

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 176 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 27 nci maddesinden sonra yeniden bir madde eklenerek, Yüksek İdarî Şûranın, kuruluş ve görevlerinin aşağıda gösterildiği şekilde düzenlenmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 28. — Yüksek İdarî Şûra

Yüksek İdarî Şûra, İçişleri Bakanının Başkanlığında; müsteşar, müsteşar yardımcıları, bakanlığın ana hizmet birimlerinin genel müdürleri ile Teftiş Kurulu Başkanı, Emniyet Genel Müdürü, Eğitim ve Öğ-

retim Kurulu Başkanı, İstanbul, İzmir, Ankara valileri ile diğer il valileri tarafından seçilen 5 il valisi ile Başbakanlık Müsteşarı ve Devlet Personel Dairesi Başkanı, Bakanlık Hukuk Müşaviri ve Personel Genel Müdüründen meydana gelir.

Yüksek İdarî Şûra, mülkî idare amirlerinin çalışmalarının değerlendirilmesini yapar ve vali tayinlerinde adayları tespit ederek Bakanlar Kuruluna sunar.

Yüksek İdarî Şûranın çalışma esasları ile vali tayinlerinde yapılacak değerlendirme esasları Bakanlar Kurulunca düzenlenecek bir tüzük ile tespit edilir.

Hüseyin Aydemir	Onural Şeref Bozkurt
İzmir	Çanakkale
Salim Erel	Hayrullah Olca
Konya	İzmir
Kâzım İpek	İdris Gürpınar
Amasya	Muğla

Cemal Özdemir
Tokat

BAŞKAN — Önergeye hükümet ve komisyon katılıyor mu?

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. ÇOŞKUNOĞLU (Ankara) — Katılmıyoruz efendim. Zaten misal olarak verilen Millî Savunma Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığının kuruluş ve teşekkülleri, vazife alanları ayrı ayrıdır, birbiriyle mukayese edilemez. Böyle bir şûraya gerek yoktur.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye komisyon ve hükümet katılmamaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum :

ÜÇÜNCÜ KISIM

Taşra Teşkilatı ve Bağlı Kuruluşlar

Taşra teşkilatı

MADDE 28. — Bakanlık, Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkındaki Kanun, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve İl İdaresi Kanunu hükümlerine uygun olarak taşra teşkilatı kurmaya yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Bir soru soracağım.

BAŞKAN — Buyurun, sualinizi sorun.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Bakanlıkların teşkilat ve görev esasları hakkındaki 13 Aralık 1983 günü uygulamaya konulan ve Resmî Gazetede yayımlanarak halen uygulanmakta olan kanun hükmünde kararnameye göre, bakanlıkların hangi esaslar dairesinde taşrada kuruluş yoluna gidebilecekleri açıklanmıştır. Orada 2 önemli kriter gösteriliyor. Bu kriterlere göre Bakanlar Kurulu kararıyla her bakanlığın taşra teşkilatı kurabileceğini gösteriyor. 1,5 senedir uygulanıyor bu kararname.

Bugüne kadar İçişleri Bakanlığının da bu yeni kararnamenin; yani Bakanlıkların Teşkilat ve Görev Esasları Hakkındaki Kararnamenin kriterleri içerisinde yeni ihtiyaçlara cevap verecek bir taşra kuruluşu için İçişleri Bakanlığınca Bakanlar Kuruluna bir öneri getirilmiş midir? Yayınlanmış bir yönetmelik var mıdır? Bu konuda bir çalışma yapılmakta mıdır? Dünkü konuşmamda da arz ettiğim gibi, Ankara, İstanbul, İzmir gibi şehirlerimizdeki içişleri teşkilatının diğerlerinden farklı, yeni bir idarî rejime kavuşturulması gerekmektedir.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, madde üzerinde konuşma isteseydiniz, ben size söz verirdim .Sözlerinizi soru haline getiriniz efendim.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Peki efendim.

İkinci kriter de, genel olarak hizmetlerdeki özellik göz önüne alınarak il ve ilçe teşkilatlarında yeni bir düzenleme faaliyeti İçişleri Bakanlığınca yürütülmüş müdür? Bu konuda Bakanlar Kuruluna bir teklif yapılmış mıdır? Bu konuda ne düşünmektedirler? Sayın bakanımızdan cevap rica ediyorum.

BAŞKAN — Sayın Bakan, buyurunuz efendim.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Sayın Başkan; sorulan bu sualin, maddenin görüşülüp kabul veyahut da reddiyle ilgili olduğunu ya da ona bir açıklık kazandıracak mahiyette olduğunu düşünemiyorum. Bu suale verilecek cevabın ne gibi bir fayda doğuracağını da kestiremiyorum; ama buna rağmen şunu ifade edeyim : «İl İdaresi Kanunu» çalışmaları içerisindeyiz. Bu kadro ve kararnameye uygun olarak herhangi bir teşkilatı da şimdiye kadar kurmadık

Ben bu hususları yüce Meclise arz ediyorum efendim.

BAŞKAN — Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

Madde üzerinde söz isteyen olmadığına göre, maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

Bağlı kuruluşlar

MADDE 29. — İçişleri Bakanlığının bağlı kuruluşları şunlardır :

a) Emniyet Genel Müdürlüğü,
b) Jandarma Genel Komutanlığı,
c) Sahil Güvenlik Komutanlığı.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 29 uncu madde kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum :

DÖRDÜNCÜ KISIM
Sorumluluk ve Yetkiler

Yöneticilerin sorumlulukları

MADDE 30. — Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı kuruluşların her kademedeki yöneticileri yapmakla yükümlü bulundukları hizmet veya görevleri, Bakanlık emir ve direktifleri yönünde, mevzuata, plan ve programlara uygun olarak düzenlemek ve yürütmekten bir üst yönetici kademeye karşı sorumludur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum :

Koordinasyon ve işbirliği konusunda bakanlığın görev, yetki ve sorumluluğu

MADDE 31. — Bakanlık, anahizmet ve görevleriyle ilgili konularda diğer bakanlıkların ve kamu kurum ve kuruluşlarının uyacakları esasları yürürlükteki mevzuata uygun olarak belirlemekle, kaynak israfını önleyecek ve koordinasyonu sağlayacak tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir.

Bakanlık, diğer bakanlıkların hizmet alanına giren konulara ilişkin faaliyetlerinde, Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara danışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, soru sormak istiyorum efendim.

BAŞKAN — Buyurunuz Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, 31 inci maddenin 2 nci fıkrasında; «Bakanlık, Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ilgili bakanlıklara danışmak ve gerekli işbirliği ve koordinasyonu sağlamaktan sorumludur» denilmektedir. Buradaki esaslar, Başbakanlıkça, düzenleyici idarî bir metne mi bağlanacak, yoksa bu «Başbakanlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde» tabiri gelişigüzel konmuş bir ibare midir? Bir bakanlık diğer bir bakanlığa her zaman danışabilir. «Başbakanlıkça belirlenen esaslar» diye bir çerçeve çizilmesine gerek yok; ama bundan kasıt, işbirliği ve koordinasyon esaslarını objektif birtakım kriterlere bağlamak ise, düzenleyici idarî bir metin çıkarılması gerekiyor. Bundan kasıt acaba nedir? «Başbakanlıkça belirlenen esaslar» denmekle, bir düzenleyici yönetmelik, tüzük gibi bir şey mi getirilmek istenmektedir? Bunun açıklığa kavuşturulmasını istirham ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Bakan.

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Efendim, idarî bir düzenlemeye gidileceğini kabul ediyoruz, bir idarî düzenleme yapılacaktır; o düzenleme çerçevesinde bu faaliyet yürütülecektir efendim.

BAŞKAN — Soru cevaplandırılmıştır.

31 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 31 inci madde kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum :

Mahallî idarelerle koordinasyon sorumluluğu

MADDE 32. — Bakanlık, hizmet alanına giren konularda mahallî idarelerle koordinasyonu sağlamaktan sorumludur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum :

Bakanlığın düzenleme görev ve yetkisi

MADDE 33. — Bakanlık, kanunla yerine getirmekle yükümlü oldukları hizmetleri; tüzük, yönetmelik, tebliğ, genelge ve diğer idarî metinlerle düzenlemekle görevli ve yetkilidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum :

Yetki devri

MADDE 34. — Bakan, Müsteşar ve her kademedeki Bakanlık ve kuruluş yöneticileri gerektiğinde, sınırlarını yazılı olarak açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilir. Ancak, yetki devri, yetki devreden amirin sorumluluğunu kaldırmaz.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 34 üncü madde kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum :

BEŞİNCİ KISIM
Çeşitli Hükümler

Atama

MADDE 35. — 23.4.1981 gün ve 2451 sayılı Kanun hükümleri dışında kalan memurların atanmaları Bakan tarafından yapılır. Ancak Bakan bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.

Bakanlık bağlı kuruluşlarının kuruluş kanunlarında atamaya dair hükümler saklıdır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sual sormak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Aydemir. Yalnız soru sormaktan maksat, sorunun, mütalaa serdetmeksizin kısa ve cevap verilebilecek mahiyette olmasıdır.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Atamayla ilgili madde gayet önemlidir.

BAŞKAN — Önemli ise, o zaman madde hakkında söz isteyebilirdiniz.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Valilerin ve kaymakamların talî derecedeki memur tayinleri yetkisi dahi burada, diğer bakanlıklarda olduğu gibi, İçişleri Bakanlığına verilmiştir. Bütün tayinleri İçişleri Bakanı yapacak; fakat bu kararname uygulamaya gireli 1,5 yıl oldu. 1,5 yıldan beri vali ve kaymakamlar, bu maddeye göre bir şoför, bir odacı dahi tayin edemez. Acaba Sayın İçişleri Bakanımız, bugüne kadar talî derecedeki il memurlarını, ilçe memurlarını tayin yetkisini, bu maddedeki yetkisine istinaden vali ve kaymakamlara vermiş midir? Bunu öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Aydemir, bu bakanlığın idarî tasarruflarıyla ilgili bir soru. Madde metniyle ilgili bir soru olsa yöneltirim. Bu itibarla, madde metniyle ilgili bir soru olmadığı için sorunuzu cevaplandıramayacağız.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Siz niçin mütalaa yürütüyorsunuz Sayın Başkan.

HÜSEYİN AYDEMİR (İzmir) — Sayın Başkanım, bu cevaptan sonra müsaade eder misiniz iki kelime daha usul için Sayın Başkan, şu bakımdan soru...

BAŞKAN — Sayın Aydemir, soru olursa hayhay sorarım; fakat soruyu cevaplandırıp cevaplandırmamak Başkanlığın yetkisi dahilindedir. Siz soru sorarsanız ve mahiyeti de soru olursa hayhay cevaplandırırım; ama diyorsunuz ki : «Bugüne kadar bakanlık yetkisini niçin kullanmamış?» Bunun yeri burası değildir; bir sözlü sorudur, bir bütçe müzakeresi konusudur.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Yetki devriyle ilgili soru sorabilir Sayın Başkan.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Maddeyle ilgili önerge verecek belki.

BAŞKAN — Önerge verilmiş efendim.

M. TURAN BAYEZİT (Kahramanmaraş) — Efendim, tahdit etmeyin ne olur Sayın Başkan, biraz da adil olunuz.

BAŞKAN — Ama soru mahiyetinde olursa Sayın Bayezit.

Önergeyi okutuyorum:

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan 238 sıra sayılı tasarının 35 inci maddesinin ikinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ederiz.

Onural Şeref Bozkurt Çanakkale	Cahit Tutum Balıkesir
Hasan Altay Samsun	Ali Rıdvan Yıldırım Tunceli
İhsan Gürbüz Hatay	Ömer Kuşhan Kars

«10.6.1949 Tarih ve 5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu ile bakanlık bağlı kuruluşlarının kuruluş kanununda atamaya dair hükümler saklıdır.»

BAŞKAN — Komisyon ve hükümet katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Katılmıyoruz efendim; diğer kanun hükmünde kararnamelerde de geçti zaten bu madde.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Önerge sahibi olarak buyurun sayın Tutum.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, değerli üyeler; 35 inci maddenin birinci fıkrası prototip dediğimiz, diğer teşkilat kanunlarında da yer alan klişe bir maddedir. Özellikle atama usulüne ilişkin çerçeve kanunu içinde bulunan kamu görevlilerinin atanmasında mutlak yetkiyi bakana vermekte; bakanın da, gerekli gördüğü takdirde, bunu alt kademelere devredebileceğini söylemektedir.

Şimdi, aslında bu madde haşiv bir maddedir. Neden derseniz; belki biçimsel bir simetri sağlama

endişesinden kaynaklandığını tahmin ediyorum, çünkü bunu yazan için 2451 sayılı Kanunu büyük bir ihtimalle okumamış diyebilirim aksi mütalaada bulunacak olursam; çünkü 2451 sayılı Kanun diyor ki: «Madde 3. — Bakanlar atama yetkilerini bu konuda hazırlanacak yönetmeliklerde belirtilecek esaslara göre alt kademelere devredebilirler.» Konseyin çıkardığı 2451 sayılı Yasada bu hüküm var; ama yetmemiş, biçimsel simetri veya paralellik sağlamak için tüm teşkilat kanunlarına ilişkin kanun hükmünde kararnamelere bu madde konmuştur. Konmuştur da, bunun şu sakıncası çıkabilir diye endişe ettim; eğer Sayın Bakanın bir endişeleri varit değilse, kuşkusuz madde böyle geçebilir: «Bakan bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilir.» Bu bir ihtiyarî ve takdirî bir hükümdür. Yani bakan yetkisini, dilerse gerekli gördüğü alt kademelere devredecektir. Oysa şu anda bakanlığın faaliyet alanlarıyla ilgili 5442 sayılı İl İdaresi Kanununda valilerin il memurlarını, kaymakamların da ilçe talî memurlarını atama yetkisi 8 ve 30 uncu maddelerde tanınmıştır. Eğer bu maddeler halen şu ifadeye rağmen uygulanmakta ve herhangi bir sakınca doğurmamakta ise, bundan memnuniyet duyarız; o zaman bir sakınca olmaz. Ama korkarım ki, tedvin faaliyetinde, bu şekilde kişisel yorumlara değil objektif yorumlara ağırlık vermekte de yarar var. Hemen belirteyim; «Bakan bu yetkisini gerekli gördüğü alt kademelere devredebilirler» hükmünden, objektif bir tasarrüfla, yani bir yönetmelikle ancak bunun yapılabileceği de anlaşılıyor; 2451 sayılı Kanunda var çünkü; ama ayrıca 2451 sayılı Kanunda, teşkilat kanunlarıyla özel kanunlardaki inha, seçim, görüş alma ve atama niteliklerine ilişkin hükümlerin de saklılığı getirildiğine ve bu da yürürlükte olduğuna göre, sanıyorum ki, 35 inci maddedeki atama hükmü ve bakanın, dilediği takdirde alt kademelere yetki devredilebileceğine ilişkin hüküm, bu hükümleri ortadan kaldırmamaktadır diye düşünürüm. Eğer bakan tarafından, mutlak bir ifade taşıdığı için, yetkilerin dilenirse alt kademelere devredilebileceğine dair olan bu hüküm bu haliyle bırakılırsa, dolaylı bir şekilde 5442 sayılı Kanunu tadil ettiği sonucu çıkarabileceği için benim getirdiğim teklifte İl İdaresi Kanunu hükümleriyle bağlı kuruluşların kuruluş kanunlarında atamaya ait olan hükümlerin de saklı olduğunu getirmek suretiyle bir boşluğu giderdiğimi sanıyorum. Tabiî şu anda karşı karşıya olduğumuz durum Meclis İçtüzüğünde çok ters işleyen bir maddedir. Benim önergem okundu; Sayın Başkan, komisyon ve hükümete, o önergeye katılıyor musunuz diye soruyor; tabiî onlar katılmadıklarının nedenini açıklamadıkları için evvela biz konuşuyoruz ve ondan sonra da oylanıyor. Oysa evvela Komisyonun veya sayın Bakanın niçin katılmadıklarını açıklamalarından sonra soru sahibine söz verilebilseydi belki daha verimli bir Genel Kurul müzakeresi yapılabilirdi; ama içtüzüğün hükmü böyle. Biz yine topu sayın bakana havale ediyoruz.

Saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Önergeye hükümet ve komisyon katılmıyor.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

35 inci maddeyi okunduğu şekliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum:

Kadrolar

MADDE 36. — Kadroların tespit, ihdas, kullanımı ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum:

Valilerin merkezde görevlendirilmesi

MADDE 37. — Valiler, atanmalarındaki usule göre, valilik kadro ve unvanlarını muhafaza etmek suretiyle merkezde görevlendirilebilir. Merkezde görevlendirilen valiler, Bakan tarafından İçişleri Bakanlığı Müsteşarlığı, Müsteşar Yardımcılığı, Genel Müdürlük, Kurul Başkanlığı, Bakanlık 1 inci Hukuk Müşavirliğinde; veya inceleme, araştırma, soruşturma ve eğitim işlerinde; Başbakanlığın talebi üzerine, Başbakanlık ve diğer Bakanlıkların, Müsteşar, Müsteşar Yardımcısı, Genel Müdürlük ve bu görevlere eşdeğer durumda olan diğer üst kademe yöneticiliklerinde; unvan ve özlük hakları saklı kalmak kaydı ile görevlendirilebilirler.

Valilik sıfat ve unvanını kazanmış olanlar, valilik dışında atandıkları görevlerde de bu unvanlarını kullanabilirler.

İllerde fiilen valilik yapmamış olanlar, vali olarak merkezde görevlendirilemezler.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?..

Buyurun Sayın Tutum.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Sayın Başkan, madde üzerinde grup adına konuşma izninizi telep ediyorum efendim.

BAŞKAN — Tezkere geldi, buyurunuz efendim.

HP GRUBU ADINA CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Saygıdeğer Başkanım ve değerli üyeler, önümüzdeki konu aslında siyasî rejimimizi doğrudan doğruya ilgilendiren ve 40 yılı aşkın bir süreden beri bir türlü radikal çözüme bağlanamayan müzmin, kangren olmuş bir konudur.

Üzülerek ifade edeyim ki, kapsamlı bir yeniden düzenleme çabası içine giren iktidar, bu müesseseyi ve bu sorunu kökünden çözme şansını da kaçırmış bulunmaktadır. Gönül dilerdi ki, bu denli kapsamlı bir yeniden düzenleme çabası ve riskini yüklenmiş olan iktidar, siyasal rejimi doğrudan etkileyen bu konuda da ciddî çözümler getirsin ve gelecek kuşaklara tartışması pek az yapılabilecek sağlam bir sistem aktarabilsin. Üzülerek söylemek isterim ki, mevcut sakıncalarıyla ve eksiklikleriyle varolan merkez valiliği müessesesi pekiştirilmiş, ama en ufak bir çözüm getirilmemiştir.

Saygıdeğer üyeler, her şey 1949 yılında başladı. 1929 yılında ilk kez vilayet idaresi düzenlenirken, merkez valiliği diye bir şey düşünülmedi, gerek de duyulmuyordu. Valilik, son derece itibarlı bir devlet memuriyeti idi. İki yıl sonra, 1931 yılında valilerin de vekâlet emrine alınabileceği ve tekaüde sevk edilebileceği konusunda bir hüküm getirildi. Bu da oldukça katı bir hükümdü ve bir süre işledi. İşledi, ancak tek partili bir dönemdi, rejim böyleydi ve büyük bir sistemin zorlanması yoktu. Bununla birlikte, 18 yıl yürürlükte kaldıktan sonra nihayet çok partili siyasal yaşama girildiği tarih olan 1946'dan sonra hızlanan olaylar neticesinde, ilk kez 1949 yılında çıkarılan 5442 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle, merkez valiliği müessesesine benzer bir müessese getirildi.

Tabiî hemen aklınıza şu gelecek; acaba neden 1949'da merkez valiliği devreye girmiştir, gerekçesi neydi? Aklımdan, herhangi bir şekilde küçültücü bir ifade kullanmak tarzında bir şey geçirmek istemiyorum, ama şimdi size okuyacağım gerekçeyle, şu anda elinizde bulunan tasarının - eğer vakit bulup göz attıysanız - 4 üncü sayfasındaki gerekçeyi karşılaştırırsanız, tedvin faaliyetinde nasıl bir sefalet içinde bocaladığımızı sizler de takdir edeceksiniz.

Saygıdeğer üyeler, 4 üncü sayfada, merkez valiliği gibi son derece önemli konuda bir düzenleme getirilmekte ve bu düzenlemenin gerekçesi de şöyle ifade edilmektedir: Bu madde, yani şimdi tartıştığımız madde, valilerin merkezde görevlendirilme şekliyle ilgilidir.

Şimdi, 1949 yılındaki gerekçeyi okuyorum: «Valilik makamını işgal edecek kimselerin icraî ve siyasî birçok görev ve yetkileri haiz bulunması itibariyle, lüzumunda bunların valilikten alınabilmeleri zarureti aşikârdır. Ancak, valilikte muvaffak olamayanların diğer vazifelerde çalıştırılmaları ve muvaffak olmaları mümkün olduğuna göre, 1851 sayılı Kanun mucibince hizmet müddeti ve yaş unsuru nazara alınmaksızın, tekaüde sevk gibi doğru görülmeyen bir muamele yerine merkez emrine alma usulünün ve başka bir vazifede kullanma kararının ikâmesi, hem valilerin memurluk haklarını siyanet etmek ve hem de hükümetlerin idarî ve siyasî zaruretler dolayısıyla duyabilecekleri ihtiyacı karşılamak bakımlarından muvafık görülmüştür.»

Tabiî, bu gerekçe ile ilk kez böyle bir müessese ihdas edilince aklınıza, acaba ne kadar kadro alınmıştır diye bir soru gelebilir. Hemen söyleyeyim, 3 adet merkez kadrosu alınmıştır. Maalesef, bu 3 adet merkez kadrosu şu anda 110 adedi bulmuştur ve Kadro Kararnamesi ile de 100 tanesi serbest, 10 tanesi dolu olmak üzere 110 adet merkez valiliği kadrosu vardır, 67 aktif vali kadrosu dışında, merkezde 110 adet merkez valiliği kadrosu vardır.

Konuya yıllar itibariyle baktığımız zaman, siyasî dalgalanmalara göre de bu rakamlar dramatik bir şekilde yükselmiş veya biraz azalmıştır. 1949 ilâ 1968 yılları arasında, özellikle 1965 yılından sonra başlayan bir tırmanış dikkati çekmektedir. 1977'de bu kadro sayısı, 182, 1980'de ise 196 rakamına ulaşmıştır.

Çok değerli üyeler, iktidarla muhalefet arasında nedense iktidarda veya muhalefette olunma durumuna göre değişen, ama aynı türden yakınmaların konusu olan vali atamaları konusunu, maalesef bir esasa hâlâ bağlayabilmiş değiliz. Merkez valiliği, bu idarî rejimimizin belkemiğini olduğu kadar, siyasî rejimimizi de önemli ölçüde etkileyecek bir müessesedir, idare ile yüksek mahkemeyi çoğu kez karşı karşıya getiren bir müessesedir ve bu sorun çözülmemiştir.

Çok dramatize etmemiş olacak isem, yargı organından aldığım bir cümlecikle, hükümetin savunmasını karşı karşıya getirmek istiyorum. Her dönemde valileri merkeze almak için bahaneler bulunmuştur. İlginçtir, değişen siyasî partilere rağmen hükümetler ve İçişleri Bakanlığı şu gerekçelere dayanmaktadır: Merkeze alma kararlarında, valiye güvensizlik duyulduğu söylenilmekte veya bazı dönemlerde de açık açık, «Valiler, iktidarla aynı görüş ve felsefeyi paylaşmaları, iktidarın siyasî tercihlerini benimsemiş

kimseler olmaları gerekmektedir ve bu husus hizmet gereği ile eşanlamdadır» denmektedir. Bazen de yine hükümetler, «Efendim, merkeze alınan valiye her zaman bir hizmet kusuru veya şahsî kusur izafe etmeye gerek yoktur. Amaç, hükümet icraatının belirlenen tercihlere ve izlenen politikalara uygunluğunu garantiye almak ve böylece hizmette verim ve sürat sağlamaktır» demektedirler.

Buna mukabil yüksek mahkeme şöyle demektedir: «Bir valiyi görevden alabilmeniz için başarısız olması gerekir veya başka bir görevde başarılı olacağının ortaya çıkması gerekir. Valilikte başarılı olamaması nedeniyle kamu hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülemez hale gelmesi gerekir.» O halde görevden alma, hükümetin duyacağı idarî ve siyasî zarurete dayanacaktır, ama bu siyasî ve idarî zaruret hizmetle kayıtlıdır. Valilikten alma müessesesi bir tecziye aracı olarak kullanılamaz. İşte size tipik yargısal yorumla idarenin kendi savunması.

Şimdi ne yapabilirdik? Eğer radikal bir çözüm gerekiyorsa en uçtaki çözüm merkez valiliği müessesesini kabul etmemektir. Sanıyorum ki, bu daha hayırlı ve idarede istikrar sağlayıcı gelişmelere neden olabilir. Ancak, 30 - 40 yıllık tatbikat, idarî ve siyasî zaruretler valilerin görevden alınmasını zorunlu kılabilmektedir. Benim yaptığım incelemeye göre, valilerin görevden alınmasını gerektiren nedenler de 8 kategoride toplanabilir, mümkündür, bunları ayrıntılarıyla sizlere sunamayacağım. Yalnız 1969 - 70'li yıllarda İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan bir araştırmada bir anket düzenlenmiştir ve şu soru sorulmuştur: «Merkez valiliğine gerek görüyor musunuz?» Bu kapsamlı ankete verilen yanıtların yüzdelerine baktığınız zaman ilginç bir paradoks ile karşılaşıyoruz; yüzde 58'i «Evet»diyor, yani merkez valiliği gereklidir. Yüzde 42'si «Hayır» diyor. Dikkat edilirse Türkiye'de hâlâ bu konuda bu işin eksperleri, anketin kapsamına dahil olanları söylüyorum, idarî ve bilim çevreleri, yargı çevreleri bu konuda hemen hemen eşit düzeyde; sorunu ortada bırakmaktadırlar.

Ancak, tespit edebildiğim, bugünkü merkez valiliği müessesesinin 5 önemli sakıncası ortaya çıkıyor:

1. Valiliğin politize edilmesini kolaylaştırıyor.

2. Hangi önlem alınırsa alınsın, merkezde bir birikim sağlıyor ve yetişkin insan gücü israfına neden oluyor.

3. Merkez valiliği bakanlık içinde kural dışı rekabeti körüklüyor.

4. Hizmette sürekliliği, devir oranını artırmak suretiyle olumsuz etkiliyor.

5. Merkez valiliği, hizmetsiz memuriyet dediğimiz, eskiden, ortaçağdan kalma sinecürüst postlara enfes bir emsal oluşturuyor.

Tabiî valilerin görevde kalma süreleri de dramatiktir. Tek partili dönemde 35 ila 51 arasında bir ilde, ortalama kalış süresi 3 yıla yakın iken, 51'den sonra 75 arasındaki rakamlara bakılırsa, bu rakam 1,9'a düşüyor, yani bir ilde bir valinin kalış süresi 2 yıldan aşağı. Böyle bir idare ile istikrar sağlayamazsınız, mümkün değildir.

Saygıdeğer üyeler, şimdi bu müessesenin zaafını gidermek için bir önlem getirmeye çalışmıştır hükümet ve komisyon. Buraya getirebildikleri şudur: «Valilik kadro ve unvanları muhafaza edilmek kaydıyla valiler merkezde görevlendirilebilirler ve merkezde görevlendirilen valiler de bakan tarafından İçişleri Bakanlığında, birtakım aktif görevler de dahil, inceleme, araştırma, soruşturma ve eğitim işleri de dahil olmak üzere bu görevlerde görevlendirilebilirler» denmektedir. Aslında bu halen var olan bir şey, bu hükmün yazılmış olması olsa olsa sayma ilkesiyle bazı memuriyetler, yani müsteşarlık, müsteşar yardımcılığı genel müdürlük, kurul başkanlığı gibi mevkiler sayılmak suretiyle, sınırlamaya çalışılmış gibi gözüküyor. O halde bundan kasıt, son zamanlarda gördüğümüz, tecrübeli devlet valilerinin merkeze alındıktan sonra belediyelerde hesap denetimine gönderilme gibi bir konuyu belki önlemek istemişlerdir.

BAŞKAN — Sayın Tutum, lütfen toparlayınız.

CAHİT TUTUM (Devamla) — Peki Sayın Başkan, toparlıyorum.

Benim burada üzerinde özellikle durmak istediğim iki küçük nokta var, bu noktalara değinerek konuşmamı bitireceğim.

Getirilen bir hüküm de, Başbakanın talebi üzerine Başbakanlıkta ve diğer tüm bakanlıklarda müsteşar, müsteşar yardımcısı, genel müdür ve bu görevlere eşdeğer durumda olan diğer üst kademe yöneticilik mevkilerinde de görevlendirilebilecekler. Bu görevlendirme neyin nesidir, kestirmek son derece zor. Türkiye'de bu görevlendirme müessesesi zaten son derece yozlaşmıştır. Çok şükür kanun hükmünde kararnamelerle daha da karmaşık hale getirilmiştir. Aslında detaşman (detachment), yani görevlendirme, müessesesi Devlet Memurları Kanununda 1965 yılından beri vardır. Ancak, o yetmemiş, her bir teşkilat yasasında ilgili teşkilat, kendine göre bir görevlendirme usulü bulmuş. Üniversiteler kendilerine göre bir kanun koymuşlar, «görevlendirme» demişler; Başbakanlık kendi

teşkilat kanununu çıkarırken hüküm koymuş ve «görevlendirme» demiş; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı, Devlet Planlama Teşkilatı, Atom Enerjisi Komisyonu öyle. Hemen her kurum bir görevlendirmedir tutturmuş. Burada İçişleri Bakanlığı da işte size kendi personelini bir başka kurumda görevlendireceğini söylüyor. Nasıl görevlendirilecek; görevlendirme ne demek, büyük bir ihtimalle her türlü özlük hakları bakanlıkta kalacak ve böyle bir görevlendirme olacak. Unvan ve özlük hakları saklı kalmak suretiyle olacak. Tabiî bir paradoks şu: Eğer bu valiler bu kadar değerli ise ve bunlar politik mülahazalarla özellikle alınıyorsa, varsayım bu ise, nasıl oluyor da bu politizasyon başka bir bakanlığa nakledilebilir? Bu da ayrıca sorulmaya değer. Valilerin niçin ve hangi mülahazalarla alındığı önemli. Efendim, bir vali valilikte başarı sağlayamıyor ama müsteşarlıkta dört dörtlük bir müsteşar olabilir diye mi düşünülüyor, o da belli değil.

Hele hele son hüküm, «Valilik sıfat ve unvanını kazanmış olanlar, valilik dışında atandıkları görevlerde de bu unvanlarını kullanabilirler» demek suretiyle, sözde özendirici bir hüküm getirmektedir. Sanki valiler unvan müptelasıymış gibi, üstelik teşhir de edilmektedir.

Bu konuda da önergelerimiz vardır ve yüce takdirlerinize sunulacaktır.

Maruzatım bundan ibarettir, saygılarımla arz ederim. (HP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN — Madde üzerinde başka söz isteyen var mı?

ADALET BAKANI M. NECAT ELDEM (Mardin) — Sayın Başkan, şahsım adına söz istiyorum.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Sayın Başkan, müsaade ederseniz kısa bir konuşma yapmak istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Eldem, size komisyon başkanından sonra söz vereceğim.

Sayın Coşkunoğlu, buyurunuz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; benden evvel konuşan değerli arkadaşımız Sayın Cahit Tutum, müessesenin tarihçesini izah etti, ben o konuda konuşmak istemiyorum.

Takdir edersiniz ki kanunlar ihtiyaçtan doğar. İhtiyaç kendisini göstermiş ve 1949 yılında bu müessese getirilmiş. Ondan sonra muhtelif safhalar geçmiş; normal demokratik seçimler haricinde 1960 harekâtı, 1971 harekâtı, 1980 harekâtı olmuş, fakat o rejim ve idareler yine bu müesseseyi muhafaza etmiş. Demek ki, memleketin ve vazifenin gereği, memleket hizmetinin gereği bunu muhafaza etmekte görülmüş. Yoksa gerek 1960 idaresi ve gerekse 1980 idaresi bazı müesseseleri kaldırdığı gibi bunu da kaldırabilirdi; ama kaldırmamış, böyle bir müesseseye lüzum görülmüş.

Valiler de, memleket hizmetinde çalıştığına ve devleti temsil yetkisi diğer memurlarla mukayese edilemeyecek derecede geniş olduğuna göre, bunlar üzerinde bir hassasiyetin mevcut olması ve bunlar üzerindeki bazı tasarrufların - onların vazifesinin önemi derecesinde, önemine uygun olarak - yapılması da zaruridir.

Valilik müessesesini kaldırdık diyelim, o zaman o valinin temsil kabiliyeti yoksa ne yapacağız? Bu hüküm valinin de lehinedir. Niçin lehinedir? Bu temsil kabiliyeti olmayan zat, aynı sıfatı muhafaza etmekte ve özlük hakları da korunmak suretiyle merkeze alınmaktadır. Bir haksızlık yapılmışsa kaza mercileri var, bunlara da gitmek hakkını haizdir.

Binaenaleyh, 36 senedir uygulanan bu müessesenin bir mahzuru olsaydı, gerek demokratik rejimde ve gerekse fevkalade rejimlerde şimdiye kadar kaldırılmış olurdu.

Bir de, hizmet vermeden, görevlendirmeden bahsedildi. Bu, görevlendirme değildir. Bazı bakanlıklarda, bazı kuruluşlarda, kendilerinden istifade edilecek olan ve atıl vaziyette bulunan bu zevata hizmet yapmaları imkânı veriliyor. Bu da memleketin yararınadır.

Binaenaleyh, bunu başka şekilde izah etmenin doğru olmadığı kanısındayım. Maddenin aynen muhafazasının uygun olacağını arz etmek istiyorum, takdir yüce Meclisindir.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Sayın Necat Eldem, buyurun efendim.

Süreniz 5 dakikadır.

ADALET BAKANI M. NECAT ELDEM (Mardin) — Sayın Başkan, yüce Meclisin değerli üyeleri; ilk kez şahsım adına bu kürsüden konuşuyorum. Herhalde bunda, vaktiyle şerefle taşıdığım bir unvanın, hizmet verdiğim bir mesleğin müzakere konusu edilmesinin takdir buyurursunuz ki büyük hissesi vardır. Zaten dikkat ediyorum Sayın Tutum, Sayın Aydemir ve en son da bendeniz bu nedenle söz almış bulunuyoruz.

Efendim, valilik müessesesinin kaderidir. Maziye bir göz atalım, gördüğümüz manzara şudur: Muhalefet merkez valiliği müessesesine karşı çıkar, iktidarlar

da savunur. Meseleye bu açıdan bakıldığı takdirde samimî inancım, bir sonuca ulaşılamayacağı merkezindedir. Aslolan merkez valiliği müessesesine ihtiyaç var mıdır, yok mudur, bence bunun tartışılmasıdır.

Malumu âliniz biz valilik müessesesini Fransa' dan almış bulunuyoruz ve bu bir yerde de kuvvetli vali sistemi denilen «Napolyon sistemi» olarak adlandırılır.

Valilik bir güven müessesesidir, bir temsil makamıdır ve bu iki önemli sıfatın, önemli görevin gerektirdiği sıfatları, valinin nefsinde toplaması gayet tabiidir.

Fransa'ya bakıyoruz; Fransa'da bu merkez valiliği müessesesi vardır, bizde olduğu gibi. Az veya çok uygulanır, o ayrı mesele, vüsati şudur veya budur, o ayrı bir konudur. Ama müessese vardır. Sebebi de, valilik müessesesinin kendi tabiatından kaynaklanmaktadır. Şu veya bu nedenle temsil yeteneğini kaybetmiş veya güveni kaybetmiş veya her iki sıfatı da, her iki önemli hususu nefsinde toplamış olmakla beraber, başka yerde çalıştırılması; kendisinden bakanlık merkez teşkilatında istifade edilmesi gereği duyulan bir valinin, merkeze alınması gayet tabiidir ve gereklidir.

Politik mülahazalar hâkim olmuyor mu? Samimiyetle söylüyorum oluyor; o da oluyor. Ama vaktiyle politik mülahazalar hâkim olmuştur diye gerekli bir müesseseyi göz ardı etmemiz, dışlamamız mümkün değil. Şunu bizden isteyin veyahut da şunun üzerinde duralım biz yüce Meclis olarak; valiliğe atamada objektiflik, merkeze almada da gereklilik kuralını ciddiyetle, samimiyetle ve ısrarla uygulayalım. O zaman bütün bu şikâyetlerin hiçbiri söz konusu olmaz.

Tasarı ile getirilen husus ileri bir adımdır. Merkezde, İçişleri Bakanlığındaki yığılmaları önlemeye matuf bir harekettir, bir maddedir. Kaldı ki valilik gibi büyük tecrübe, deneyim mahsulü büyük deneyim taşıyan kişilerin diğer kurum ve kuruluşlarda bu tecrübelerinden yararlanmak gibi önemli bir imkân da sağlanmış bulunmaktadır. Bu vaktiyle de denenmiştir, şimdi yasal hale getirilmektedir, bu da ileri bir adımdır.

Unvana gelince; bu aynen Fransa'da uygulanmaktadır. Sadece valiler değil, kaymakamlar dahi kendi görevleri dışında herhangi bir yerde görevlendirildikleri takdirde, bu unvanını kullanabilmektedir. Genel müdürlüğe tayin ediyorsunuz valiyi, «préfet» diye atıyor ve imzalıyor; vaktiyle bu unvanı iktisap etmiş olanlar. Bu devleti temsil işi, biliyorsunuz iki önemli makama ve görev sahiplerine verilmiştir; büyükelçiler ve valilerdir.

Binaenaleyh, büyükelçiler nasıl bu unvanı - bilemiyorum yasal olarak mı yoksa teamülen mi uyguluyorlar - kullanıyorlarsa, valilerin de bu unvanlarını valilik mesleği dışında herhangi bir görevde çalıştırıldıkları takdirde kullanmaları uygundur, mesleğe şeref kazandırır. Ayrıca çalışan arkadaşlarımız için de iyi bir harekettir, ileri bir adımdır. Şahsım adına söylüyorum; Sayın İçişleri Bakanlığını getirmiş olduğu bu ileri hükümlerden dolayı kutluyorum bir eski vali, bir eski idareci olarak. Maddenin aynen kabulünü istirham ediyorum.

Saygılar arz ederim efendim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Teşekkür ederim.

Madde üzerinde başka söz isteyen?.. Yok.

Madde üzerinde verilmiş önerge vardır, okutuyorum :

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan 238 sıra sayılı tasarının 37 nci maddesinin ikinci fıkrasının metinden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

O. Şeref Bozkurt Çanakkale	Cahit Tutum Balıkesir
Ömer Kuşhan Kars	Hasan Altay Samsun

İhsan Gürbüz
Hatay

BAŞKAN — Önergeye Hükümet ve Komisyon katılıyor mu?

İÇİŞLERİ BAKANI YILDIRIM AKBULUT (Erzincan) — Katılmıyoruz.

ANAYASA KOMİSYONU BAŞKANI KÂMİL T. COŞKUNOĞLU (Ankara) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Önergeye Hükümet ve Komisyon katılmıyor.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Söz istiyorum.

BAŞKAN — Sayın Tutum, konuşmanız kısa olsun ve sürenizi lütfen aşmayın efendim.

CAHİT TUTUM (Balıkesir) — Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli üyeler; sayın arkadaşımız Adalet Bakanının özellikle bu sorunun özüne ilişkin tespit ettiği iki olguyu büyük ölçüde benimsiyorum. Birincisinde, «Bu müesseseye gerek var mıdır sorusuna bir çözüm getirilmelidir» dediler; ikincisinde, «Valiliğe atanmada objektivite yok» dediler ki, işte en önemli nokta da bu. Türkiye'de bunu kuramadık, halen de maalesef mevzuatımız buna herhangi bir çözüm getirmiş değil.

Objektif anlamda söylüyorum, herhangi bir politik motif olmaksızın merkez valiliği eğer muhafaza edilecekse, asgarî seviyede tutulması gerekir, demin dediğim beş - altı tane sakıncayı gidermek için.

Buradaki önergemde, aslında büyükelçilere atıfta bulunulduğu için ondan da bir küçük bilgi vererek tezimi anlatmak istiyorum. Büyükelçilerin görevlerinin sona ermesi halinde durum şudur : Büyükelçilerin yurt dışı görev süresi, hizmetin gerektirdiği istisnalar dışında, en çok 6 yıldır. Aslında valilikte de bu rotasyonun getirilmesini çok istedi birçok vali; ama hizmet gerekleriyle uygun değildir diye bu fikir pek itibar görmedi.

Devam ediyorum; yurt dışı görev süresi biten Dışişleri Bakanlığı meslek memuru, büyükelçiler, merkezde de büyükelçilik unvanını taşırlar ve bu unvanlarına uyan görevler verilir. Tabiî, bizim merkez valilerinde durum öyledir; yani merkeze alınanın valilik sıfatı ve bütün hakları, büyük ölçüde özlük hakları saklı tutuluyor. Şimdi burada getirilen husus, bakanlığın dışında bir görev verildiği takdirde bu unvanların taşınıp taşınmayacağıdır. Varsayalım ki, valiyi büyükelçi yaptık; «Vali büyükelçi» mi diyeceğiz? Olmaz öyle şey.

Yani bu unvan, çok önemli değil. Tabiî eğer merkezde müsteşar olmuşsa müsteşardır; yani İçişleri Bakanlığı Müsteşarıdır, «Vali müsteşar» demeye gerek yok. Ama, valilik özlük haklarını kaybetmemesi için, bu tür görevlendirmelerde o tür özlük haklarının saklılığı daima gözetilmelidir teşvik bakımından; ama, unvan o. Çünkü arkadaşlar unvan, bir tevcihle kazanılır, iktisap usulü çok önemlidir. Bir de akademik unvanlarda olduğu gibi belli labirentlerden, belli kademelerden geçildikten sonra iktisap edilir. Korunan unvanlar, sadece ve sadece akademik unvanlardır. Yoksa, hizmete taallık eden, yani hizmetli ilgili olan unvanların, sürekli bir şekilde kullanılması mümkün değildir, gerek de yoktur. Şimdi önergemde, buna bir gerek olmadığı için kaldırılmasını talep ediyorum.

İkincisi, lütfen dikkat buyurunuz, 37 nci maddenin birinci fıkrasının son cümlesini okuyorum : «Unvan ve özlük hakları saklı kalmak kaydıyla görevlendirilebilir» yani «Valiler, diğer bakanlıklarda Başbakanın talebi üzerine unvan ve özlük hakları saklı kalmak kaydıyla görevlendirilebilir» diyor. İkincisinde, o ibare yetmiyor, devam ediyor; bu fıkra benim kaldırmak istediğim fıkradır, okuyorum : «Bu sıfat ve unvanı kazanmış olanlar valilik dışında bir göreve atandıklarında da bu unvanlarını, kullanabilirler.» Ee... Bu haşiv. Eğer yukarıdaki unvan başka bir unvansa, yani birinci fıkranın sonundaki unvan valilik unvanıysa, onu kullanırsın, diyor. Biri İçişleri Bakanlığında kullanılırken, diğeri dışında değil. Birinci fıkranın sonunda, Başbakanın talebi üzerine diğer bakanlıklarda görevlendirilmesi halinde unvan ve özlük hakları saklı kalmak suretiyle bunlar görevlendirileceklerdir. Öbüründe ise; «Valilik sıfat ve unvanını kazanmış olanlar, valilik dışında atandıkları görevlerde» eğer atanmışlarsa başka bir göreve, ki bu atamanın görevlendirmeyi de aşan bir tarafı vardır, sürekli bir görevlendirme diyelim biz ona, «Burada bu unvanlarını kullanmaya devam edecekler» diyorlar ki bence bu hükme gerek yoktur. Özellikle değerli valilerimizin, sözümün başında belki biraz mizah olsun diye söylediğim gibi, unvan müptelası olmadıklarını da göz önünde tutarak buna da ihtiyaç olmadığı kanısındayım.

Yüce takdirlerinize saygıyla arz ederim.

BAŞKAN — Önergeyi Hükümet ve Komisyon benimsememektedir. Önergeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

37 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 37 nci madde kabul edilmiştir.

38 inci maddeyi okutuyorum :

Kontrolörler

MADDE 38. — Bakanlık Mahallî İdareler Genel Müdürlüğünde kontrolörler istihdam edilebilir. Bu kontrolörler ihtiyaca göre Bakanlığın diğer birim ve işlerinde görevlendirilebilir. Gerektiğinde kontrolörler Bakanlık Teftiş Kurulu Başkanlığı emrinde veya mülkiye müfettişi refakatinde de çalıştırılabilirler.

Kontrolörlerin işe alınma ve istihdamlarında müfettişlerin tabi olduğu esas ve usuller uygulanır.

Kontrolörlerin görev, yetki ve sorumlulukları yönetmelikle düzenlenir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 38 inci madde kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum :

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 39. — 19.5.1930 tarih ve 1624 Sayılı Dahiliye Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun ile ek ve değişiklikleri ve diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 39 uncu madde kabul edilmiştir.

Geçici hükümleri okutuyorum :

Geçici hükümler :

GEÇİCİ MADDE 1. — Bakanlığın teşkilat ve kuruluşu, bu Kanunun esaslarına göre yeniden düzenleninceye ve bu düzenleme gereğince genel hükümlere göre yeni kadrolar tespit ve ihdas edilinceye kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan mevcut kadroların kullanılmasına devam olunur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Geçici 1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 1 inci madde kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun ile yapılan yeni düzenleme sebebi ile kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler ve eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü hakları, yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 2 nci madde kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü maddeyi okutuyorum.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanunun Sahil Güvenlik Komutanlığına dair hükümleri 9 Temmuz 1982 tarih ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun Geçici 1 inci maddesi gereğince 1 Ocak 1985 tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 3 üncü madde kabul edilmiştir.

Geçici 4 üncü maddeyi okutuyorum.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun uygulanmasını göstermek üzere hazırlanacak tüzük ve yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar ,mevcut tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 4 üncü madde kabul edilmiştir.

Geçici 5 inci maddeyi okutuyorum.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bakanlık taşra teşkilatı bu Kanunun 28 inci maddesinde belirlenen esaslara göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetler mevcut taşra teşkilatı tarafından yürütülmeye devam olunur.

Bakanlık, taşra teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanuna uygun hale getirir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 5 inci madde kabul edilmiştir.

Geçici 6 ncı maddeyi okutuyorum.

GEÇİCİ MADDE 6. — Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılıncaya kadar Bakanlık merkez teşkilatında değişen ya da yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir.

Bakanlık, teşkilatını ve kadrolarını en geç sekiz ay içinde bu Kanun uygun hale getirir.

BAŞKAN — Geçici 6 ncı madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Geçici 6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 6 ncı madde kabul edilmiştir.

Geçici 7 nci maddeyi okutuyorum.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanun ile kaldırılmış birimlerde görevli personel durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Bunların aylık, ek gösterge ve her türlü hakları yeni görevlerinde kaldıkları sürece şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 7 nci madde kabul edilmiştir.

Yürürlük maddesini okutuyorum.

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Yürürlük maddesi kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Kanunun tümü üzerinde oyunu belli etmek üzere söz isteyen?.. Yok.

Kanun tasarısının tümünü oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarı kanunlaşmıştır.

Milletimize hayırlı olsun.

2 .— Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret; Anayasa komisyonları raporları (1/118, 1/513) (S. Sayısı : 251)

BAŞKAN — Gündemimizin 2 nci sırasında yer alan Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığının Teşkilt ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret; Anayasa komisyonları raporları üzerindeki müzakereye başlıyoruz.

Komisyon?.. Burada.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Komisyon yok, Hükümet yok.

BAŞKAN — Anayasa Komisyonu burada.

PAŞA SARIOĞLU (Ağrı) — Sorunuz Sayın Başkan.

BAŞKAN — Soracağız, daha sırası gelmedi.

Hükümet?.. Yok.

Bir defaya mahsus olmak üzere ertelenmiştir.

3. — 17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (1/28, 1/29) (S. Sayısı : 252) (1)

BAŞKAN — 3 üncü sıradaki, 17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Santkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu üzerindeki müzakereye geçiyoruz.

Komisyon ve Hükümet yerini aldı.

Komisyon raporunun okunmasını oylarınıza sunuyorum. Komisyon raporunun okunmasını kabul edenler... Etmeyenler... Komisyon raporunun okunmaması kabul edilmiştir.

Kanun tasarısının tümü üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Kanun tasarısının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kanun tasarısının maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

1 inci maddeyi okutuyorum :

17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 2.5.1983 Tarih ve 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 6.9.1983 Tarih ve 81 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 507 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Derneğin tanımı ve üst kuruluşları

Madde 1. — Esnaf ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanlarında çalışanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadıyla kurulan kamu kurumu niteliğinde tüzelkişiliğe sahip meslek kuruluşlarına Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği denir.»

Derneğin üst kuruluşu olan birlikler, federasyonlar ve konfederasyon kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 2. — 507 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Derneğe kayıt

Madde 5. — Esnaf ve Sanatkâr Siciline kayıtlı esnaf ve küçük sanatkârlar çalışma bölgesi içindeki ilgili derneğe kayıt olmak zorundadırlar. Kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmeyenler, sicile kayıt tarihinden geçerli olmak üzere doğrudan roğruya kaydedilirler.

Esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıtlı olanlar, ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kaydedilemezler; ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kayıtlı bulunanlar ise, esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıt edilemezler.

---

(1) 252 S. Sayılı Basmayazı Tutanağa eklidir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok. 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2 nci madde kabul edilmiştir.

3 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 3. — 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Belirleme koordinasyon kurulu ve anlaşmazlıkları çözümleme komiteleri

Madde 6. — Esnaf ve küçük sanatkâr kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve küçük sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayırımını yapmak, Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesi gereğince çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararnamesini hazırlamak ve bunları ilan etmek üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının Başkanlığında Sanayi ve Ticaret, Maliye ve Gümrük, Milî Eğitim Gençlik ve Spor Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğünün birer temsilcisinden oluşan «Esnaf ve Küçük Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu» kurulmuştur. Kurul çalışmalarında Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonunun görüşlerini alır.

Kurulun Sekreterlik görevi Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yürütülür.

Kurulun çalışma esasları bir Yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna tabi dernekler arasında veya bu dernekler ile 5590 sayılı Kanuna tabi odalar arasında üye kayıt zorunluğu bakımından anlaşmazlıkları çözümlemek üzere il ve ilçelerde üçer kişiden oluşan komiteler kurulur.

Bu komiteler;

a) İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü bulunan illerde bu müdürlerin, İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü bulunmayan illerde ise valinin görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarının temsilcisi ile esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliğinin temsilcisinden oluşur.

b) İlçelerde mülkî amirin başkanlığında ilgili dernek ve odaların birer temsilcisinden kurulur.

Komite kararlarına ilgililer tarafından 10 gün içinde yetkili asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.

Kesinleşen mahkeme kararı üzerine ilgili sicil memurlukları kayıtlarında gerekli işlemi yapmak zorundadırlar.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyoruz: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4 üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4. — 507 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde Yönetim Kurulu asıl, ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asıl ve yedek üyelerin seçimi.»

«i) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«m) Yönetim kurulu üyelerine toplantılar için verilecek huzur hakkı ile, yönetim kurulu başkan ve başkanvekilleri ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti tespit etmek,

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.»

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONU BAŞKANI FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — Metindeki «asil» ibarelerinin «asıl» olarak tashihi gerekli Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Öyle okunuyor efendim.

Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

4 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 4 üncü madde kabul edilmiştir.

5 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 5. — 507 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin başlığı «Genel Kurulun teşekkülü ve toplantıları» olarak, birinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel kurul derneğe kayıtlı üyelerden kurulur, genel kurul iki yılda bir defa ilan edilen yer ve zamanda toplanır.»

BAŞKAN — 5 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

5 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 5 inci madde kabul edilmiştir.

6 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 6. — 507 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Toplantıya çağrı ve çoğunluk

Madde 14. — Genel Kurul toplantısı en az onbeş gün önce mahallinde çıkan günlük gazete ile bir defa ilan olunur. Günlük gazete çıkmayan yerlerde gelenek ve teamüle göre ilan yapılır ve durum bir tutanakla tespit olunur. İlanda toplantının yeri, günü, saati, gündemi de belli edilir.

Toplantının açılabilmesi için toplantı tarihinden en az iki ay önceden yönetim kurulu kararıyla derneğe kayıtları yapılmış olan üyelerin yarıdan bir fazlasının toplantıya katılması şarttır. Birinci toplantıda çoğunluk sağlanmadığı takdirde toplantı bir ayı geçmemek üzere ileri bir tarihe bırakılır ve durum iki üye ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Temsilcisi tarafından düzenlenecek bir tutanak ile tespit olunur.

İlk toplantı ilanında ikinci toplantının yeri, günü, saati belirtilmiş ise yeniden ilan yapılmaz. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak toplantıya katılanlar sayısı, dernek organlarının asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Genel Kurullarda kararlar toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile alınır.»

BAŞKAN — 6 ncı madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

6 ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 6 ncı madde kabul edilmiştir.

7 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 7. — 507 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim ve Denetim kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi,

BAŞKAN — 7 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

7 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 7 nci madde kabul edilmiştir.

8 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 8. — 507 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulu

Madde 20. — Yönetim Kurulu dernek üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilir.

Yönetim Kurulu üye sayısı, 1000'den az üyeli derneklerde beş, 1000 - 2000 üyesi olan derneklerde yedi, 2000'den fazla üyesi olan derneklerde ise dokuz kişidir. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan, bir başkan vekili seçer.

Derneğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Derneği yönetim kurulu başkan veya başkanvekili ile dernek genel sekreterinin ortak imzası bağlar.

Yönetim Kurulu asil üyeleri arasında boşalma olursa yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilirler, yeni üye ilk toplantıya çağırılır. Çağrı yapılmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz.

Yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asil üye sayısının yarıdan aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde, dernek il birliğince görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yeni seçimler yapılıncaya kadar yönetilir.

Dernek Yönetim Kuruluna seçilebilmek için :

a) Okur yazar olmak,

b) Derneğin faaliyet alanında en az üç yıl bilfiil çalışmış olmak ve en az altı aydan beri derneğin kayıtlı üyesi bulunmak,

c) Ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut zimmet, ihtilas, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti kötüye kullanma, yalan yere yemin ve yalan yere şahadet ve kaçakçılık suçlarından biri ile mahkûm olmamak,

d) Seçim sırasında meslek veya sanattan men edilmemiş olmak,

Şarttır.»

BAŞKAN — 8 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

8 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 8 inci madde kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 9. — 507 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulu toplantı ve kararları

Madde 23. — Yönetim kurulu, başkanının veya üyelerinin çoğunluğunun çağrısı ya da denetim kurulunun çoğunluğu kararıyla görülecek lüzum üzerine her zaman ve en az ayda bir defa kendiliğinden toplanır.

Yönetim Kurulu üye tam sayısının yarıdan bir fazlası ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Önceden bildirilen ve kabul edilen bir mazerete dayanmaksızın üst üste üç toplantıya gelmeyen veya altı ay içinde yapılan toplantıların yarısından fazlasına mazeretli veya mazeretsiz olarak katılmayanlar Yönetim Kurulundan çekilmiş sayılır ve yerine yedek üye getirilir.»

BAŞKAN — 9 uncu madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

9 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 9 uncu madde kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 10. — 507 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Denetim Kurulu

Madde 26. — Denetim Kurulu dernek üyeleri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç üyeden oluşur. Ayrıca üç yedek üye seçilir.

Denetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Denetim Kurulu'nun asil ve yedek üyelerinin tamamının görevden ayrılması halinde ilk seçime kadar İl Birliğince bir denetçi atanır.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 10 uncu madde kabul edilmiştir.

11 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 11. — 507 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kayıt ücreti, yıllık aidat ve düzenlenecek belge ve hizmet karşılıkları

Madde 37. — Üyenin derneğe kaydı sırasında ödemek zorunda olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat 1 200 liradan az 10 000 liradan fazla olamaz.

Derneklerin düzenledikleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin miktar ve oranı, maktu olanlarda 1 000 liradan; nisbi olanlarda ise tutarı 20 000 lirayı geçmemek üzere binde ondan fazla olamaz.

Bu miktarlar, Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, yıllık aidat nisan ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Gecikme zammı kayıt ücreti ve aidatın bir mislini geçemez.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 11 inci madde kabul edilmiştir.

12 nci maddeyi okutuyorum.

MADDE 12. — 507 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Fesih

Madde 40. — Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur;

a) Üye mevcudunun kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen asgarî miktardan aşağıya düşmesi,

b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarının Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yapılacak uyarmaya rağmen iki ay içinde genel kurul toplanarak ıslah edilmemesi,

c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tespit edilecek yıllık zorunlu giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlayamaması ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânı bulunamaması,

d) Derneğin iştigal konusuna giren hususlardan bazılarına mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrı dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevcudun müstakil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması,

Dernekler yukarıda yazılı sebeplerle Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifi üzerine yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince fesholunur.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 12 nci madde kabul edilmiştir.

13 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 13. — 507 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Organlar

Madde 46. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliği'nin organları şunlardır :

a) Genel Kurul,

b) Başkanlar Meclisi,

c) Yönetim Kurulu,

d) Denetim Kurulu,

e) Disiplin Kurulu».

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 13 üncü madde kabul edilmiştir.

14 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 14. — 507 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel Kurul

Madde 47. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliği genel kurulu, birliğe bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile birliğin organlarına dahil üyelerden oluşur.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 14 üncü madde kabul edilmiştir.

15 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 15. — 507 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde denetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«m) Yönetim Kurulu üyeleriyle başkanlar meclisine katılacaklara toplantılar için verilecek huzur hakkı ve yönetim kurulu başkanı ve başkanvekilleri ile denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti ve merkez dışında genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zarurî masrafları tespit etmek,

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 15 inci madde kabul edilmiştir.

16 ncı maddeyi okutuyorum :

«MADDE 16. — 507 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen «yılda bir defa» deyimi «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 16 ncı madde kabul edilmiştir.

17 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 17. — 507 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurullarının üyelerinin ve yedeklerinin seçimleri,

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 17 nci madde kabul edilmiştir.

18 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 18. — 507 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulu

Madde 54. — Birlik yönetim kurulu genel kurul üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilir.

Dernek sayısı otuzdan az olan birliklerde yedi, otuzdan fazla olanlarda ise dokuz kişilik yönetim kurulu üyesi ve aynı sayıda yedek üye seçilir.

Yönetim Kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan, iki başkanvekili seçer.

Birliğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Birliği, yönetim kurulu başkanı veya başkanvekili ile birlik genel sekreterinin müşterek imzaları bağlar.

Yönetim kurulu asıl üyeleri arasında boşalma olursa yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilirler. Yeni üye ilk toplantıya çağrılır, çağrı yapılmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz.

Yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde birlik, Konfederasyonca birlik genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yeni seçimler yapılıncaya kadar yönetilir.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 18 inci madde kabul edilmiştir.

19 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 19. — 507 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Denetim Kurulu

Madde 58. — Denetim Kurulu, genel kurul üyeleri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek denetçi seçilir. Denetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde Konfederasyonca ilk seçime kadar bir denetçi atanır.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 19 uncu madde kabul edilmiştir.

20 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 20. — 507 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Birlik Disiplin Kurulu

Madde 63. — Birlik disiplin kurulu, yargı gözetiminde genel kurul üyeleri arasından iki yıl için seçilecek beş üyeden oluşur. Ayrıca beş yedek üye seçilir.

Disiplin Kurulunun sekreterlik işleri Birlikçe yürütülür.

Birlik Disiplin Kurulu; Birlik organlarındaki görevliler ile birliğe bağlı derneklerin üyeleri hakkında 30 uncu maddede yazılı disiplin cezalarını vermeye yetkilidir. Ancak disiplin kurulunca verilen sürekli çı-

karma cezasının yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince onanması şarttır.

Yapılacak disiplin soruşturmasında isnat olunan eylem ve davranışların ilgililere yazılı olarak bildirilmesi, savunma istenmesi ve savunma için en az on günlük süre tanınması zorunludur.

Disiplin kurulları kendilerine intikal eden ihbar ve şikâyetleri en çok bir ay içinde soruşturmaya başlar ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırır.

Disiplin kurulunca verilen cezalar on gün içinde ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir. İlgililerce bu karara karşı tebellüğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 20 nci madde kabul edilmiştir.

21 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 21. — 507 sayılı Kanunun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel Kurul

Madde 70. — Genel Kurul, federasyona bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile federasyon organları üyelerinden oluşur.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 21 inci madde kabul edilmiştir.

22 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 22. — 507 sayılı Kanunun 71 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (j) ve (k) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asıl ve yedek üyelerinin seçimi.»

«j) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«k) Yönetim Kurulu ve genel kurul üyelerine katılacakları toplantılar için verilecek huzur hakkı ile yönetim kurulu başkanı ve başkanvekilleri ile Denetim Kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti, merkez dışından genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zorunlu giderleri tespit etmek.

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.

Dernek temsilcilerinin genel kurula katılma giderleri kuruluşlarca karşılanır.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 22 nci madde kabul edilmiştir.

23 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 23. — 507 sayılı Kanunun 72 nci maddesinde geçen «yılda bir defa» deyimi, «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 23 üncü madde kabul edilmiştir.

24 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 24. — 507 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim ve Denetim Kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi,

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 24 üncü madde kabul edilmiştir.

25 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 25. — 507 sayılı Kanunun 85 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Denetim Kurulu

Madde 85. — Denetim Kurulu, genel kurul üyeleri arasından, iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek denetçi seçilir. Kurul kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Asıl ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde Konfederasyonca ilk seçime kadar bir denetçi atanır.»

BAŞKAN — 25 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 25 inci madde kabul edilmiştir.

26 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 26. — 507 sayılı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 92. — Konfederasyon genel kurulu, birlik ve federasyonların yönetim kurulu üyelerinden ve Konfederasyon organlarına dahil üyelerden oluşur.»

BAŞKAN — 26 ncı madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 26 ncı madde kabul edilmiştir.

27 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 27. — 507 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin (ı) ve (i) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«ı) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asıl ve yedeklerinin seçimi.»

«i) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asıl ve yedeklerinin seçimi.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 27 nci madde kabul edilmiştir.

28 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 28. — 507 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde seçimler yapılıncaya kadar Konfederasyon, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca Konfederasyon genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek 3 kişilik bir kurul tarafından yönetilir.»

BAŞKAN — 28 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 28 inci madde kabul edilmiştir.

29 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 29. — 507 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Birlik ve federasyonların kayıt ücreti ve katılma payı.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 29 uncu madde kabul edilmiştir.

30 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 30. — 507 sayılı Kanunun 109 uncu maddesine «J» ve «K» bentleri eklenmiştir.

«J) Gelir gider defteri.»

«K) Kasa defteri.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 30 uncu madde kabul edilmiştir.

31 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 31. — 507 sayılı Kanunun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Teftiş ve denetim

Madde 111. — Bu Kanuna göre kurulan derneklerle üst kuruluşları Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teftiş ve denetimine tabidir. Bu teftiş ve denetim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişlerince yapılır.

Dernekler veya üst kuruluşun ilgili memur ve hizmetlileri ile organlarında görevli üyeleri, kuruluşa ait her türlü evrak, defter ve kayıtları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişlerine ilk talepleri üzerine göstermeye veya vermeye, para ve diğer varlıkların sayılmasına müsaade etmeye, teftiş ve incelemeleri için yardımda bulunmaya ve bu amaçla uygun bir yer tahsis etmeye mecburdur.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı müfettişleri, bu yükümlülükleri yerine getirmeyen veya 112 nci maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan, görev başında kalması, teftiş, denetim ve soruşturmanın yapılmasını engelleyici nitelikte görülen dernek ve üst kuruluşların memur ve hizmetlilerini doğrudan doğruya, organlarda görevliler ise yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince görevden uzaklaştırabilirler. Görevden uzaklaştırma sonucu Sanayi ve Ticaret Bakanlığına, ilgili dernek ve üst kuruluşa derhal bildirilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında takipsizlik veya beraat kararlarının verilmesi yahut haklarında kamu davasının düşmesi veya ortadan kaldırılması halinde, bu kimseler tekrar görevlerine dönerler ve bunların görevden uzak kaldıkları devreye ait ücretleri mensup oldukları kuruluşlarca tam olarak ödenir. Teftiş ve denetim sonunda suçlu görülenler hakkında düzenlenen soruşturma evrakının müfettiş tarafından o yerin Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı davada müdahil sıfatını kazanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 31 inci madde kabul edilmiştir.

32 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 32. — 507 sayılı Kanunun beşinci bölümünün başlığı «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» olarak ve bu Kanunun 114 üncü maddesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sicil

Madde 114. — Esnaf ve küçük sanatkârların sicillerinin, sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayınlanması amacı ile her il merkezinde ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemeleri nezdinde o ili kapsamak ve il sınırları içinde çalışmak, üzere, bir «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» kurulur.

Sicil işlemleri ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemesinin gözetimi altında Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanan sicil memuru tarafından yönetilir.

Türk Ticaret Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan Ticaret Siciline ilişkin 26 - 40 ıncı maddeleri hükümleri «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» hakkında da uygulanır.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 32 nci madde kabul edilmiştir.

33 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 33. — 507 sayılı Kanunun 118 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetmelik ve sicil gazetesi

Madde 118. — Sicil işlemlerinin nasıl yürütüleceği, defter ve kayıtların nasıl ve ne şekilde tutulacağı sicilin gözetimi ve denetimi, sicil memurlarının kararlarına karşı itiraz yolları, sicil memurunun nitelikleri, sorumluluğu, vereceği teminatın nitelik ve miktarı, hangi hususların tescil ve ilan edileceği bir yönetmelikle düzenlenir.

Sicile kayıtlı olan ve ilanı gereken hususlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetimi altında Ankara'da Konfederasyon tarafından çıkarılacak «Türkiye Esnaf ve Sanatkâr Sicil Gazetesi» nde yayınlanır.

Gazetenin çıkarılması ve idare şekli, giderlerinin karşılanması, gelirlerin tahsili, ilan tarifesi, kayıtlarının tutulması, muhasebe ve muamelat işlemlerinin yürütülme esas ve şekilleri bir yönetmelikle tespit olunur.»

BAŞKAN — 33 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 33 üncü madde kabul edilmiştir.

34 üncü maddeyi okutuyorum :

MADDE 34. — 507 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sicile kayıt mecburiyeti

Madde 119. — Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve küçük sanatkârlar, yanlarında çalışanlar hariç, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren (30) gün içinde yönetmelikte belirtilen ve sicile geçmesi gereken hususlar ile durumlarında meydana gelen değişiklikleri, aynı süre içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdürler.

Tescili gerektiren olay veya işlemlerin tamamen veya kısmen sona ermesi veya ortadan kalkması halinde sicildeki kayıt kısmen veya tamamen silinir.

Esnaf ve küçük sanatkârların meslekî faaliyette bulunabilmeleri ve ilgili derneğe kaydedilmeleri için, sicile kayıtları şarttır.

BAŞKAN — 34 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 34 üncü madde kabul edilmiştir.

35 inci maddeyi okutuyorum :

MADDE 35. — 507 sayılı Kanunun 120 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kayıt ve tescil harcı

Madde 120. — Esnaf ve küçük sanatkârın sicile kayıt ve tescil harçlarının tutarı 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun «Ticaret Sicili Harçları» hükümlerine göre hesap edilecek harcın yasırıdır.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 35 inci madde kabul edilmiştir.

36 ncı maddeyi okutuyorum :

MADDE 36. — Bu Kanun ile değiştirilen 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen yönetmelik 6 ay içinde, 118 inci maddesindeki yönetmelikler ise bir yıl içinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılır.

BAŞKAN — Madde üzerinide söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 36 ncı madde kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 37. — 507 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«Yasaklar

EK MADDE 1. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonlar, kuruluş amaçları dışında faaliyet gösteremezler, kendileri ve kanunla verilen görevlerin yerine getirilmesiyle ilgili olmayan toplantı yapamaz, gösteri yürüyüşü düzenleyemezler, siyasetle uğraşamazlar; siyasî partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler, siyasî partilere maddî yardım yapamazlar, onlarla siyasî ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar, milletvekili ve mahallî idarelerin seçimlerinde belli adayları destekleyemezler.»

BAŞKAN — Ek 1 inci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Ek 1 inci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 37 nci maddeye bağlı ek 1 inci madde kabul edilmiştir.

Ek 2 nci maddeyi okutuyorum :

«Organların görevden uzaklaştırılması ve görevlerine son verilmesi

EK MADDE 2. — Ek 1 inci maddede belirtilen yasaklamalara uymayan dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonun sorumlu organlarının görevine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine Adalet Bakanlığının, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifine dayanarak veya doğrudan doğruya isteği uyarınca bu kuruluşların bulundukları yer

Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine o yerdeki Asliye Hukuk Mahkemesince karar verilir. Yargılama basit usule göre yapılır ve en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.

Görevine son verilen organların yerine en geç bir ay içinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eskilerin süresini tamamlar.

Görevlerine son verilen organ üyelerinin kanunda yazılı ceza sorumlulukları saklıdır. Bu organların yukarıdaki fıkra gereğince görevlerine son verilmesine neden olan tasarrufları hükümsüzdür.

Türk Devletinin varlık ve bağımsızlığının, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin Anayasada belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülki amiri, seçilmiş organları geçici olarak görevden uzaklaştırabilir.

Görevden uzaklaştırma kararı, dayanakları ile birlikte üç gün içinde birinci fıkrada sözü edilen Mahkemeye bildirilir. Mahkeme, görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu konudaki kesin kararını en geç on gün içinde verir. Görevden uzaklaştırmanın yerinde olduğuna mahkemece karar verilmesi halinde ikinci fıkra hükümleri uygulanır.»

BAŞKAN — Ek 2 nci madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Ek 2 nci maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 2 nci madde kabul edilmiştir.

Ek 3 üncü maddeyi okutuyorum :

«Yurt dışına çıkma ve katılma izni

EK MADDE 3. — Dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonu temsil etmek üzere uluslararası fuar, toplantı, konferans ve kongrelere katılma konfederasyonun teklifi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığının iznine tabidir.»

BAŞKAN — Ek 3 üncü madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Ek 3 üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek 3 üncü madde kabul edilmiştir.

Ek 4 üncü maddeyi okutuyorum :

«Organ seçimleri

EK MADDE 4. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ile konfederasyonun bu Kanuna göre gizli oyla yapılacak organ seçimlerine ilişkin işlemler, aşağıdaki esaslara göre yapılır.

A) Derneklerin organ seçimleri

«Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, derneğe kayıtlı üyeleri belirleyen liste toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe Seçim Kurulu Başkanı hâkime verilir. Birden fazla ilçe seçim kurulu bulunan yerlerde görevli hâkim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.»

«Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirip inceleme yapmak suretiyle varsa noksanlıkları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak dernek üyelerini belirleyen listeyi ve diğer hususları onaylar, onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar dernek merkezinde veya genel kurulun yapılacağı yerde veyahut ilanda belirtilen yerlerde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.»

Üç günlük ilan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç üç gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili derneğe gönderilir.

Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan dernek üyeleri arasında bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler. Seçim Sandık Kurulu başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim Sandık Kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Bin kişiden fazla üyesi bulunan derneklerde her bin kişi için bir oy sandığı bulunur ve her seçim sandığı için ayrı bir kurul oluşturulur. İki yüze kadar olan üye fazlalığı sandık sayısında nazara alınmaz. Sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler seçim kurulundan sağlanır.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları, tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hâkim tarafından birleştirilir. Tutanakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına verilir. Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesin-

den itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili dernek ile birliğe ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirir.

«Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan üye oy kullanamaz. Oylar oy verenin kimliğinin dernekçe veya resmî kuruluşça verilen belge ile kanıtlanmasından ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, her türlü şekilde düzenlenen oy pusulalarının üzerinde İlçe Seçim Kurulu Mühürü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarflara konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.»

Hâkim, herhangi bir sebeple seçimi durdurduğu veyahut seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usülsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, ilgililer bu karara derneğe tebliğ tarihinden itibaren 3 gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilirler, il seçim kurulu en geç iki gün içinde itirazı inceler ve kesin olarak karara bağlar. İptal kararının kesinleşmesi üzerine hâkim bir aydan az ve iki aydan fazla bir süre içinde olmamak üzere seçimin yenileneceği pazar gününü tespit ederek ilgili derneğe veya birliğe ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

İlçe Seçim Kurulu Başkanı Hâkime ve Seçim Sandık Kurulu Başkanı ile üyelerine «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkında Kanun» da belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ve diğer seçim giderleri dernek bütçesinden karşılanır.

Seçimler sırasında sandık kurulu başkan ve üyelerine karşı işlenen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eylemin ağırlığına göre bu kanunda yazılı disiplin cezaları verilir.

B) Üst kuruluşların organ seçimleri

Birlik, federasyon ve konfederasyon organ seçimleri bu maddenin (A) bendinde yazılı usul ve esaslara göre yetkili hâkimin gözetiminde gizli oyla yapılır.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONU BAŞKAN FAHİR SABUNİŞ (Bursa) — Sayın Başkan, bu ek madde 4'ün 5 inci paragrafında, «Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan dernek üyeleri arasında» tabiri «arasından» olacak; yani (n) harfinin ilavesi gerekmektedir, bilgilerinize sunarım.

Arz ederim.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

III. — YOKLAMA

ONURAL ŞEREF BOZKURT (Çanakkale) — Sayın Başkan, çoğunluk yoktur, 10 arkadaş yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN — İsimlerinizi alalım efendim.

Yoklama talep eden sayın üyelerin isimlerini okutuyorum :

Onural Şeref Bozkurt, Muzaffer Yıldırım, Salih Alcan, Hüseyin Aydemir, Arsan Savaş Arpacıoğlu, Hayrullah Olca, Veysel Varol, Hilmi Nalbantoğlu, Halis Soylu, Tevfik Bilal yoklama istemişlerdir.

Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Yoklamadan sonra gelen arkadaşlar isimlerini yazıp hemen göndersinler.

Çoğunluğumuz vardır.

VI. — KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

3. — 17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (1/28, 1/29) (S. Sayısı : 252)

BAŞKAN — Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Ek madde 4'ü oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Ek madde 5'i okutuyorum :

«Kayıt ücreti, katılma payı ve belge ücretleri

EK MADDE 5. — Derneklerin, birlik ve federasyonlara katılma payı yıllık gayri safi gelirlerinin % 3'dür. Birlik ve federasyonların konfederasyona katılma payı ise, yıllık gayri safi gelirlerinin % 5'dir.

Derneklerin birliğe ödeyecekleri kayıt ücreti ile federasyonlara ödeyecekleri kayıt ücreti 2 500 liradan; birlik ve federasyonların konfederasyona ödeyecekleri kayıt ücreti 10 000 liradan fazla olamaz.

Birlik, federasyon ve konfederasyonun düzenleyecekleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin oran ve miktarı 20 000 liradan fazla olmamak üzere nispî ücretlerde binde ondan; maktu ücretlerde beşbin liradan fazla olamaz.

Bu miktarlar Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, katılma payı nisan ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkındaki 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Gecikme zammı aidatın bir mislini geçemez.»

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek madde 5 kabul edilmiştir.

Ek madde 6'yı okutuyorum :

EK MADDE 6. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonlar bizzat eğitim yaptırmak veya eğitim faaliyetlerine katkıda bulunmak, sergi ve fuarlara katılmak gibi Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek faaliyetler için gayri safi gelirlerden % 1 - 3 oranında bir pay ayırırlar ve bu faaliyetleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde planlar ve uygularlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Ek madde 6 kabul edilmiştir.

37 nci maddeyi, kabul ettiğiniz ek maddelerle birlikte oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 37 nci madde kabul edilmiştir.

38 nci maddeyi okutuyorum :

MADDE 38. — 507 sayılı Kanunun 11, 21, 24, 28, 29, 31, 38, 83, 103, 110, 115, 116, 117, 122 ve 123 üncü maddeleri ile Kanunun 10 uncu maddesinin (ç) fıkrası, 101 inci maddenin (s) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 38 inci madde kabul edilmiştir.

39 uncu maddeyi okutuyorum :

MADDE 39. — 507 sayılı Kanunun bölüm, madde başlıkları ve madde metinlerinde geçen;

— «Bakanlık» deyimi «Sanayi ve Ticaret Bakanlığı»,

— «Denetçiler» sözcüğü «Denetim Kurulu»,

— «Yönetim Meclisi» deyimi «Yönetim Kurulu»,

— «Haysiyet Divanı» deyimi «Disiplin Kurulu»,

— «Komiser» sözcüğü «Bakanlık Temsilcisi»,

— «Dernek Kâtibi» «Başkâtip» ve «Genel Kâtip» sözcükleri «Genel Sekreter»,

— 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanununda geçen «Esnaf ve Sanat Sicili» deyimi «Esnaf ve Sanatkâr Sicili»,

Olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN — 39 uncu madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 39 uncu madde kabul edilmiştir.

Geçici madde 1'i okutuyorum :

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Esnaf ve Küçük Sanatkâr Sicili kurulmayan veya sicil memuru bulunmayan İllerde, kuruluş ve atama işlemi yapılıncaya kadar sicil işleri esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri birlikleri tarafından yürütülür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 1 inci madde kabul edilmiştir.

Geçici 2 nci maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte esnaf ve küçük sanat sahipleri ilgili

Yönetmeliklerin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde esnaf ve sanatkâr siciline kayıt zorunluluğundadırlar.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 2 nci madde kabul edilmiştir.

Geçici 3 üncü maddeyi okutuyorum :

GEÇİCİ MADDE 3. — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri ile birliklerinin ve federasyonlar organ seçimleri 1 Aralık 1983 tarihinden sonra başlamak üzere 1984 yılı Mayıs ayı sonuna kadar, konfederasyon organ seçimleri ise 1984 Kasım ayı sonuna kadar yapılarak tamamlanır.

Birinci fıkraya göre yapılan seçimler 1984 yılının Kanunda ve statülerinde öngörülen aylarında yapılmış sayılır ve kanunî süreleri buna göre hesaplanır.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... Geçici 3 üncü madde kabul edilmiştir.

40 ıncı maddeyi okutuyorum :

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 40 ıncı madde kabul edilmiştir.

41 inci maddeyi okutuyorum :

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN — Madde üzerinde söz isteyen?.. Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum : Kabul edenler... Etmeyenler... 41 inci made kabul edilmiştir.

Kanun tasarının tümü üzerinde oyunun rengini belirtmek isteyen var mı?

Buyurun Sayın Saruhan. (ANAP sıralarından alkışlar)

İSMAİL SARUHAN (Ankara) — Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 507 sayılı Kanunla kurulmuş bulunan Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği, Türkiye'de kamu görevi yapan yaygın ve güçlü kuruluşlardan biridir.

Bu kuruluş, 1964 yılında çıkartılan 507 sayılı Kanunla tüzelkişilik kazanmış ve 1964 yılından bu yana değişik sürelerde söz konusu kanun tadil edilmiş ise de, ihtiyacı karşılayacak bir düzenleme yapılmamıştır.

Şu anda, Anayasamızın 135 inci maddesine göre yeniden düzenlenen 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle Bu Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 6.9.1983 Tarih ve 81 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Tasarısının, 507 sayılı Kanuna daha işlerlik getirmiş bir tasarı olmasına rağmen, bugün yine ihtiyacı karşılayacak bir durumda olmadığını görüyoruz. Çünkü kanun, 135 maddeden ibaret olmasına rağmen işlerliğini kaybetmiş, bugünkü liberal ekonomiye uyum sağlayacak bir düzeyde değildir ve belediyelerle olan yoğun ilişkilerin bu kanunda anlaşılır bir şekli de yoktur.

Ayrıca, ücret komisyonlarında üye bulundurmadığı için bu konuda yine gücünü ve bilgisini ortaya koyabilecek bir düzeyde değildir. Ne var ki, Sanayi ve Ticaret Bakanlığında 507 sayılı Kanunun tümünü değiştirme çalışmalarının yapıldığını öğrendim. Eğer böyle bir çalışma olmasaydı oyum olumsuz olacaktı. Ancak böyle bir çalışmanın başlatılmış olmasını öğrenmemden dolayı oyum beyaz olacaktır.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN — Kanun tasarısının tümü üzerindeki müzakereler tamamlanmıştır.

Kanun tasarısının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Tasarı kanunlaşmıştır. Milletimize hayırlı olsun.

Çalışma süremiz dolmuş bulunduğundan, gündemimizde bulunan konuları görüşmek için 19 Şubat 1985 salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati :18.57

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

61 İNCİ BİRLEŞİM

14 . 2 . 1985 Perşembe

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

6

SÖZLÜ SORULAR

1. — Hatay Milletvekili Abdurrahman Demirtaş'ın, Hatay'ın Anavatana ilhakından sonra toprakları Suriye'de kalan vatandaşlarımıza dağıtılan topraklara ilişkin Maliye ve Gümrük Bakanından sözlü soru önergesi (6/238)

2. — Erzurum Milletvekili Ebubekir Akay'ın, İran'da Meydana Gelen Trafik Kazalarında Yaralanan Vatandaşlarımızın Tedavilerine İlişkin Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/246)

3. — Balıkesir Milletvekili Davut Abacıgil'in, Şekerbank Tarafından Pancar Kooperatiflerine Verilen Krediye İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/250)

4. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, İşsizlik Konusunda Alınacak Tedbirlere İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/251)

5. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, Manisa - Karakurt Barajı Projesine İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/252)

6. — Manisa Milletvekili İsmet Turhangil'in, İlk ve Ortaöğretimi Aynı Binada Yapan Okullara İlişkin Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/254)

7. — Malatya Milletvekili Ayhan Fırat'ın, Trona Madeni İşletme Hakkına İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/258)

8. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Mushafları İnceleme Kurulunun, İstanbul'dan Ankara'ya Nakledilişi Nedenine İlişkin Devlet Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/262)

9. — İçel Milletvekili Edip Özgenç'in, Adlî Teşkilatta Görev Yapan Hâkim ve Savcılara İlişkin Adalet Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/263)

10. — Siirt Milletvekili Rıza Tekin'in, Siirt Bölgesi Tütün Başfiyatına İlişkin Maliye ve Gümrük Bakanından Sözlü Soru Önergesi (6/264)

11. — Hakkâri Milletvekili Mehmet Sait Erol'un, Hakkâri İlinde 1985 Yılında Ne Gibi Hizmetlerin Yapılacağına İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/265)

12. — Erzurum Milletvekili Hilmi Nalbantoğlu'nun, Erzurum Deprem Bölgesindeki İşsizlerin Durumuna İlişkin Başbakandan Sözlü Soru Önergesi (6/267)

7

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

1. — İçişleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanun Hükmünde Kararnameye İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname ve İçişleri ve Anayasa Komisyonları Raporları (1/108, 1/503) (S. Sayısı : 238) (Dağıtma tarihi : 22.1.1985)

2. — Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret; Anayasa komisyonları raporları (1/118, 1/513) (S. Sayısı : 251) (Dağıtma tarihi : 12.2.1985)

(Devamı arkada)

3. — 17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (1/28, 1/29) (S. Sayısı : 252) (Dağıtma tarihi : 12.2.1985)

4. — Toprak ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 253) (Dağıtma tarihi : 12.2.1985)

5. — Antalya Milletvekili Ali Dizdaroğlu'nun, Türk Ceza Kanununun 175, 176, 177 ve 178 inci Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/102) (S. Sayısı : 82 ve 82'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 25.6.1984; 9.10.1984)

6. — 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/624) (S. Sayısı : 235) (Dağıtma tarihi : 8.1.1985)

7. — İstanbul Milletvekili Reşit Ülker'in Televizyonda Türkiye Büyük Millet Meclisi ile İlgili Yayın Yapılmasına İlişkin Yasa Önerisi ve İstanbul Milletvekili Doğan Kasaroğlu ve 2 Arkadaşının 11.11.1983 Tarih ve 2954 Sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 19 uncu Maddesine Fıkralar Eklenmesi ile 20 ve 21 inci Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/165, 2/170) (S. Sayısı : 239) (Dağıtma tarihi : 8.2.1985)

8. — Bingöl Milletvekili Mehmet Ali Doğuşlu'nun, 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 21.7.1983 Tarih ve 2865 Sayılı Kanunla Eklenen Ek Maddesinin Üçüncü Fıkrasının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/9) (S. Sayısı : 240) (Dağıtma tarihi : 8.2.1985)

9. — Ordu Milletvekili Bahriye Üçok ve 45 Arkadaşının, 1.3.1926 Tarih ve 765 Sayılı Türk Ceza Kanununun 441 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (2/182) (S. Sayısı : 241) (Dağıtma tarihi : 8.2.1985)

10. — 21.2.1967 Tarih ve 832 Sayılı Sayıştay Kanununda Değişiklik Yapılması ve Bu Kanuna Üç Ek Madde Eklenmesi Hakkında 6.11.1984 Tarih ve 3072 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 242) (Dağıtma tarihi : 8.2.1985)

11. — 18 Ağustos 1981 Tarihli ve 2507 Sayılı Denizcilik Yüksekokulu Kanununun 3 üncü Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi, 8 inci Maddesinin 2 nci Fıkrasının Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/494) (S. Sayısı : 243) (Dağıtma tarihi : 8.2.1985)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 252

17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname ve Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu (1/28, 1/29)

T. C.
Başbakanlık *5.8.1983*
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı
K. H.K. 62
Sayı : K.K.T.D. 18/101-1/59/05318

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«7.7.1964 Tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu
Başbakan

17.7.1964 TARİHLİ VE 507 SAYILI ESNAF VE KÜÇÜK SANATKÂRLAR KANUNUNUN BAZI MADDELERİNİN DEĞİŞTİRİLMESİ VE BU KANUNA BAZI MADDELERİN EKLENMESİ HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME GENEL GEREKÇESİ

9 Kasım 1982 tarihinde yürürlüğe giren Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının, Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına ilişkin 135 inci maddesinin amir hükmü doğrultusunda yeni düzenlemeler getirilmesi amacı ile Kanun Hükmünde Kararname çıkarılmasına dair 2767 sayılı ve 28.12.1982 tarihli «Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkındaki Yetki Kanunu», 30.12.1982 tarihli ve 17914 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmak suretiyle yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

2767 sayılı ve 28.12.1982 tarihli yetki kanunu kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını düzenleyen kanunlarda;

1. Bu kuruluşların faaliyetlerine,
2. Organlarının seçim usullerine,
3. Organlarda görevli olanların Mahkeme Kararı ile vazifelerine son verilmesine,
4. Kanunî zorunluluk hallerinde organlarda görevlilerin geçici olarak görevden uzaklaştırılmasına,
5. Bu kuruluşlara üye olmak koşullarına,
6. Bu kuruluşların idarî ve malî denetimlerine,
7. Diğer hususlara ilişkin değişikliklerin, kanun hükmünde kararnamelerle yürürlüğe koymaya Bakanlar Kurulu yetkili kılınmıştır.

17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanuna istinaden kurulan ve kamu kurumu niteliğindeki birer meslekî kuruluş olan esnaf, sanatkâr ve küçük sanayi dernekleri ile bunların üst kuruluşlarının yukarıda belirlenen hususlarda Anayasanın 135 inci maddesindeki ilkelere uyum sağlanması ve ayrıca adı geçen kanunun 18 yıllık uygulanmasında görülen aksaklıkların giderilmesi amacıyla, kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna, bazı ek ve geçici maddeler ilave edilmesi ve bazı maddelerinin kaldırılması için bu Kanun Hükmünde Kararname hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Birinci Madde — 507 sayılı Kanun Birinci Maddesinin başlığı madde metnine göre uygunluğu sağlamak amacıyla «derneğin tanımı» olarak değiştirilmekte, esnaf ve küçük sanatkârlar derneği ve üst kuruluşları Anayasanın 135 inci maddesi doğrultusunda yeniden tanımlanmaktadır.

İkinci Madde — 507 sayılı Kanunun kayıt zorunluluğuna ilişkin 5 inci madde, yeniden düzenlenmiş ve kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmiyenlerin resen kaydedileceği esası getirilmiştir. Bu Kanuna tabi derneklere kayıtlı olanların 5590 sayılı Kanuna tabi odalara keza 5590 sayılı Kanuna tabi odalara kayıtlı olanların da esnaf ve küçük sanatkâr derneklerine kayıt edilemiyeceği konusunda açık hüküm getirilmiştir.

Üçüncü Madde — 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi başlığı değiştirilmiş ve maddeye, yıllık safi gelire ve bölgelerin özelliğine göre esnaf ve küçük sanatkâr ile tacir ve sanayici ayırımı yapmak üzere Bakanlıklararası bir koordinasyon kurulu oluşturulmasına ilişkin hüküm ilave edilmiştir. Kurul, ayrıca esnaf ve küçük sanatkâr kollarını da belirliyerek ilan edecek ve kurulun sekreterlik görevi Ticaret Bakanlığınca yürütülecektir.

Kurul çalışmalarında Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonu ile Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliğinin görüşlerini alacaktır.

Ayrıca, 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirlenen komitelerin ilçelerde de kurulacağı ve kesinleşen komite kararlarının sicil memurluklarınca yerine getirileceği hükme bağlanmıştır.

Dördüncü Madde — 507 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları, Anayasanın 135 inci maddesi hükmüne paralel olarak değiştirilmiş ve maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

Maddeye eklenen (l) fıkrası ile, dernek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini temin ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile iligli amaçlara yönelik olmak ve konfederasyonca teklif edilecek ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek sermaye sınırları içinde kalmak şartıyla derneklerin kooperatif kurmaları veya kurulmuş olanlara katılmaları sağlanmaktadır.

Maddeye eklenen (m) fıkrası ise, huzur hakkı ve aylık ücretleri düzenlemektedir.

Beşinci Madde — 507 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilmekte dernek genel kurulunun her yıl yerine, iki yılda bir toplanacağı hükme bağlanmaktadır.

Altıncı Madde — 507 sayılı Kanunun toplantıya çağrı ve çoğunluğa ilişkin 14 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve;

a) Davet ilanının toplantıdan (15) gün önce yapılacağı,

b) İlanın iki gazete yerine bir gazete ile, birinci ve ikinci toplantının aynı ilanla yapılabileceği,

c) Genel kurul toplantısına, toplantı tarihinden iki ay önce yönetim kurulu kararıyla derneğe kayıtlı üyelerin katılabileceği,

d) Toplantının yarıdan bir fazla üye ile yapılacağı,

e) İkinci toplantı için çoğunluk aranmayacağı, ancak toplantıya katılanlar sayısının dernek yönetim ve denetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye miktarından az olamıyacağı,

hükme bağlanmaktadır.

Yedinci Madde — Haysiyet divanı ile birlik, federasyon ve konfederasyon delegelikleri kaldırıldığından, 507 sayılı Kanunun «gündem»e ilişkin 18, 53 ve 76 ncı maddelerinin (5) numaralı bendi «organ seçimleri» şeklinde değiştirilmektedir.

Sekizinci Madde — 507 sayılı Kanunun 20 nci maddesi, Anayasanın 135 inci maddesi doğrultusunda değiştirilmiş ve dernek yönetim kurulu üye sayısı, kurula üye seçilebilme şartları kurulun görev taksimi, derneğin temsil ve ilzamı, üyeliklerde boşalma veya topluca görevden ayrılma halleri ve sonuçları yeniden düzenlenmiştir.

Dokuzuncu Madde — 507 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin başlığı, «Yönetim kurulu toplantı ve kararları» olarak değiştirilmiş ve yönetim kurulunun daha verimli çalışmasını sağlamak üzere devamsız üyeler hakkında yeni hükümler ilave edilmek suretiyle madde yeniden düzenlenmiştir.

Onuncu Madde — Kanunun 26 ncı maddesinin başlığı «Denetim Kurulu» olarak değiştirilmiş ve madde Anayasanın 135 inci maddesi doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir,

Onbirinci Madde — Kanunun 37 nci maddesi başlığı «Kayıt ücreti, yıllık aidat ve düzenlenecek belge ve hizmet karşılıkları» şeklinde değiştirilmiş ve üyenin kayıt ücreti ve yıllık aidatının enaz veençok miktarları ile derneklerin düzenledikleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin oran ve miktarı 20 000 lirayı geçmemek üzere azamî miktarı açıkça belirtilmiş ve bu miktarların Bakanlar Kurulunca üç katına kadar artırılabileceği hükme bağlanmıştır.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde yıllık aidat ise nisan ve ekim aylarında iki eşit taksitte ödenecek; gecikme halinde ilk ay için % 10, müteakip her ay için % 3 zamlı olarak tahsil edilecek ve gecikme zammı, aidatın bir mislini geçemiyecektir.

Onikinci Madde — Dernek organlarının görevden uzaklaştırılması veya son verilmesi yetkili mahkemece karara bağlanacağı, Anayasanın 135 inci maddesi hükmü gereği olduğundan, derneklerin feshine de adlî yargı mercilerince karar verilmesini teminen 507 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi değiştirilmektedir.

Onüçüncü Madde — Disiplin kurulu, birlik organlarına ilişkin 507 sayılı Kanunun 46 ncı maddesine ilave edilmektedir.

Ondördüncü Madde — Birliğin genel kurulu, birliğe bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile birliğin organlarına dahil üyelerden oluşacağı hükme bağlanmakta ve 507 sayılı Kanunun 47 nci maddesindeki «delege» sistemi terkedilmektedir.

Onbeşinci Madde — Birlik genel kurulu ile denetim kurulunun yargı gözetiminde gizli oyla seçileceğinden 507 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları buna göre değiştirilmekte ve birliğin bazı şartlarla kooperatif kurması veya kurulmuş olanlara katılması için maddeye (l), huzur hakkı, ücret, yollukları düzenleyen (m) fıkraları eklenmektedir.

Onaltıncı Madde — Birlik genel kurullarının iki yılda bir yapılmasını temin amacıyla 507 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasındaki «yılda bir defa» deyimi «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmektedir.

Onyedinci Madde — Haysiyet divanı ile federasyon delegeleri kaldırıldığından, 507 sayılı Kanunun «gündeme ilişik 53 üncü maddesinin (5) numaralı bendi «organ seçimleri» şeklinde değiştirilmiştir.

Onsekizinci Madde — 507 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi, Anayasanın 135 inci maddesi doğrultusunda değiştirilmekte ve birlik yönetim kurulu üye sayısı, başkanlık seçimi, birliğin temsili, üyeliklerde boşalma veya topluca görevden ayrılma halleri yeniden düzenlenmektedir.

Ondokuzuncu Madde — 507 sayılı Kanunun 58 inci maddesinin başlığı «Denetim Kurulu» şeklinde değiştirilmiş ve madde, Anayasanın 135 inci maddesine göre yeniden düzenlenmiştir.

Yirminci Madde — 507 sayılı Kanundaki «haysiyet divanı» kaldırılmakta ve birlik organlarındaki görevliler ile birliğe bağlı derneklerin üyeleri hakkında 30 uncu maddede yazılı disiplin cezası vermeye yetkili olmak üzere Birlik disiplin kurulu oluşturulmaktadır. Ancak, birlik disiplin kurulunun, dernek ve birlik organlarında görevliler hakkında vereceği sürekli çıkarma cezasının yetkili asliye hukuk mahkemesince onanması gerekmektedir.

Disiplin kurulu, Yargı gözetiminde genel kurul üyeleri arasından seçilecek (5) kişiden kurulacaktır.

Birlik disiplin kurulunun çalışmaları verdiği kararlara itiraz şekli ve süresi bu madde ile düzenlenmektedir.

Yirmibirinci Madde — Federasyonun genel kurul Federasyona bağlı derneklerin yönetim kurulu ve üyeleri ile federasyonun organlarına dahil üyelerinden oluşacağı hükmü getirilmekte ve 507 sayılı Kanunun 70 nci maddesindeki delege sistemi terkedilmektedir.

Yirmiikinci Madde — 507 sayılı Kanunun 71 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları Anayasanın 135 inci maddesi gereğince değiştirilmekte ve federasyonların bazı şartlarla Kooperatif kurması veya kurulmuş olanlara katılması için maddeye (j) ve huzur hakkı ücret ve yollukları düzenleyen (k) fıkraları ilave edilmektedir.

Yirmiüçüncü Madde — 507 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin birinci fıkrasında geçen «yılda bir defa» deyimi «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

Yirmidördüncü Madde — 507 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendi «organ seçimleri» olarak değiştirilmiştir.

Yirmibeşinci Madde — 507 sayılı Kanunun 85 inci maddesinin başlığı «denetim kurulu» şeklinde değiştirilmiş ve madde Anayasanın 135 inci maddesi gereğince yeniden düzenlenmiştir.

Yirmialtıncı Madde — Konfederasyon genel kurulu birlik ve federasyonların yönetim kurulu üyelerinden ve Konfederasyon organlarına dahil üyelerden oluşacağı hükme bağlanmakta ve 507 sayılı Kanunun 92 nci maddesindeki «delege» sistemi terkedilmektedir.

Yirmiyedinci Madde — 507 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin (ı) ve (l) fıkraları, Anayasanın 135 inci maddesinin «Organların yargı gözetiminde ve gizli oyla seçileceği» hükmüne istinaden yeniden düzenlenmiştir.

Yirmisekizinci Madde — Konfederasyon yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asil üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması hallerinde, yargı gözetiminde yeni seçimler yapılıncaya kadar Bakanlıkça görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından Konfederasyonun yönetileceği hükme bağlanmış ve bu amaçla 507 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin son fıkrası değiştirilmiştir.

Yirmidokuzuncu Madde — Derneklerin birlik ve federasyonlara; birlik ve federasyonların konfederasyona ödeyecekleri kayıt ücreti ve katılma payı «Ek Altıncı Madde» ile yeniden düzenlendiğinden konfederasyonun gelirlerine ilişkin 107 nci maddenin (a) bendi değiştirilmektedir.

Otuzuncu Madde — Bu Kanuna tabi kuruluşların tutmakla yükümlü bulundukları defterlere «gelir gider defteri» ile «kasa defteri» ilave edilmiştir.

Otuzbirinci Madde — Dernekler ve üst kuruluşların Ticaret Bakanlığınca daha etkin şekilde teftiş ve denetlenmesi amacıyla 507 sayılı Kanunun 111 inci maddesi yeniden düzenlenmiştir.

Otuzikinci Madde — 28 Ocak 1962 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanunu, ticaret ve sanayi erbabı ile esnaf ve küçük sanatkâra «ticaret» veya «Esnaf ve Sanatkâr Sicilinde» kayıtlı bulunan işletmelerini teminat göstermek suretiyle ihtiyaçları olan krediyi almak imkânını sağlamıştır.

Ancak, «Ticaret Sicili» gibi resmî ve güvenilir bir esnaf ve sanatkâr sicili kurulamamış bulunduğundan esnaf ve küçük sanatkâr ticarî işletmesini teminat göstermek suretiyle kredi imkânından yararlanamamaktadır.

Esnaf ve küçük sanatkârın 1447 sayılı Kanundan yararlanmalarını ve diğer taraftan ticaret sicili gibi mahkemelerin gözetiminde resmî ve güvenilir bir sicil müessesesinin kurulmasını sağlamak amacıyla 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Kanunun Beşinci Bölümünün başlığı ile 114 üncü maddesi değiştirilmiştir. Esnaf ve Sanatkâr sicili hakkında T. Ticaret Kanununun 26-40 ncı maddeleri hükümleri uygulanacaktır.

Otuzüçüncü Madde — Esnaf ve Sanatkâr Sicilinin işlemlerinin nasıl yürütüleceğine ilişkin Yönetmelik, Ticaret Bakanlığınca bir yıl içinde çıkarılacaktır. Ayrıca sicile ilişkin ilanların yayımlanması amacıyla Türkiye'ye şamil olmak üzere Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetiminde Ankara'da Konfederasyon tarafından çıkarılacak «Türkiye Esnaf ve Sanatkâr Sicili Gazetesi» için Ticaret Bakanlığınca bir yıl içinde bir yönetmelik çıkarılacaktır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle 507 sayılı Kanunun 118 inci maddesinin başlığı ve madde metni değiştirilmektedir.

Otuzdördüncü Madde — 507 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin başlığı «sicile kayıt mecburiyeti» olarak değiştirileceği kayıt ve durum değişiklikleri için (30) gün içinde sicile başvurulacağı hükme bağlanmaktadır.

Otuzbeşinci Madde — Anayasanın 173 üncü maddesindeki «Devlet Esnaf ve Sanatkârı koruyucu ve destekleyici tedbirler alır.» hükme istinaden esnaf ve küçük sanatkârın sicile kayıt sırasında, 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu gereğince hesap edilecek «Ticaret Sicili Harcı»nın yarısı oranında harç alınması öngörülmüş ve bu amaçla 507 sayılı Kanunun 120 nci maddesinin başlığı ve madde metni değiştirilmiştir.

Otuzaltıncı Madde — Yönetmeliklerin 6 ay ilâ bir yıl içinde Ticaret Bakanlığınca çıkarılacağı hükme bağlanmaktadır.

Otuzyedinci Madde — Anayasanın 135 inci maddesi hükmü doğrultusunda 507 sayılı Kanuna, «yasaklar», «organların görevden uzaklaştırılması ve görevlerine son verilmesi», «Yurt dışına çıkma ve katılma izni», «organ seçimleri» başlıkları altında 1, 2, 3, ve 4 Ek Maddeler ilave edilmiştir. Ayrıca «Kayıt ücreti, katılma payı ve belge ücretlerinin azamî miktarlarının belirlenmesi»ne ilişkin, kanuna 5 nci Ek Madde ile «eğitim ve fuarlar için bu kanuna tabi kuruluşların gayrî safî gelirlerinden % 1-3 oranında pay ayrımalarına» ilişkin 6 ncı Ek Madde ilave edilmiştir.

Otuzsekizinci Madde — 507 sayılı Kanunun bazı madde ve fıkraları yürürlükten kaldırılmaktadır.

Otuzdokuzuncu Madde — 507 sayılı Kanunun Bölüm, Madde başlığı ve Madde metinlerinde geçen bazı sözcük ve deyimler ile 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanununda geçen «Esnaf ve Sanat Sicili» deyimi «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» şeklinde değiştirilmektedir.

Kırkıncı Madde ve Kırkbirinci Madde — Yürürlük ve Yürütme maddeleridir.

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : KKTD. 18/101-1/59/05318

16.9.1983

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

«17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 2.5.1983 Tarihli ve 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname» bugünkü Resmî Gazete'de yayımlanmış ve Anayasanın 91 inci maddesi uyarınca bir örneği ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülend Ulusu
Başbakan

2.5.1983 TARİHLİ VE 62 SAYILI KANUN HÜKMÜNDEKİ KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN GENEL GEREKÇESİ

Anayasanın 135 inci maddesinde belirtilen ilkeler doğrultusunda Kamu Kurumu Niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerine, organlarının seçim usullerine mahkeme kararı ile görevlerine son verilmesine kanunî zorunluk hallerinde geçici olarak görevden uzaklaştırılmalarına bu kuruluşlara üye olmak koşulları ile idarî ve malî denetimlerine ilişkin yeni düzenlemeler getirmek amaciyle Bakanlar Kuruluna Kanun Hükmünde Kararnameler çıkarma yetkisi veren 28.12.1982 tarihli ve 2767 sayılı Kanuna dayanılarak 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı «Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanunu»nun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında 2.5.1983 tarihli ve 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin seçimlere ilişkin hükümlerinde;

1. Oy pusulalarının el ile yazılması seçim sonuçlarının alınmasında gecikmelere ve ihtilâflara neden olacağı,

2. 6 Kasım 1983'te yapılacak Milletvekili Seçimleri göz önüne alınarak, organ seçimlerinin 1 Aralık 1983 tarihinden sonra gerçekleştirilmesinin isabetli olacağı, nedenleriyle bazı değişiklikler yapılması zorunlu görülmüştür.

2.5.1983 TARİHLİ VE 62 SAYILI KANUN HÜKMÜNDEKİ KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN MADDE GEREKÇESİ

Birinci Madde — 2.5.1983 Tarihli ve 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesiyle 507 sayılı Kanuna eklenen Ek Dördüncü Maddenin «Derneklerin organ seçimlerine» ilişkin (A) bendinin 1, 2 ve 9 uncu fıkraları aşağıdaki nedenlerle değiştirilmektedir:

1. Mezkûr 4 üncü Maddenin Birinci fıkrasına, «Birden fazla ilçe seçim kurulu bulunan yerlerde görevli hâkim, yüksek seçim kurulunca belirlenir.» hükmü ilave edilmek suretiyle konuya açıklık getirilmiştir.

2. Ayni bendin ikinci fıkrasındaki «Hâkim, gerek görürse, keyfiyeti radyo aracılığı ile ilgililere duyurur.» hükmü, diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının seçimlerine ilişkin mevzuatta yer almadığı için fıkra metninden çıkarılmıştır.

3, Oy pusulalarının mutlak suretle el ile yazılması gerekeceği anlamına gelen aynı bendin 9 uncu fıkrasının son cümlesi «Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.» şeklinde değiştirilmiştir.

İkinci Madde — Aynı kararnamenin Geçici 3 üncü maddesi, organ seçimlerinin başlangıç ve bitiş tarihleri açıkça belirtilmek amacıyla yeniden düzenlenmiştir.

Üçüncü ve Dördüncü Maddeler — Yürürlük ve yürütme maddeleridir.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ 81 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 2.5.1983 Tarih ve 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bu Kanuna bazı maddeler eklenmesi hakkında 2.5.1983 tarih ve 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede değişiklik yapılması; Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında 28 Aralık 1982 gün ve 2767 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak Bakanlar Kurulunca 6.9.1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 507 sayılı Kanuna 2.5.1983 tarih ve 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 37 nci maddesiyle eklenen Ek 4 üncü maddesinin (A) bendinin 1, 2 ve 9 uncu fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, derneğe kayıtlı üyeleri belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer İlçe Seçim Kurulu Başkanı hâkime verilir. Birden fazla ilçe seçim kurulu bulunan yerlerde görevli hâkim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.»

«Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceleme yapmak suretiyle varsa noksanlıkları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak dernek üyelerini belirleyen listeyi ve diğer hususları onaylar, onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar dernek merkezinde veya genel kurulun yapılacağı yerde veyahut ilanda belirtilen yerlerde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.»

«Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan üye oy kullanamaz. Oylar oy verenin kimliğinin dernekçe veya resmî kuruluşça verilen belge ile kanıtlanmasından ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, her türlü şekilde düzenlenen oy pusulalarının üzerinde İlçe Seçim Kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarflara konulması suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.»

MADDE 2. — 2.5.1983 tarih ve 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Geçici 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 3. — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri ile birliklerinin ve federasyonların organ seçimleri 1 Aralık 1983 tarihinden sonra başlamak üzere 1984 yılı Mayıs ayı sonuna kadar, konfederasyon organ seçimleri ise 1984 Kasım ayı sonuna kadar yapılarak tamamlanır.

Birinci fıkraya göre yapılan seçimler 1984 yılının, kanunda ve statülerinde öngörülen aylarında yapılmış sayılır ve kanunî süreleri buna göre hesaplanır.»

MADDE 3. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

Başbakan V.
Z. Baykara

Devlet Bak. - Başbakan Yrd. *Z. Baykara*	Devlet Bakanı *Prof. Dr. İ. Öztrak*	Devlet Bakanı *M. Özgüneş*
Devlet Bakanı *Prof. Dr. M. N. Özdaş*	Devlet Bakanı *S. R. Pasin*	Adalet Bakanı *K. Akdoğan*
Millî Savunma Bakanı *Ü. H. Bayülken*	İçişleri Bakanı V. *H. Sağlam*	Dışişleri Bakanı *İ. Türkmen*
Maliye Bakanı *A. B. Kafaoğlu*	Millî Eğitim Bakanı *H. Sağlam*	Bayındırlık Bakanı *Dr. T. Önalp*
Ticaret Bakanı V. *M. Turgut*	Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı *Prof. Dr. K. Kılıçturgay*	Gümrük ve Tekel Bakanı *Prof. Dr. C. T. Sadıklar*
Ulaştırma Bakanı *Prof. Dr. M. Aysan*	Tarım ve Orman Bakanı *Prof. Dr. S. Özbek*	Çalışma Bakanı V. *M. Aysan*
Sanayi ve Teknoloji Bakanı *M. Turgut*	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı *F. İlkel*	Kültür ve Turizm Bakanı *İ. Evliyaoğlu*
İmar ve İskân Bakanı *Prof. Dr. A. Samsunlu*	Köyişleri ve Koop. Bakanı *M. R. Güney*	Gençlik ve Spor Bakanı *V. Özgül*
	Sosyal Güvenlik Bakanı *S. Şide*	

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyon Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu
Esas No. : 1/28-1/29 *6.4.1984*
Karar No. : 2-34

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 19.12.1983 tarihinde Komisyonumuza havale edilen, 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, bu Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair 81 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, Komisyonumuzun 23.2.1984 tarihinde yaptığı 9 uncu Birleşiminde görüşülüp incelendi.

Komisyonumuzun esas itibariyle sadece Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarını ilgilendiren tasarı ve teklifleri inceleyip karara bağlamakla yetkili olduğu; 507 sayılı Kanuna göre kurulmuş esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri ile ilgili hizmetleri yürütmek görevinin 14 Aralık 1983 tarih ve 185 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2/r maddesi ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına verildiği göz önünde bulundurularak her iki Kanun Hükmünde Kararnamenin, Sanayi ve Ticaret Bakanlığını ilgilendiren teklif ve tasarıları inceleyip karara bağlamaya yetkili olan T.B.M.M. Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun ihtisası dahilinde olduğuna karar verildi.

Bu nedenle, sözü edilen kanun hükmündeki kararnamelerin içtüzüğün 35 inci maddesinin birinci fıkrası gereğince Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonuna havalesini saygı ile arz ederiz.

Başkan *Mustafa Balcılar*	Başkanvekili *Burhan Kara*	Sözcü *Mahmut Orhon*
Kâtip *Hamdi Özsoy*	Üye *Arsan Savaş Arpacıoğlu*	Üye *Nevzat Bıyıklı*
Üye *Nadir Pazarbaşı*	Üye *Bilal Şişman*	Üye *İmren Aykut*
Üye *Osman Nuri Akyol*	Üye *Mustafa Kılıçaslan*	Üye *Ali Rıdvan Yıldırım*
	Üye *Rıza Öner Çakan*	

Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret
Komisyonu
Esas No. : 1/28-1/29
Karar No. : 11

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

28.12.1982 günlü ve 2767 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan 2.5.1983 tarih ve 62 sayılı 17.7.1964 Tarihli, 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 6.9.1983 tarih ve 81 sayılı 17.7.1964 tarihli ve 507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 2.5.1983 tarih ve 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname; Hükümet ve Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu temsilcilerinin de katılmasıyla Komisyonumuzun 24.1.1985 tarihinde yaptığı toplantıda incelenip görüşüldü.

81 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yalnız 2 maddesinde değişikliği öngördüğünden; Komisyonumuz 62 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi görüşmelerinde esas almış ve ilgili maddelere gelindiğinde her iki kararname birlikte mütalaa edilmiştir. Kararnamelerin gerekçeleri uygun görülerek maddelere geçilmesi karar altına alınmıştır. Maddelere ilişkin kabul, ilave ve değişiklikler aşağıda açıklanmıştır.

1. Kararnamenin 3, 4, 6, 12, 15, 22, 28, 31, 32, 33, 36 Ek Madde 2, Ek Madde 3, Ek Madde 4 ve Ek Madde 6'da geçen «Bakanlık», «Ticaret Bakanlığı», «Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı» deyimleri «Sanayi ve Ticaret Bakanlığı» olarak ayrıca 3 üncü maddedeki «Maliye» «Maliye ve Gümrük», «Millî Eğitim», «Millî Eğitim Gençlik ve Spor», «Sosyal Güvenlik», «Çalışma ve Sosyal Güvenlik» Bakanlığı olarak 14.12.1982 tarihinde yayınlanan Resmî Gazetedeki Kanun Hükmünde Kararnamelere uygun olarak düzeltilmiştir.

2. 507 sayılı Kanunun 1 inci maddesini tadil eden kararnamenin 1 inci maddesinin son paragrafına açıklık getirilmesini teminen «Derneğin üst kuruluşu» tabirinden sonra «olan» kelimesi ilave edilmiş gerek Anayasada gerekse kanunda tabir «kuruluş» olduğundan; paragraf sonundaki «teşekkülüdür» tabiri «kuruluşlarıdır» olarak tadil edilmiştir.

3. 507 sayılı Kanunun 5 inci maddesini tadil eden kararnamenin 2 nci maddesinin 1 inci paragrafı sonundaki «kaydedilir» tabiri «kaydedilirler» olarak değiştirilmiştir.

4. 18.1.1985 tarih ve 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki Kanundaki taşra teşkilatı düzenlemesine uygun olarak 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesini tadil eden Kararnamenin 3 üncü maddesinin (a) fıkrasının başlangıcındaki «Bölge veya» tabiri kaldırılmış, «İl Ticaret Müdürlüğü» tabiri ise «İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü» olarak tadil edilmiştir.

5. 507 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendini «Organ seçimleri» olarak tadil eden kararnamenin 7 nci maddesine açıklık getirilmesi için hangi organlar olduğunun tadadı uygun görülmüş ve «organlar» tabiri «Yönetim ve denetim kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi» olarak tadil edilmiştir.

6. 507 sayılı Kanunun 37 nci maddesini tadil eden Kararnamenin 11 inci maddesinin son paragrafındaki «süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidat ilk ay için % 10 ve müteakip her ay için % 3 zamlı olarak tahsil edilir» hükmü yerine ekonomiye bağlı olarak zaman zaman 6183 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak değiştirilen bu nispetlerin buraya da tatbikini temin gayesiyle bu hükmün yerine, «süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki 6183 sayılı Kanun Hükümleri uygulanır» hükmü getirilmiştir.

7. 507 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendini «Organ seçimleri» olarak tadil eden kararnamenin 17 nci maddesine açıklık getirilmesi için, hangi organlar olduğunun tadadı uygun görülmüş ve «organlar» tabiri «Yönetim, denetim ve disiplin kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi» olarak tadil edilmiştir.

8. 507 sayılı Kanunun 63 üncü maddesini şekillendiren kararnamenin 20 nci maddesinin ilk paragrafına «2 yıl için» tabiri açıklık getirilmek gayesiyle ilave edilmiştir.

9. 507 sayılı Kanunun 72 nci maddesini değiştiren kararnamenin 23 üncü maddesinde «1 inci fıkrasında» tabiri, ilgili 72 nci maddede fıkra bulunmaması sebebiyle, «maddesinde» olarak tadil edilmiştir.

10. 507 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendini «organ seçimleri» olarak tadil eden kararnamenin 24 üncü maddesine açıklık getirilmesi için hangi organlar olduğunun tadadı uygun görülmüş ve «organlar» tabiri «Yönetim ve denetim kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi» olarak tadil edilmiştir.

11. 507 sayılı Kanunun 119 uncu maddesini tadil eden kararnamenin 34 üncü maddesinin 1 inci satırındaki «Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve küçük sanatkârlar» tabirinden sonra tatbikata açıklık getirilmesi için iki virgül arasında «yanlarında çalışanlar hariç» ibaresi ilave edilmiştir.

12. 507 sayılı Kanuna kararnameyle Eklenen Ek Madde 4 ün, Derneklerin organ seçimleri ile ilgili A bendinin 1, 2 ve 9 uncu fıkraları, bu fıkraları tadil eden 81 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesi olarak aynen kabul edilmiştir.

13. 507 sayılı Kanuna; kararnameyle eklenen Ek Madde 5 in son paragrafındaki «Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve katılma payları ilk ay için % 10, müteakip her ay için % 3 zamlı olarak tahsil edilir» hükmü yerine ekonomiye bağlı olarak zaman zaman 6183 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak değiştirilen bu nispetlerin buraya da tatbikini temin gayesiyle bu hükmün yerine «süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının tahsili hakkındaki 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır» hükmü getirilmiştir.

14. 507 sayılı Kanuna kararnameyle eklenen Ek Madde 6'nın 4 üncü satırında «gelirlerin» tabiri «gelirlerinden» olarak düzeltilmiştir.

15. Halk Bankası ile ilgili 122 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 22 nci maddesiyle kaldırılan 507 sayılı Kanunun 110 uncu maddesi bilahara çıkarılan 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede zikredilmediğinden bu boşluğun doldurulabilmesi için Kararnamenin 38 inci maddesi ile 507 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan maddeleri arasına «110» numaralı madde de ilave edilmiştir.

16. Kararnamenin 39 uncu maddesine; 507 sayılı Kanunun tadil edilmeyen maddelerindeki Bakanlık, Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tabirlerinin yeni düzenlemelere ve bu Kanuna paralelliğinin sağlanması gayesiyle «Bakanlık, Ticaret Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı sözcükleri «Sanayi ve Ticaret Bakanlığı «1 inci fıkra olarak ilave edilmiştir.

17. Kararnamenin 36, Geçici Madde 2, 40 ve 41 inci maddelerinde Kanun Hükmünde Kararnameye yapılan atıfı kanuna atıf olarak düzeltilmiştir.

18. Kararnamenin 5, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 18, 19, 21, 25, 26, 27, 29, 30 35 inci maddeleri ile 37 nci maddesinin Ek Madde 1 ve Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiş olup Kararnamenin Ek 4 üncü maddesi ile Geçici 3 üncü maddesi 81 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamedeki değişikliklere paralel olarak bu maddeler Komisyonumuzca yeniden düzenlenmiştir.

İş bu raporumuz Genel Kuruluun olurlarına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan *Fahir Sabuniş* Bursa	Başkanvekili *Cevdet Karakurt* Diyarbakır	Sözcü *Rüştü Kazîm Yücelen* İçel (Var)
Kâtip *Gürbüz Şakranlı* Manisa	Üye *Kâzım İpek* Amasya	Üye *Seyit Hüsamettin Konuksever* Edirne
Üye *İsmet Oktay* Eskişehir	Üye *Mehmet Kafkaslıgil* İstanbul	Üye *Durcan Emirbayer* İzmir (Var)
Üye *Sadettin Ağacık* Kastamonu	Üye *Mustafa Şahin* Kayseri	Üye *İsmet Turhangil* Manisa (Var)
Üye *Faruk Dırık* Nevşehir	Üye *Cemal Özdemir* Tokat	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ 62 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME

17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

507 sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve Kanuna bazı maddeler eklenmesi; 28.12.1982 günlü 2767 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 2.5.1983 tarihinde kararlaştırılmıştır.

MADDE 1. — 507 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Derneğin tanımı ve üst kuruluşları

Madde 1. — Esnaf ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanlarında çalışanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadıyla kurulan kamu kurumu niteliğinde tüzelkişiliğe sahip meslek kuruluşlarına Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği denir.»

Derneğin üst kuruluşu birlikler, federasyonlar ve konfederasyon kamu kurumu niteliğinde meslek teşekkülüdürler.

MADDE 2. — 507 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Derneğe kayıt

Madde 5. — Esnaf ve Sanatkâr Siciline kayıtlı esnaf ve küçük sanatkârlar çalışma bölgesi içindeki ilgili derneğe kayıt olmak zorundadırlar. Kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmeyenler, sicile kayıt tarihinden geçerli olmak üzere doğrudan doğruya kaydedilir.

Esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıtlı olanlar, ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kaydedilemezler; ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kayıtlı bulunanlar ise, esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıt edilemezler.»

MADDE 3. — 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Belirleme koordinasyon kurulu ve anlaşmazlıkları çözümleme komiteleri

Madde 6. — Esnaf ve küçük sanatkâr kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve küçük sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayırımını yapmak, Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesi gereğince çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararnamesini hazırlamak ve bunları ilan etmek üzere, Ticaret Bakanlığı Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının Başkanlığında Ticaret, Maliye, Sanayi ve Tekonoloji, Millî Eğitim ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili Genel Müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğünün birer temsilcisinden oluşan «Esnaf ve Küçük Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu» kurulmuştur. Kurul çalışmalarında Türkiye Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonunun görüşlerini alır.

Kurulun Sekreterlik görevi Ticaret Bakanlığınca yürütülür.

Kurulun çalışma esasları bir Yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna tabi dernekler arasında veya bu dernekler ile 5590 sayılı Kanuna tabi odalar arasında üye kayıt zorunluğu bakımından çıkacak anlaşmazlıkları çözümlemek üzere İl ve İlçelerde üçer kişiden oluşan Komiteler kurulur.

SANAYİ VE TEKNOLOJİ VE TİCARET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

17.7.1964 Tarihli ve 507 Sayılı Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında 2.5.1983 Tarih ve 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname İle bu Kararnamenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 6.9.1983 Tarih ve 81 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 507 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«*Derneğin tanımı ve üst kuruluşları*

Madde 1. — Esnaf ve küçük sanat sahipleriyle bunların yanlarında çalışanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hâkim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadıyla kurulan kamu kurumu niteliğinde tüzelkişiliğe sahip meslek kuruluşlarına Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Derneği denir.»

Derneğin üst kuruluşu olan birlikler, federasyonlar ve konfederasyon kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır.

MADDE 2. — 507 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«*Derneğe kayıt*

Madde 5. — Esnaf ve Sanatkâr Siciline kayıtlı esnaf ve küçük sanatkârlar çalışma bölgesi içindeki ilgili derneğe kayıt olmak zorundadırlar. Kayıt zorunluluğunu bir ay içinde yerine getirmeyenler, sicile kayıt tarihinden geçerli olmak üzere doğrudan doğruya kaydedilirler.

Esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıtlı olanlar, ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kaydedilemezler; ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarına kayıtlı bulunanlar ise, esnaf ve küçük sanatkârlar derneğine kayıt edilemezler.

MADDE 3. — 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«*Belirleme koordinasyon kurulu ve anlaşmazlıkları çözümleme komiteleri*

Madde 6. — Esnaf ve küçük sanatkâr kollarını belirlemek ve yıllık gayri safi gelirleri ve bölgelerin özelliklerine göre esnaf ve küçük sanatkârlar ile tacir ve sanayicinin ayırımını yapmak, Türk Ticaret Kanununun 1463 üncü maddesi gereğince çıkarılacak Bakanlar Kurulu Kararnamesini hazırlamak ve bunları ilan etmek üzere, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müsteşar veya Müsteşar Yardımcısının Başkanlığında Sanayi ve Ticaret, Maliye ve Gümrük, Millî Eğitim Gençlik ve Spor ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik bakanlıklarının ilgili genel müdürleri ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Türkiye Halk Bankası Genel Müdürlüğünün birer temsilcisinden oluşan «Esnaf ve Küçük Sanatkâr ile Tacir ve Sanayiciyi Belirleme Koordinasyon Kurulu» kurulmuştur. Kurul çalışmalarında Türkiye, Ticaret, Sanayi, Deniz Ticaret Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği ile Türkiye Esnaf ve Küçük Sanatkârlar Konfederasyonunun görüşlerini alır.

Kurulun Sekreterlik görevi Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yürütülür.

Kurulun çalışma esasları bir Yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna tabi dernekler arasında veya bu dernekler ile 5590 sayılı Kanuna tabi odalar arasında üye kayıt zorunluğu bakımından çıkacak anlaşmazlıkları çözümlemek üzere il ve ilçelerde üçer kişiden oluşan komiteler kurulur.

Bu Komiteler;

a) Bölge veya il ticaret müdürlüğü bulunan illerde bu müdürlerin, bölge veya il ticaret müdürlüğü bulunmayan illerde ise valinin görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarının temsilcisi ile esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliğinin temsilcisinden oluşur.

b) İlçelerde mülkî amirin başkanlığında ilgili dernek ve odaların birer temsilcisinden kurulur.

Komite kararlarına ilgililer tarafından on gün içinde yetkili asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.

Kesinleşen mahkeme kararı üzerine ilgili sicil memurlukları kayıtlarında gerekli işlemi yapmak zorundadırlar.»

MADDE 4. — 507 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde Yönetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«m) Yönetim Kurulu Üyelerine toplantılar için verilecek huzur hakkı ile, yönetim kurulu başkan ve başkan vekilleri ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti tespit etmek,

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.»

MADDE 5. — 507 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin başlığı «Genel Kurulun teşekkülü ve toplantıları» olarak, birinci fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel kurul derneğe kayıtlı üyelerden kurulur, genel kurul iki yılda bir defa ilan edilen yer ve zamanda toplanır.»

MADDE 6. — 507 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Toplantıya çağrı ve çoğunluk

Madde 14. — Genel Kurul toplantısı en az onbeş gün önce mahallinde çıkan günlük gazete ile bir defa ilan olunur. Günlük gazete çıkmayan yerlerde gelenek ve teamüle göre ilan yapılır ve durum bir tutanakla tespit olunur. İlanda toplantının yeri günü, saati, gündemi de belli edilir.

Toplantının açılabilmesi için toplantı tarihinden en az iki ay önceden Yönetim Kurulu kararıyla derneğe kayıtları yapılmış olan üyelerin yarıdan bir fazlasının toplantıya katılması şarttır. Birinci toplantıda çoğunluk sağlanmadığı takdirde toplantı bir ayı geçmemek üzere ileri bir tarihe bırakılır ve durum iki üye ile Bakanlık Temsilcisi tarafından düzenlenecek bir tutanak ile tespit olunur.

İlk toplantı ilanında ikinci toplantının yeri, günü, saati belirtilmiş ise yeniden ilan yapılmaz. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak toplantıya katılanlar sayısı, dernek organlarının asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Genel Kurullarda kararlar toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile alınır.»

MADDE 7. — 507 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendi «organ seçimleri» olarak değiştirilmiştir.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bu Komiteler;

a) İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü bulunan illerde bu müdürlerin, İl Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü bulunmayan illerde ise valinin görevlendireceği bir yetkilinin başkanlığında ticaret, sanayi veya deniz ticaret odalarının temsilcisi ile esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliğinin temsilcisinden oluşur.

b) İlçelerde mülkî amirin başkanlığında ilgili dernek ve odaların birer temsilcisinden kurulur.

Komite kararlarına ilgililer tarafından 10 gün içinde yetkili asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.

Kesinleşen mahkeme kararı üzerine ilgili sicil memurlukları kayıtlarında gerekli işlemi yapmak zorundadırlar.»

MADDE 4. — 507 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

a) Yargı gözetiminde Yönetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«m) Yönetim kurulu üyelerine toplantılar için verilecek huzur hakkı ile, yönetim kurulu başkan ve başkan vekilleri ve denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti tespit etmek,

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.»

MADDE 5. — Kararnamenin 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 507 sayılı Kanunun 14 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«*Toplantıya çağrı ve çoğunluk*

Madde 14. — Genel Kurul toplantısı en az onbeş gün önce mahallinde çıkan günlük gazete ile bir defa ilan olunur. Günlük gazete çıkmayan yerlerde gelenek ve teamüle göre ilan yapılır ve durum bir tutanakla tespit olunur. İlanda toplantının yeri, günü, saati, gündemi de belli edilir.

Toplantının açılabilmesi için toplantı tarihinden en az iki ay önceden yönetim kurulu kararıyla derneğe kayıtları yapılmış olan üyelerin yarıdan bir fazlasının toplantıya katılması şarttır. Birinci toplantıda çoğunluk sağlanmadığı takdirde toplantı bir ayı geçmemek üzere ileri bir tarihe bırakılır ve durum iki üye ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Temsilcisi tarafından düzenlenecek bir tutanak ile tespit olunur.

İlk toplantı ilanında ikinci toplantının yeri, günü, saati belirtilmiş ise yeniden ilan yapılmaz. İkinci toplantıda çoğunluk aranmaz. Ancak toplantıya katılanlar sayısı, dernek organlarının asil ve yedek üye sayısı ile genel kurul başkanlık divanı için gerekli üye sayısından az olamaz.

Genel Kurullarda kararlar toplantıda bulunanların salt çoğunluğu ile alınır.»

MADDE 7. — 507 sayılı Kanun 18 inci maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim ve Denetim kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi,

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

MADDE 8. — 507 sayılı Kanunun 20 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulu

Madde 20. — Yönetim Kurulu dernek üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilir.

Yönetim Kurulu üye sayısı, 1000'den az üyeli derneklerde beş, 1000 - 2000 üyesi olan derneklerde yedi, 2000'den fazla üyesi olan derneklerde ise dokuz kişidir. Ayrıca aynı sayıda yedek üye seçilmesi zorunludur.

Yönetim Kurulu kendi üyeleri arasında bir başkan, bir başkan vekili seçer.

Derneğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Derneği yönetim kurulu başkan veya başkan vekili ile dernek genel sekreterinin ortak imzası bağlar.

Yönetim Kurulu asil üyeleri arasında boşalma olursa yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilirler, yeni üye ilk toplantıya çağırılır. Çağrı yapılmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz.

Yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asil üye sayısının yarıdan aşağı düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde, dernek il birliğince görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yeni seçimler yapılıncaya kadar yönetilir.

Dernek Yönetim Kuruluna seçilebilmek için :

a) Okur yazar olmak,

b) Derneğin faaliyet alanında en az üç yıl bilfiil çalışmış olmak ve en az altı aydan beri derneğin kayıtlı üyesi bulunmak,

c) Ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, sahtekârlık, dolandırıcılık, emniyeti kötüye kullanma, yalan yere yemin ve yalan yere şahadet ve kaçakçılık suçlarından biri ile mahkûm olmamak,

d) Seçim sırasında meslek veya sanattan men edilmemiş olmak, şarttır.»

MADDE 9. — 507 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulu toplantı ve kararları

Madde 23. — Yönetim kurulu, başkanının veya üyelerinin çoğunluğunun çağrısı ya da denetim kurulunun çoğunluğu kararıyla görülecek lüzum üzerine her zaman ve en az ayda bir defa kendiliğinden toplanır.

Yönetim Kurulu üye tam sayısının yarıdan bir fazlası ile toplanır ve hazır bulunanların çoğunluğu ile karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Önceden bildirilen ve kabul edilen bir mazerete dayanmaksızın üst üste üç toplantıya gelmeyen veya altı ay içinde yapılan toplantıların yarısından fazlasına mazeretli veya mazeretsiz olarak katılmayanlar Yönetim Kurulundan çekilmiş sayılır ve yerine yedek üye getirilir.»

MADDE 10. — 507 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Denetim Kurulu

Madde 26. — Denetim Kurulu dernek üyeleri arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç üyeden oluşur. Ayrıca üç yedek üye seçilir.

Denetim Kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Denetim Kurulu'nun asil ve yedek üyelerinin tamamının görevden ayrılması halinde ilk seçime kadar İl Birliğince bir denetçi atanır.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. — Kararnamenin 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Kararnamenin 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Kararnamenin 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

MADDE 11. — 507 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kayıt ücreti, yıllık aidat ve düzenlenecek belge ve hizmet karşılıkları

Madde 37. — Üyenin derneğe kaydı sırasında ödemek zorunda olduğu ücrete kayıt ücreti, ve her yıl ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat 1 200 liradan az 10 000 liradan fazla olamaz.

Derneklerin düzenledikleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin miktar ve oranı, maktu olanlarda 1 000 liradan; nispî olanlarda ise tutarı 20 000 lirayı geçmemek üzere binde ondan fazla olamaz.

Bu miktarlar, Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, yıllık aidat Nisan ve Ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidat ilk ay için % 10 ve müteakip her ay için % 3 zamlı olarak tahsil edilir. Gecikme zammı kayıt ücreti ve aidatın bir mislini geçemez.»

MADDE 12. — 507 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur;

a) Üye mevcudu kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen asgarî miktardan aşağıya düşmesi,

b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarının Bakanlıkça yapılacak uyarmaya rağmen iki ay içinde genel kurul toplanarak ıslah edilmemesi,

c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tespit edilecek yıllık zorunlu giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlayamaması ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânı bulunamaması,

d) Derneğin iştigal konusuna giren hususlardan bazılarına mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrı dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevzuun müstakil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması,

Dernekler yukarıda yazılı sebeplerle Ticaret Bakanlığının teklifi üzerine yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince fesholunur.

MADDE 13. — 507 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Organlar

Madde 46. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliği'nin organları şunlardır :

a) Genel Kurul,
b) Başkanlar Meclisi,
c) Yönetim Kurulu,
d) Denetim Kurulu,
e) Disiplin Kuruulu»,

MADDE 14. — 507 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel Kurul

Madde 47. — Esnaf ve küçük sanatkârlar dernekleri birliği genel kurulu, birliğe bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile birliğin organlarına dahil üyelerden oluşur.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11. — 507 sayılı Kanunun 37 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kayıt ücreti, yıllık aidat ve düzenlenecek belge ve hizmet karşılıkları

Madde 37. — Üyenin derneğe kaydı sırasında ödemek zorunda olduğu ücrete kayıt ücreti ve her yıl ödeyeceği aidata da yıllık aidat denir.

Kayıt ücreti ve yıllık aidat 1 200 liradan az 10 000 liradan fazla olamaz.

Derneklerin düzenledikleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin miktar ve oranı, maktu olanlarda 1 000 liradan; nisbi olanlarda ise tutarı 20 000 lirayı geçmemek üzere binde ondan fazla olamaz.

Bu miktarlar, Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, yıllık aidat Nisan ve Ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında 6183 sayılı kanun hükümleri uygulanır. Gecikme zammı kayıt ücreti ve aidatın bir mislini geçemez.

MADDE 12. — 507 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Fesih

Madde 40. — Dernekler aşağıdaki sebeplerle fesholunur;

a) Üye mevcudu kanunun 3 üncü maddesinde gösterilen asgarî miktardan aşağıya düşmesi,

b) Genel kurulların mevzuata aykırı olan kararlarına Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yapılacak uyarmaya rağmen iki ay içinde genel kurul toplanarak ıslah edilmemesi,

c) Konfederasyonca her konu ve yere göre genel olarak tespit edilecek yıllık zorunlu giderleri karşılayacak miktarda gelir sağlayamaması ve konfederasyonun bu hususta uyarmasına rağmen durumunu ıslah etmek imkânı bulunamaması,

d) Derneğin iştigal konusuna giren hususlardan bazılarına mensup esnaf ve sanat sahiplerinin zamanla ayrı dernek teşkil etmeleri neticesi, kalan mevzuun müstakil bir dernek devamını icabettirecek kifayette olmaması,

Dernekler yukarıda yazılı sebeplerle Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifi üzerine yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince fesholunur.

MADDE 13. — Kararnamenin 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Kararnamenin 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

MADDE 15. — 15 - 507 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde denetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

m) Yönetim Kurulu üyeleriyle başkanlar meclisine katılacaklara toplantılar için verilecek huzur hakkı ve yönetim kurulu başkanı ve başkan vekilleri ile denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti ve merkez dışından genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zarurî masrafları tespit etmek,

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.»

«MADDE 16. — 507 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında geçen «yılda bir defa» deyimi «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 17. — 507 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendi «organ seçimleri» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 18. — 507 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulu

Madde 54. — Birlik yönetim kurulu genel kurul üyeleri arasından iki yıl için gizli oyla seçilir.

Dernek sayısı otuzdan az olan birliklerde yedi, otuzdan fazla olanlarda ise dokuz kişilik yönetim kurulu üyesi ve aynı sayıda yedek üye seçilir.

Yönetim Kurulu, kendi üyeleri arasından bir başkan, iki başkanvekili seçer.

Birliğin hukukî temsilcisi yönetim kurulu başkanıdır.

Birliği, yönetim kurulu başkanı veya başkan vekili ile birlik genel sekreterinin müşterek imzaları bağlar.

Yönetim kurulu asil üyeleri arasında boşalma olursa yedeklerden sırası ile en fazla oy alanlar getirilirler. Yeni üye ilk toplantıya çağrılır, çağrı yapılmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz.

Yönetim kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asil üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde birlik, Konfederasyonca birlik genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yeni seçimler yapılıncaya kadar yönetilir.»

MADDE 19. — 507 sayılı Kanunun 58 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Denetim Kurulu

Madde 58. — Denetim Kurulu, genel kurul arasından iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek denetçi seçilir. Denetim kurulu kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Asil ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde Konfederasyonca ilk seçime kadar bir denetçi atanır.»

MADDE 20. — 507 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Birlik Disiplin Kurulu

Madde 63. — Birlik disiplin kurulu, yargı gözetiminde genel kurul üyeleri arasından seçilecek beş üyeden oluşur. Ayrıca beş yedek üye seçilir.

Disiplin Kurulunun sekreterlik işleri Birlikçe yürütülür.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 15. — 507 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye (l) ve (m) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde denetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«l) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

m) Yönetim Kurulu üyeleriyle başkanlar meclisine katılacaklara toplantılar için verilecek huzur hakkı ve yönetim kurulu başkanı ve başkanvekilleri ile denetim kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti ve merkez dışında genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zarurî masrafları tespit etmek,

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.»

MADDE 16. — Kararnamenin 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — 507 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurullarının üyelerinin ve yedeklerinin seçimleri,

MADDE 18. — Kararnamenin 18 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Kararnamenin 19 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — 507 sayılı Kanunun 63 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Birlik Disiplin Kurulu

Madde 63. — Birlik disiplin kurulu, yargı gözetiminde genel kurul üyeleri arasından iki yıl için seçilecek beş üyeden oluşur. Ayrıca beş yedek üye seçilir.

Disiplin Kurulunun sekreterlik işleri Birlikçe yürütülür.

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Birlik Disiplin Kurulu; Birlik organlarındaki görevliler ile birliğe bağlı derneklerin üyeleri hakkında 30 uncu maddede yazılı disiplin cezalarını vermeye yetkilidir. Ancak disiplin kurulunca verilen sürekli çıkarma cezasının yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince onanması şarttır.

Yapılacak disiplin soruşturmasında isnad olunan eylem ve davranışların ilgililere yazılı olarak bildirilmesi, savunma istenmesi ve savunma için en az on günlük süre tanınması zorunludur.

Disiplin kurulları kendilerine intikal eden ihbar ve şikâyetleri en çok bir ay içinde soruşturmaya başlar ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırır.

Disiplin kurulunca verilen cezalar on gün içinde ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir. İlgililerce bu karara karşı tebellüğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.»

MADDE 21. — 507 sayılı Kanunun 70 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Genel Kurul

Madde 70. — Genel Kurul, federasyona bağlı derneklerin yönetim kurulları başkan ve üyeleri ile federasyon organları üyelerinden oluşur.»

MADDE 22. — 507 sayılı Kanunun 71 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (j) ve (k) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«j) Konfederasyonca teklif edilecek ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«k) Yönetim Kurulu ve genel kurul üyelerine katılacakları toplantılar için verilecek huzur hakkı ile yönetim kurulu başkanı ve başkanvekilleri ile Denetim Kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti, merkez dışından genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zorunlu giderleri tespit etmek.

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.

Dernek temsilcilerinin genel kurula katılma giderleri kuruluşlarca karşılanır.»

MADDE 23. — 507 sayılı Kanunun 72 nci maddesinin birinci fıkrasında geçen «yılda bir defa» deyimi «iki yılda bir defa» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 24. — 507 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının 5 numaralı bendi «organ seçimleri» olarak değiştirilmiştir.

MADDE 25. — 507 sayılı Kanunun 85 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Denetim Kurulu

Madde 85. — Denetim Kurulu, genel kurul üyeleri arasından, iki yıl süre için gizli oyla seçilecek üç kişiden oluşur. Aynı sayıda yedek denetçi seçilir. Kurul kendi üyeleri arasından bir başkan seçer.

Asil ve yedek denetçilerin tamamının görevlerinden ayrılması halinde Konfederasyonca ilk seçime kadar bir denetçi atanır.»

MADDE 26. — 507 sayılı Kanunun 92 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 92. — Konfederasyon genel kurulu, birlik ve federasyonların yönetim kurulu üyelerinden ve Konfederasyon organlarına dahil üyelerden oluşur.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Birlik Disiplin Kurulu; Birlik organlarındaki görevliler ile birliğe bağlı derneklerin üyeleri hakkında 30 uncu maddede yazılı disiplin cezalarını vermeye yetkilidir. Ancak disiplin kurulunca verilen sürekli çıkarma cezasının yetkili Asliye Hukuk mahkemesince onanması şarttır.

Yapılacak disiplin soruşturmasında isnad olunan eylem ve davranışların ilgililere yazılı olarak bildirilmesi, savunma istenmesi ve savunma için en az on günlük süre tanınması zorunludur.

Disiplin kurulları kendilerine intikal eden ihbar ve şikâyetleri en çok bir ay içinde soruşturmaya başlar ve araştırmayı en geç üç ay içinde sonuçlandırır.

Disiplin kurulunca verilen cezalar on gün içinde ilgililere yazılı olarak tebliğ edilir. İlgililerce bu karara karşı tebellüğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince itiraz edilebilir. Mahkemenin kararı kesindir.»

MADDE 21. — Kararnamenin 21 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — 507 sayılı Kanunun 71 inci maddesinin (a) ve (b) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu maddeye (j) ve (k) fıkraları eklenmiştir.

«a) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«b) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi.»

«j) Konfederasyonca teklif edilecek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca uygun görülecek üyelerinin meslekî faaliyetlerinin gelişmesini sağlamak ve münhasıran derneğin iştigal konusu ile ilgili amaçlara yönelik kooperatifler kurmaya veya bunlara katılmaya karar vermek.»

«k) Yönetim Kurulu ve genel kurul üyelerine katılacakları toplantılar için verilecek huzur hakkı ile yönetim kurulu Başkanı ve başkanvekilleri ile Denetim Kurulu üyelerine verilecek aylık ücreti, merkez dışından genel kurul toplantılarına katılacaklara ödenecek yolluk ve zorunlu giderleri tespit etmek.

Aylık ücret alanlara huzur hakkı ödenmez.

Dernek temsilcilerinin genel kurula katılma giderleri kuruluşlarca karşılanır.»

MADDE 23. — 507 sayılı Kanunun 72 nci maddesinde geçen «yılda bir defa» deyimi, iki yılda bir defa olarak değiştirilmiştir.

MADDE 24. — 507 sayılı Kanunun 76 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 5 numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Yönetim ve Denetim Kurulları üyelerinin ve yedeklerinin seçimi,

MADDE 25. — Kararnamenin 25 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Kararnamenin 26 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

MADDE 27. — 507 sayılı Kanunun 94 üncü maddesinin (ı) ve (i) fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«ı) Yargı gözetiminde yönetim kurulu asil ve yedeklerinin seçimi.»

«i) Yargı gözetiminde Denetim Kurulu asil ve yedeklerinin seçimi.»

MADDE 28. — 507 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asil üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde seçimler yapılıncaya kadar Konfederasyon Ticaret Bakanlığınca Konfederasyon genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek üç kişilik bir kurul tarafından yönetilir.»

MADDE 29. — 507 sayılı Kanunun 107 nci maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«a) Birlik ve federasyonların kayıt ücreti ve katılma payı.»

MADDE 30. — 507 sayılı Kanunun 109 uncu maddesine «J» ve «K» bentleri eklenmiştir.

«J) Gelir gider defteri.»

«K) Kasa defteri.»

MADDE 31. — 507 sayılı Kanunun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Teftiş ve denetim

Madde 111. — Bu Kanuna göre kurulan dernekler ile üst kuruluşları Ticaret Bakanlığının teftiş ve denetimine tabidir. Bu teftiş ve denetim, Bakanlık müfettişlerince yapılır.

Dernekler veya üst kuruluşun ilgili memur ve hizmetlileri ile organlarında görevli üyeleri, kuruluşa ait her türlü evrak, defter ve kayıtları Bakanlık müfettişlerine ilk talepleri üzerine göstermeye veya vermeye, para ve diğer varlıkların sayılmasına müsaade etmeye, teftiş ve incelemeleri için yardımda bulunmaya ve bu amaçla uygun bir yer tahsis etmeye mecburdurlar.

Bakanlık müfettişleri, bu yükümlülükleri yerine getirmeyen veya 112 nci maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan, görev başında kalması, teftiş, denetim ve soruşturmanın yapılmasını engelleyici nitelikte görülen dernek ve üst kuruluşların memur ve hizmetlilerini doğrudan doğruya, organlarda görevliler ise yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince görevden uzaklaştırabilirler. Görevden uzaklaştırma sonucu Bakanlığa ilgili dernek ve üst kuruluşa derhal bildirilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında takipsizlik veya beraat kararlarının verilmesi yahut haklarında kamu davasının düşmesi veya ortadan kaldırılması halinde, bu kimseler tekrar görevlerine dönerler ve bunların görevden uzak kaldıkları devreye ait ücretleri mensup oldukları kuruluşlarca tam olarak ödenir. Teftiş ve denetim sonunda suçlu görülenler hakkında düzenlenen soruşturma evrakının müfettiş tarafından o yerin Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi üzerine Bakanlık davada müdahil sıfatını kazanır.»

MADDE 32. — 507 sayılı Kanunun beşinci bölümünün başlığı «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» olarak ve bu Kanunun 114 üncü maddesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sicil

Madde 114. — Esnaf ve küçük sanatkârların sicillerinin, sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayınlanması amacı ile her il merkezinde ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemeleri nezdinde o il'i kapsamak ve il sınırları içinde çalışmak üzere, bir «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» kurulur.

Sicil işlemleri ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemesinin gözetimi altında Ticaret Bakanlığınca atanan sicil memuru tarafından yönetilir.

Türk Ticaret Kanununun bu kanuna aykırı olmayan Ticaret Siciline ilişkin 26 ila 40 ıncı maddeleri hükümleri «Esnaf ve Sanatkâr Sicili hakkında da uygulanır.»

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 27. — Kararnamenin 27 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 28. — 507 sayılı Kanunun 99 uncu maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetim Kurulunun toplu olarak görevinden ayrılması veya asıl üye sayısının yarıdan aşağıya düşmesi ve yedeklerinin de kalmaması halinde seçimler yapılıncaya kadar Konfederasyon Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca Kenfederasyon genel kurulu üyeleri arasından görevlendirilecek 3 kişilik bir kurul tarafından yönetilir.»

MADDE 29. — Kararnamenin 29 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 30. — Kararnamenin 30 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 31. — 507 sayılı Kanunun 111 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Teftiş ve denetim

Madde 111. — Bu Kanuna göre kurulan derneklerle üst kuruluşları Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teftiş ve denetimine tabidir. Bu teftiş ve denetim, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişlerince yapılır.

Dernekler veya üst kuruluşun ilgili memur ve hizmetlileri ile organlarında görevli üyeleri, kuruluşa ait her türlü evrak, defter ve kayıtları Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişlerine ilk talepleri üzerine göstermeye veya vermeye, para ve diğer varlıkların sayılmasına müsaade etmeye, teftiş ve incelemeleri için yardımda bulunmaya ve bu amaçla uygun bir yer tahsis etmeye mecburdurlar.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Müfettişleri, bu yükümlülükleri yerine getirmeyen veya 112 nci maddede belirtilen suçlardan dolayı haklarında kovuşturmaya başlanan, görev başında kalması, teftiş, denetim ve soruşturmanın yapılmasını engelliyeci nitelikte görülen dernek ve üst kuruluşların memur ve hizmetlilerini doğrudan doğruya organlarda görevliler ise yetkili Asliye Hukuk Mahkemesince görevden uzaklaştırabilirler. Görevden uzaklaştırma sonucu Sanayi ve Ticaret Bakanlığına, ilgili dernek ve üst kuruluşa derhal bildirilir.

Görevden uzaklaştırılanlar hakkında takipsizlik veya beraat kararlarının verilmesi yahut haklarında kamu davasının düşmesi veya ortadan kaldırılması halinde, bu kimseler tekrar görevlerine dönerler ve bunların görevden uzak kaldıkları devreye ait ücretleri mensup oldukları kuruluşlarca tam olarak ödenir. Teftiş ve denetim sonunda suçlu görülenler hakkında düzenlenen soruşturma evrakının müfettiş tarafından o yerin Cumhuriyet Savcılığına gönderilmesi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığı davada müdahil sıfatını kazanır.

MADDE 32. — 507 sayılı Kanunun beşinci bölümünün başlığı «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» olarak ve bu Kanunun 114 üncü maddesi ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sicil

Madde 114. — Esnaf ve küçük sanatkârların sicillerinin, sağlıklı ve güvenli bir şekilde tutulması ve yayınlanması amacı ile her il merkezinde ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemeleri nezdinde o ili kapsamak ve il sınırları içinde çalışmak üzere, bir «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» kurulur.

Sicil işlemleri ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemesinin gözetimi altında Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca atanan sicil memuru tarafından yönetilir.

Türk Ticaret Kanununun bu Kanuna aykırı olmayan Ticaret Siciline ilişkin 26 - 40 ıncı maddeleri hükümleri «Esnaf ve Sanatkâr Sicili» hakkında da uygulanır.»

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

MADDE 33. — 507 sayılı Kanunun 118 inci mad desi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetmelik ve sicil gazetesi

Madde 118. — Sicil işlemlerinin nasıl yürütüleceği, defter ve kayıtların nasıl ve ne şekilde tutulacağı. sicilin gözetimi ve denetimi sicil memurlarının kararları na karşı itiraz yolları, sicil memurunun nitelikleri, sorumluluğu, vereceği teminatın nitelik ve miktarı, han gi hususların tescil ve ilan edileceği bir yönetmelikle düzenlenir.

Sicile kayıtlı olan ve ilanı gereken hususlar, Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetimi altında Ankara'da konfederasyon tarafından çıkarılacak «Türkiye Esnaf ve Sanatkâr Sicil Gazetesi»nde yayınlanır.

Gazetenin çıkarılması ve idare şekli, giderlerinin karşılanması, gelirlerinin tahsili, ilan tarifesi, kayıtlarının tutulması, muhasebe ve muamelat işlemlerinin yü rütülme esas ve şekilleri bir Yönetmelikle tespit olunur.»

MADDE 34. — 507 sayılı Kanunun 119 uncu mad desi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sicile kayıt mecburiyeti

Madde 119. — Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve küçük sanatkârlar çalışmaya başladıkları tarihten itibaren otuz gün içinde Yönetmelikte belirtilen ve sicile g eçmesi gereken hususlar ile durumlarında meydana gelen değişiklikleri, aynı süre içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdürler.

Tescili gerektiren olay veya işlemlerin tamamen veya kısmen sona ermesi veya ortadan kalkması halinde sicildeki kayıt kısmen veya tamamen silinir.

Esnaf ve küçük sanatkârların meslekî faaliyette bulu nabilmeleri ve ilgili derneğe kaydedilmeleri için, sicile kayıtları şarttır.»

MADDE 35. — 507 sayılı Kanunun 120 nci madde si aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Kayıt ve tescil harcı

Madde 120. — Esnaf ve küçük sanatkârın sicile ka yıt ve tescil harçlarının tutarı 2.7.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun «Ticaret Sicili Harçları» hü kümlerine göre hesap edilecek harcın yarısıdır.»

MADDE 36. — Bu Kanun Hükmünde Kararname ile değiştirilen 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen yönetmelik altı ay içinde, 118 inci maddesin deki yönetmelikler ise bir yıl içinde Ticaret Bakanlığınca çıkarılır.

MADDE 37. — 507 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«Yasaklar

EK MADDE 1. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyon, kuruluş amaçları dışında faaliyet gösteremezler, kendileri ve kanunla verilen görevle rin yerine getirilmesiyle ilgili olmayan toplantı yapamaz, gösteri yürüyüşü düzenleyemezler, siyasetle uğraşamazlar; siyasî partiler, sendikalar ve derneklerle ortak hareket edemezler, siyasî partilere maddî yardım yapamazlar, onlarla siyasî ilişki ve işbirliği içinde bulunamazlar, milletvekili ve mahallî idarelerin seçimlerin de belli adayları destekleyemezler.»

«Organların görevden uzaklaştırılması ve görevleri ne son verilmesi

EK MADDE 2. — Ek 1 inci maddede belirtilen yasaklamalara uymayan dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonun sorumlu organlarının gö revine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilme-

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 33. — 507 sayılı Kanunun 118 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Yönetmelik ve sicil gazetesi

Madde 118. — Sicil işlemlerinin nasıl yürütüleceği, defter ve kayıtların nasıl ve ne şekilde tutulacağı, sicilin gözetimi ve denetimi sicil memurlarının kararlarına karşı itiraz yolları, sicil memurunun nitelikleri, sorumluluğu, vereceği teminatın nitelik ve miktarı, hangi hususların tescil ve ilan edileceği bir yönetmelikle düzenlenir.

Sicile kayıtlı olan ve ilanı gereken hususlar, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının gözetim ve denetimi altında Ankara'da Konfederasyon tarafından çıkarılacak «Türkiye Esnaf ve Sanatkâr Sicil Gazetesi» nde yayınlanır.

Gazetenin çıkarılması ve idare şekli, giderlerinin karşılanması, gelirlerinin tahsili, ilan tarifesi, kayıtlarının tutulması, muhasebe ve muamelat işlemlerinin yürütülme esas ve şekilleri bir Yönetmelikle tespit olunur.»

MADDE 34. — 507 sayılı Kanunun 119 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Sicile kayıt mecburiyeti

Madde 119. — Bu Kanun kapsamındaki esnaf ve küçük sanatkârlar, yanlarında çalışanlar hariç, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren (30) gün içinde Yönetmelikte belirtilen ve sicile geçmesi gereken hususlar ile durumlarında meydana gelen değişiklikleri, aynı süre içinde bağlı bulundukları sicile tescil ve ilan ettirmekle yükümlüdürler.

Tescili gerektiren olay veya işlemlerin tamamen veya kısmen sona ermesi veya ortadan kalkması halinde sicildeki kayıt kısmen veya tamamen silinir.

Esnaf ve küçük sanatkârların meslekî faaliyette bulunabilmeleri ve ilgili derneğe kaydedilmeleri için, sicile kayıtları şarttır.

MADDE 35. — Kararnamenin 35 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 36. — Bu Kanun ile değiştirilen 507 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen yönetmelik 6 ay içinde, 118 inci maddesindeki yönetmelikler ise bir yıl içinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca çıkarılır.

MADDE 37. — 507 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

«Yasaklar

EK MADDE 1. — Kararnamenin Ek 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

«Organların görevden uzaklaştırılması ve görevlerine son verilmesi

EK MADDE 2. — Ek 1 inci maddede belirtilen yasaklamalara uymayan dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonun sorumlu organlarının görevine son verilmesine ve yerlerine yenilerinin seçilmesine

sine, Adalet Bakanlığının; Ticaret Bakanlığının teklifine dayanarak veya doğrudan doğruya isteği uyarınca bu kuruluşların bulundukları yer Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine o yerdeki Asliye Hukuk Mahkemesince karar verilir. Yargılama basit usule göre yapılır ve en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.

Görevine son verilen organların yerine en geç bir ay içinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eskilerin süresini tamamlar.

Görevlerine son verilen organ üyelerinin kanunda yazılı ceza sorumlulukları saklıdır. Bu organların yukarıdaki fıkra gereğince görevlerine son verilmesine neden olan tasarrufları hükümsüzdür.

Türk Devletinin varlık ve bağımsızlığının, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin Anayasada belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülkî amiri, seçilmiş organları geçici olarak görevden uzaklaştırabilirler.

Görevden uzaklaştırma kararı, dayanakları ile birlikte üç gün içinde birinci fıkrada sözü edilen mahkemeye bildirilir. Mahkeme, görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu konudaki kesin kararını en geç on gün içinde verir. Görevden uzaklaştırmanın yerinde olduğuna mahkemece karar verilmesi halinde ikinci fıkra hükümleri uygulanır.»

«Yurt dışına çıkma ve katılma izni

EK MADDE 3. — Dernek, birlik, federasyon veya konfederasyonu temsil etmek üzere uluslararası fuar, toplantı, konferans ve kongrelere katılma konfederasyonun teklifi üzerine Ticaret Bakanlığının iznine tabidir.»

«Organ seçimleri

EK MADDE 4. — Dernekler, birlikler federasyonlar ile konfederasyonun bu kanuna göre gizli oyla yapılacak organ seçimlerine ilişkin işlemler, aşağıdaki esaslara göre yapılır.

A) Derneklerin organ seçimleri.

Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, derneğe kayıtlı üyeleri belirleyen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer İlçe Seçim Kurulu Başkanı Hâkime verilir.

Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceleme yapmak suretiyle varsa noksanlıkları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak dernek üyelerini belirleyen listeyi ve diğer hususları onaylar, onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar dernek merkezinde veya genel kurulun yapılacağı yerde veyahut ilanda belirlenen yerlerde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir. Hâkim, gerek görürse keyfiyeti radyo aracılığı ile ilgililere duyurur.

Üç günlük ilan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve engeç üç gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili derneğe gönderilir.

Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan dernek üyeleri arasında bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler, Seçim Sandık Kurulu Başkanının yokluğunda kurula, yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim Sandık Kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Bin kişiden fazla üyesi bulunan derneklerde her bin kişi için bir oy sandığı bulunur ve her seçim sandığı için ayrı bir kurul oluşturulur. İki yüze kadar olan üye fazlalığı sandık sayısında nazara alınmaz. Sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler, İlçe Seçim Kurulundan sağlanır.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları, tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hâkim tarafından birleştirilir. Tutanak-

Adalet Bakanlığının, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının teklifine dayanarak veya doğrudan doğruya isteği uyarınca bu kuruluşların bulundukları yer Cumhuriyet Savcılığının açacağı dava üzerine o yerdeki Asliye Hukuk Mahkemesince karar verilir. Yargılama basit usüle göre yapılır ve en geç üç ay içinde sonuçlandırılır.

Görevine son verilen organların yerine en geç bir ay içinde yenileri seçilir. Yeni seçilenler eskilerin süresini tamamlar.

Görevlerine son verilen organ üyelerinin kanunda yazılı ceza sorumlulukları saklıdır. Bu organların yukarıdaki fıkra gereğince görevlerine son verilmesine neden olan tasarrufları hükümsüzdür.

Türk Devletinin varlık ve bağımsızlığının, ülkenin ve milletin bölünmez bütünlüğünün, toplumun huzurunun korunması ve Devletin Anayasada belirtilen temel niteliklerini tehdit edici faaliyetlerin önlenmesi bakımından ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde mahallin en büyük mülki amiri, seçilmiş organları geçici olarak görevden uzaklaştırılabilirler.

Görevden uzaklaştırma kararı, dayanakları ile birlikte üç gün içinde birinci fıkrada sözü edilen Mahkemeye bildirilir. Mahkeme, görevden uzaklaştırma kararının yerinde olup olmadığını dosya üzerinde inceleyerek bu konudaki kesin kararını en geç on gün içinde verir. Görevden uzaklaştırmanın yerinde olduğuna mahkemece karar verilmesi halinde ikinci fıkra hükümleri uygulanır.»

«*Yurt dışına çıkma ve katılma izni*

EK MADDE 3. — Dernek, birlik, federasyon ve konfederasyonu temsil etmek üzere uluslararası fuar, toplantı, konferans ve kongrelere katılma konfederasyonun teklifi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığının iznine tabidir.»

«*Organ seçimleri*

EK MADDE 4. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ile konfederasyonun bu Kanuna göre gizli oyla yapılacak organ seçimlerine ilişkin işlemler, aşağıdaki esaslara göre yapılır.

A) Derneklerin organ seçimleri

«Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, derneğe kayıtlı üyeleri belirleyen liste toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe Seçim Kurulu Başkanı hâkime verilir. Birden fazla ilçe seçim kurulu bulunan yerlerde görevli hâkim Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir.»

«Hâkim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip inceleme yapmak suretiyle varsa noksanlıkları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak dernek üyelerini belirleyen listeyi ve diğer hususları onaylar, onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar dernek merkezinde veya genel kurulun yapılacağı yerde veyahut ilanda belirtilen yerlerde asılmak suretiyle üç gün süre ile ilan edilir.»

Üç günlük ilan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hâkim tarafından incelenir ve en geç üç gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili derneğe gönderilir.

Hâkim, kamu görevlileri veya aday olmayan dernek üyeleri arasında bir başkan ile iki üyeden oluşan bir seçim sandık kurulu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirler. Seçim Sandık Kurulu başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder.

Seçim Sandık Kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup, bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder.

Bin kişiden fazla üyesi bulunan derneklerde her bin kişi için bir oy sandığı bulunur ve her seçim sandığı için ayrı bir kurul oluşturulur. İki yüze kadar olan üye fazlalığı sandık sayısında nazara alınmaz. Sandıkların konacağı yerler hâkim tarafından belirlenir. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler seçim kurulundan sağlanır.

Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları, tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hâkim tarafından birleştirilir. Tutanak-

ların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına verilir. Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim, yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili dernek ile birliğe ve Ticaret Bakanlığına bildirir.

Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan üye oy kullanamaz. Oylar oy verenin kimliğinin dernekçe veya resmî kuruluşca verilen belge ile kanıtlanmasından ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarflara oy pusulaları konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki kâğıtlara yazılı oylar geçersiz sayılır.

Hâkim, herhangi bir sebeple seçimi durdurduğu veyahut seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, ilgililer bu karara derneğe tebliğ tarihinden itibaren üç gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilirler, il seçim kurulu en geç iki gün içinde itirazı inceler ve kesin olarak karara bağlar. İptal kararının kesinleşmesi üzerine hâkim bir aydan az ve iki aydan fazla bir süre içinde olmamak üzere seçimin yenileneceği pazar gününü tespit ederek ilgili derneğe veya birliğe ve Ticaret Bakanlığına bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümsere uygun olarak yürütülür.

İlçe Seçim Kurulu Başkanı hâkime ve Seçim Sandık Kurulu Başkanı ile üyelerine, «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun»da belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ve diğer seçim giderleri dernek bütçesinden karşılanır.

Seçimler sırasında Sandık Kurulu Başkan ve üyelerine karşı işlenen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eylemin ağırlığına göre bu kanunda yazılı disiplin cezaları verilir.

B) Üst Kuruluşların Organ Seçimleri;

Birlik, Federasyon ve Konfederasyon organ seçimleri bu maddenin (a) bendinde yazılı usul ve esaslara yetkili hâkimin gözetiminde gizli oyla yapılır.

«Kayıt ücreti, katılma payı ve belge ücretleri

EK MADDE 5. — Derneklerin birlik ve federasyonlara katılma payı, yıllık gayrisafi gelirlerinin % 3'üdür. Birlik ve federasyonların konfederasyona katılma payı ise; yıllık gayrisafi gelirlerinin % 5'idir.

Derneklerin birliğe ödeyecekleri kayıt ücreti ile federasyonlara ödeyecekleri kayıt ücreti 2 500 liradan; birlik ve federasyonların konfederasyona ödeyecekleri kayıt ücreti 10 000 liradan fazla olamaz.

Birlik, federasyon ve konfederasyonun düzenleyecekleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin oran ve miktarı 20 000 liradan fazla olmamak üzere nisbî ücretlerde binde ondan; maktu ücretlerde 5 000 liradan fazla olamaz.

Bu miktarlar Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılır.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, katılma payı Nisan ve Ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve katılma payları ilk ay için % 10, müteakip her ay için % 3 zamlı olarak tahsil edilir. Gecikme zammı aidatın bir mislini geçemez.»

EK MADDE 6. — Dernekler birlikler federasyonlar ve konfederasyonlar bizzat eğitim yaptırmak veya eğitim faaliyetlerine katkıda bulunmak, sergi ve fuarlara katılmak gibi Ticaret Bakanlığınca belirlenecek faaliyetler için gayrisafi gelirlerin % 1 ilâ 3 oranında bir pay ayırırlar ve bu faaliyetleri Bakanlıkça belirlenecek esaslar çerçevesinde planlar ve uygularlar.

ların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına verilir. Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hâkim yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili dernek ile birlikte ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirir.

«Oy verme işlemi, gizli oy açık tasnif esaslarına göre yapılır. Listede adı yazılı bulunmayan üye oy kullanamaz. Oylar oy verenin kimliğinin dernekçe veya resmî kuruluşça verilen belge ile kanıtlanmasından ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra kullanılır. Oylar, her türlü şekilde düzenlenen oy pusulalarının üzerinde İlçe Seçim Kurulu Mühürü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarflara konulmak suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersiz sayılır.»

Hâkim, herhangi bir sebeple seçimi durdurduğu veyahut seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usülsüzlük veya kanuna aykırı uygulama nedeniyle seçimlerin iptaline karar verdiği takdirde, ilgililer bu karara derneğe tebliğ tarihinden itibaren 3 gün içinde il seçim kuruluna itiraz edebilirler, il seçim kurulu en geç iki gün içinde itirazı inceler ve kesin olarak karara bağlar. İptal kararının kesinleşmesi üzerine hâkim bir aydan az ve iki aydan fazla bir süre içinde olmamak üzere seçimin yenileneceği pazar gününü tespit ederek ilgili derneğe veya birliğe ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

İlçe Seçim Kurulu Başkanı Hâkime ve Seçim Sandık Kurulu Başkanı ile üyelerine «Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri hakkında Kanun» da belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ve diğer seçim giderleri dernek bütçesinden karşılanır.

Seçimler sırasında sandık kurulu başkan ve üyelerine karşı işlenilen suçlar, Devlet memurlarına karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Seçimlerin düzen içerisinde ve sağlıklı biçimde yürütülmesi amacıyla hâkimin ve sandık kurulunun aldığı tedbirlere uymayanlara, eylemin ağırlığına göre bu kanunda yazılı disiplin cezaları verilir.

B) Üst kuruluşların organ seçimleri :

Birlik, federasyon ve konfederasyon organ seçimleri bu maddenin (A) bendinde yazılı usul ve esaslara yetkili hâkimin gözetiminde gizli oyla yapılır.

«Kayıt ücreti, katılma payı ve belge ücretleri

EK MADDE 5. — Derneklerin, birlik ve federasyonlara katılma payı, yıllık gayri safi gelirlerinin % 3'üdür. Birlik ve federasyonların konfederasyona katılma payı ise; yıllık gayri safi gelirlerinin % 5'idir.

Derneklerin birliğe ödeyecekleri kayıt ücreti ile federasyonlara ödeyecekleri kayıt ücreti 2 500 liradan; birlik ve federasyonların konfederasyona ödeyecekleri kayıt ücreti 10 000 liradan fazla olamaz.

Birlik, federasyon ve konfederasyonun düzenleyecekleri belgeler ve yaptıkları hizmet karşılığında alınacak ücretlerin oran ve miktarı 20 000 liradan fazla olmamak üzere nisbi ücretlerde binde ondan; maktu ücretlerde beşbin liradan fazla olamaz.

Bu miktarlar Bakanlar Kurulu Kararı ile üç katına kadar artırılabilir.

Kayıt ücreti, kayıt tarihinden itibaren bir ay içinde, katılma payı Nisan ve Ekim aylarında iki eşit taksitte ödenir. Süresi içinde ödenmeyen kayıt ücretleri ve yıllık aidatlar için Amme Alacaklarının Tahsili Hakkındaki 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır. Gecikme zammı aidatın bir mislini geçemez.»

EK MADDE 6. — Dernekler, birlikler, federasyonlar ve konfederasyonlar bizzat eğitim yaptırmak veya eğitim faaliyetlerine katkıda bulunmak, sergi ve fuarlara katılmak gibi Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek faaliyetler için gayri safi gelirlerinden % 1 - 3 oranında bir pay ayırırlar ve bu faaliyetleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek esaslar çerçevesinde planlar ve uygularlar.

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamе)

MADDE 38. — 507 sayılı Kanunun 11, 21, 24, 28, 29, 31, 38, 83, 103, 115, 116, 117, 122 ve 123 üncü maddeleri ile Kanunun 10 uncu maddesinin (ç) fıkrası, 101 inci maddenin (s) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 39. — 507 sayılı Kanunun bölüm madde başlıkları ve madde metinlerinde geçen,

— «Denetçiler» sözcüğü «Denetim Kurulu»,

— «Yönetim Meclisi» deyimi «Yönetim Kurulu»,

— «Haysiyet Divanı» deyimi, «Disiplin Kurulu»,

— «Komiser» sözcüğü «Bakanlık Temsilcisi»,

— «Dernek Kâtibi» «Başkâtip» ve «Genel Kâtip»

sözcükleri «Genel Sekreter»,

— 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanununda geçen «Esnaf ve Sanat Sicili» deyimi «Esnaf ve Sanatkâr Sicili»,

olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDELER

GEÇİCİ MADDE 1. — Esnaf ve Küçük Sanatkâr Sicili kurulmayan veya sicil memuru bulunmayan, İllerde, kuruluş ve atama işlemi yapılıncaya kadar sicil işleri esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri birlikleri tarafından yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihte esnaf ve küçük sanat sahipleri ilgili Yönetmeliklerin Yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde esnaf ve sanatkâr siciline kayıt zorunluluğundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, dernekler ve birlikler bir yıl, federasyonlar ile konfederasyon ise iki yıl içerisinde, görev sürelerinin dolup dolmadığına bakılmaksızın, organ seçimlerini yeniden yaparlar.

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 38. — 507 sayılı Kanunun 11, 21, 24, 28, 29, 31, 38, 83, 103, 110, 115, 116, 117, 122 ve 123 üncü maddeleri ile Kanunun 10 uncu maddesinin (ç) fıkrası, 101 inci maddenin (s) fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 39. — 507 sayılı Kanunun bölüm, madde başlıkları ve madde metinlerinde geçen;

— «Bakanlık» deyimi «Sanayi ve Ticaret Bakanlığını»,

— «Denetçiler» sözcüğü «Denetim Kurulu»,

— «Yönetim Meclisi» deyimi «Yönetim Kurulu»,

— «Haysiyet Divanı» deyimi «Disiplin Kurulu»,

— «Komiser» sözcüğü «Bakanlık Temsilcisi»,

— «Dernek Kâtibi» «Başkâtip» ve «Genel Kâtip» sözcükleri «Genel Sekreter»,

— 1447 sayılı Ticarî İşletme Rehni Kanununda geçen «Esnaf ve Sanat Sicili» deyimi «Esnaf ve Sanatkâr Sicili»,

olarak değiştirilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Kararnamenin Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte esnaf ve küçük sanat sahipleri ilgili Yönetmeliklerin yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde esnaf ve sanatkâr siciline kayıt zorunluluğundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Seçim dönemleri ve görev sürelerinin sona ermiş olup olmadığına bakılmaksızın esnaf ve küçük sanatkâr dernekleri ile birliklerinin ve federasyonlar organ seçimleri 1 Aralık 1983 tarihinden sonra başlamak üzere 1984 yılı Mayıs ayı sonuna kadar, konfederasyon organ seçimleri ise 1984 Kasım ayı sonuna kadar yapılarak tamamlanır.

Birinci fıkraya göre yapılan seçimler 1984 yılının Kanunda ve statülerinde öngörülen aylarında yapılmış sayılır ve kanunî süreleri buna göre hesaplanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği 62 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname)

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

2 . 5 . 1983

Kenan Evren
Cumhurbaşkanı

Başbakan *B. Ulusu*	Devlet Bak. - Başbakan Yrd. *Z. Baykara*	Devlet Bakanı *Prof. Dr. İ. Öztrak*
Devlet Bakanı *M. Özgüneş*	Devlet Bakanı *Prof. Dr. M. N. Özdaş*	Devlet Bakanı V. *A. B. Kafaoğlu*
Adalet Bakanı *R. Bayazıt*	Millî Savunma Bakanı *Ü. H. Bayülken*	İçişleri Bakanı *S. Çetiner*
Dışişleri Bakanı V. *Ü. H. Bayülken*	Maliye Bakanı *A. B. Kafaoğlu*	Millî Eğitim Bakanı *H. Sağlam*
Bayındırlık Bakanı *Dr. T. Önalp*	Ticaret Bakanı *K. Cantürk*	Sağlık ve Sosyal Yrd. Bakanı *Prof. Dr. K. Kılıçturgay*
Gümrük ve Tekel Bakanı *Prof. Dr. A. Bozer*	Ulaştırma Bakanı *Prof. Dr. M. Aysan*	Tarım ve Orman Bakanı *Prof. Dr. S. Özbek*
Çalışma Bakanı *Prof. Dr. T. Esener*	Sanayi ve Teknoloji Bakanı *M. Turgut*	Enerji ve Tabiî Kay. Bakanı *F. İlkel*
Kültür ve Turizm Bakanı *İ. Evliyaoğlu*	İmar ve İskân Bakanı *Prof. Dr. A. Samsunlu*	Köy İşleri ve Koop. Bakanı *M. R. Güney*

Gençlik ve Spor Bakanı *V. Özgül*	Sosyal Güvenlik Bakanı *S. Şide*

(Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 40. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 41. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.